

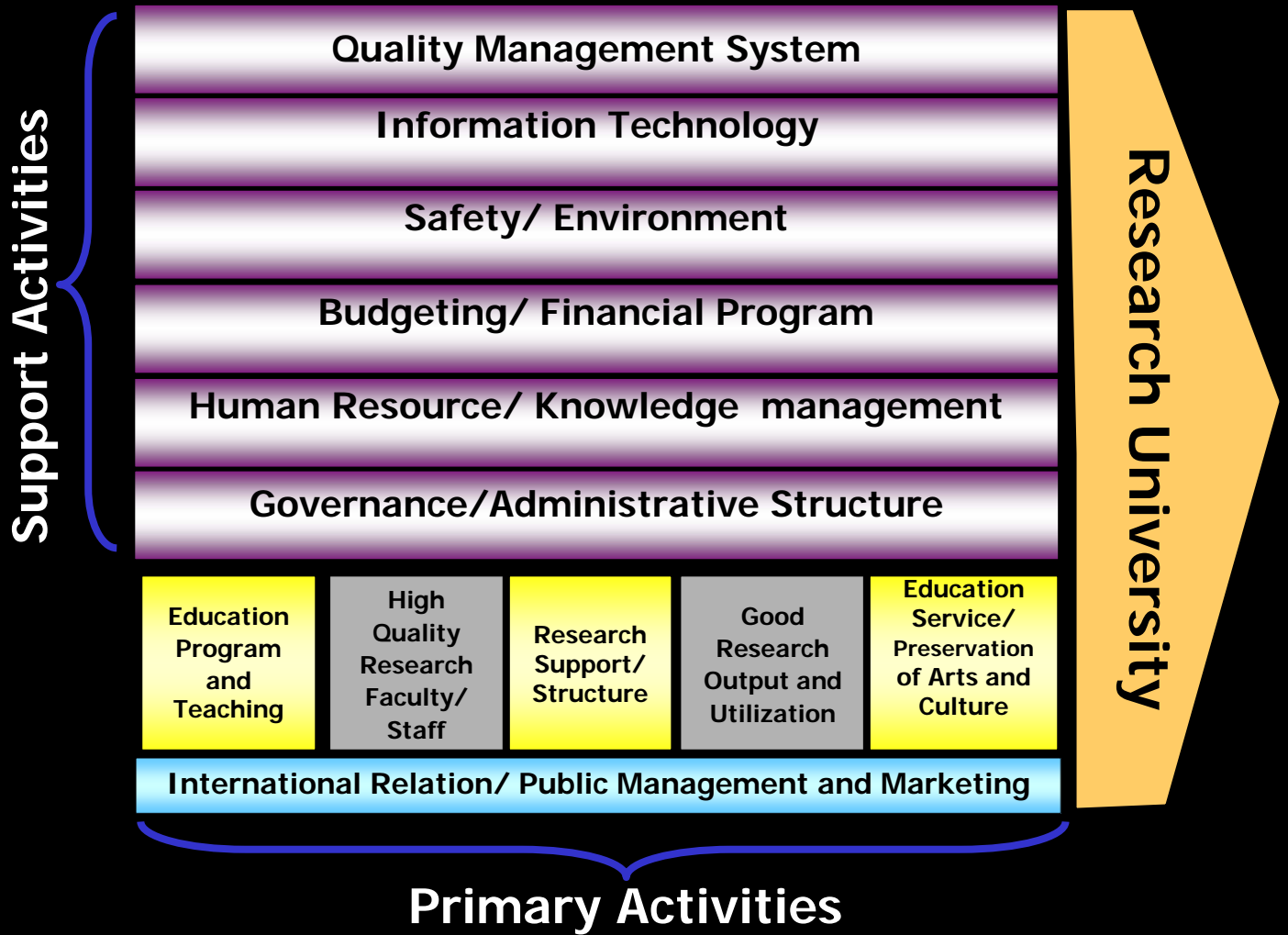

แผนกลยุทธ์ และคู่มือ
การประกันคุณภาพภายใน
พ.ศ. ๒๕๕๙

สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น กระทรวงศึกษาธิการ

Concept of Value Chain for Research University

แผนกลยุทธ์ และ คู่มือการประกันคุณภาพภายใน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กระทรวงศึกษาธิการ

จัดทำโดย สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ

พ.ศ. 2549

จากอธิการบดี

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ให้เป็นไปตามประกาศในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 มาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดให้มีการตรวจประเมินคุณภาพภายในในรอบ 2 ปีการศึกษา เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ในการตรวจประเมินคุณภาพภายใน ประจำปีการศึกษา 2547 ได้ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2548 มีหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเข้ารับการตรวจประเมินรวมทั้งสิ้น 37 หน่วยงาน แบ่งเป็นหน่วยงานสังกัดคณะหรือกลุ่มการเรียนการสอน 19 หน่วยงาน และหน่วยงานสนับสนุน 18 หน่วยงาน และได้จัดทำเอกสารผลการตรวจประเมินคุณภาพภายใน และรายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านการประกันคุณภาพภายนอก มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ซึ่งได้ดำเนินการประเมินมหาวิทยาลัยขอนแก่นในรอบแรก ระหว่างวันที่ 6 - 10 มกราคม 2546 และในปีการศึกษา 2548 และปีงบประมาณ 2549 มหาวิทยาลัยขอนแก่น จะได้เข้าสู่การประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษารอบสอง เพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา (พ.ศ. 2549 - 2553) ตามเกณฑ์การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา โดยการรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. เป็นรายมาตรฐานและโดยรวม ทั้งในระดับกลุ่มสาขาวิชาและระดับสถาบัน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ซึ่งจะดำเนินการ ในระหว่างเดือนมิถุนายน- กันยายน พ.ศ. 2549 โดยมีสถาบันอุดมศึกษาที่จะเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก จำนวน 74 แห่ง นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติราชการประจำปีกับคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) โดยได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 นั้น ก.พ.ร. ได้มอบหมายให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) เป็นผู้ประเมินผลฯ ในฐานะผู้ประเมินอิสระ ซึ่งมหาวิทยาลัยยังได้เลือกตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติราชการภายใต้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ด้วย

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัยไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย โดยแผนปฏิบัติราชการมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2548 - 2551 ที่ได้กำหนดทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการกระทรวงศึกษาธิการและแผนการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศ ที่ได้สภามหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบและใช้ปฏิบัติพันธกิจของมหาวิทยาลัยให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ นั่นคือ มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศ โดยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยคุณภาพ มหาวิทยาลัยแห่งการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นจะเป็นแนวทางและเครื่องมือบูรณาการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ด้วยการกำหนดและจัดทำแผนการปฏิบัติราชการที่ชัดเจนในระดับคณะและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยทั้งระยะ 4 ปี และรายปีงบประมาณ อันจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตอบสนองเป้าประสงค์และมีผลลัพธ์ของเป้าหมายตามประเด็นยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและมีส่วนสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

สำหรับการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้มีระบบและกลไกในการประกันคุณภาพที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายใน และบรรลุผลสำเร็จของการปฏิบัติราชการตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพจึงได้มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ และคู่มือการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2549 ขึ้น ตามที่ได้รับการเห็นชอบจากที่ประชุมคณบดีเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2549 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพภายใน การประเมินตนเอง และการจัดทำรายงานประจำปีของมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ศูนย์ สถาบัน สำนัก และทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีความสอดคล้องของแผนกลยุทธ์ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และระบบการประกันคุณภาพ ในระดับต่างๆ ของมหาวิทยาลัย รวมถึงเป็นแนวทางในการประเมินตนเอง และเตรียมการเพื่อการเข้าสู่การประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา รอบสอง เพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ทั้งในระดับสถาบัน และกลุ่มสาขาวิชา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความคาดหวังอย่างสูงที่จะให้กระบวนการพัฒนาคุณภาพของทุกหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถนำมาใช้จัดการการดำเนินการของมหาวิทยาลัย คณะ ภาควิชา ศูนย์ สถาบัน สำนัก และทุกหน่วยงาน รวมทั้งเป็นแนวทางในการวางแผน และเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ ช่วยในการปรับปรุงวิธีการ ความสามารถ และผลลัพธ์ของมหาวิทยาลัย และหน่วยงาน กระตุ้นให้มีการสื่อสาร และแบ่งปันสารสนเทศ วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ระหว่างองค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้รวมถึงการเรียนรู้ขององค์กร คณาจารย์ และบุคลากรแต่ละบุคคลภายในมหาวิทยาลัยต่อไป เพื่อให้เกิดคุณค่าที่ดีขึ้นเสมอต่อผู้เรียน นักศึกษา ผู้รับบริการ ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดของมหาวิทยาลัย ทำให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้น การปรับปรุงประสิทธิผล และความสามารถของมหาวิทยาลัย และหน่วยงานโดยรวม โดยเฉพาะด้านการอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ในแต่ละพันธกิจและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถพัฒนาความเข้มแข็ง ศักยภาพการแข่งขัน เพื่อพัฒนาเป็นองค์กรอุดมศึกษาที่มีคุณภาพและมีความเป็นเลิศระดับสากล ตลอดจนการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยที่ยั่งยืนตลอดไป

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอขอบคุณคณะกรรมการประกันคุณภาพ ผู้ประเมินคุณภาพภายใน คณะ/ศูนย์/สถาบัน/สำนัก และหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือ ร่วมคิดร่วมทำ ตลอดจนอุทิศตนและเวลา ซึ่งทำให้เกิดผลลัพธ์ของการพัฒนาคุณภาพทั้งระบบและกลไก ตลอดจนประสิทธิผลของการประกันคุณภาพตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

(รองศาสตราจารย์สุมนต์ สกลไชย)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

มิถุนายน 2549

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษา ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก”

การประกันคุณภาพภายนอก การประเมินภายนอก หมายถึง เป็นการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานการศึกษา ในสามมิติ คือ ความตระหนักถึงความสำคัญของและมาตรฐานการศึกษาให้ได้มาตรฐาน (Awareness) ความพยายามในการพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐาน (Attempt) และสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนด (Achievement) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดย “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)” เรียกโดยย่อว่า “สมศ.” การประกันคุณภาพที่รับผิดชอบโดยสมศ. นั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก ๆ ระยะ 5 ปี โดยผู้ประเมินที่ได้รับมอบหมายจาก สมศ. เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นและเกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามเอกลักษณ์และจุดเน้นของสถาบันการศึกษา เพื่อศึกษาและยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยการช่วยสะท้อนจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของสถาบันการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถาบันการศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด

การแบ่งกลุ่มสถาบันการศึกษา

1. กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและวิจัย เป็นกลุ่มสถาบันที่ได้ปฏิบัติพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยเน้นด้านการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา และวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ และเผยแพร่ส่งออกความรู้ไปสู่ผู้ใช้โดยเฉพาะภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ทั้งระดับชาติและนานาชาติ โดยมุ่งสู่ความทันสมัย และสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล
2. กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ได้ปฏิบัติพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ และเน้นการพัฒนาสังคม โดยการนำเอาความรู้เพื่อบริการวิชาการ/วิชาชีพแก่สังคม
3. กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสถาบันที่ได้ปฏิบัติพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ผลิตบัณฑิตระดับสูงบางสาขาวิชา และเน้นการนำเอาองค์ความรู้ การสร้าง และพัฒนามาตรฐานศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งการเผยแพร่องค์ความรู้ ภูมิปัญญาไทยสู่สากล
4. กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิต เป็นกลุ่มสถาบันที่เน้นการสอนในระดับปริญญาตรี นำเอาความรู้เพื่อใช้ในการผลิตบัณฑิต เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาคนในด้านวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ

การแบ่งกลุ่มสาขาวิชาในสถาบันอุดมศึกษา สมศ. ได้มีการแบ่งสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้แนวทางตามระบบการรับเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มี 10 กลุ่มสาขาวิชา ดังนี้

1. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ เทคนิคการแพทย์ เภสัชศาสตร์ สหเวชศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ วิทยาศาสตร์การกีฬา พลศึกษาและสุขศึกษา
2. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและชีวภาพ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์
4. กลุ่มสาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์
5. กลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร วนศาสตร์ เทคโนโลยีการเกษตร
6. กลุ่มสาขาวิชาบริหาร พาณิชยศาสตร์ การบัญชี การจัดการ การท่องเที่ยว และเศรษฐศาสตร์
  - 6.1 สาขาวิชาบริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ การบัญชี และเศรษฐศาสตร์
  - 6.2 สาขาวิชาการท่องเที่ยวและโรงแรม
7. กลุ่มสาขาวิชาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (การสอน)
8. กลุ่มสาขาวิชาศิลปกรรม วิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ ได้แก่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิจิตรศิลป์ มณฑลศิลป์ จิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์
9. กลุ่มสาขาวิชามนุษย์และสังคมศาสตร์ เช่น คณะนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมวิทยา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เป็นต้น
10. กลุ่มสาขาวิชาสหวิทยาการ
  - 10.1 สาขาวิชาที่มีหลักสูตรแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary)
  - 10.2 สาขาวิชาอื่นๆ นอกเหนือจาก 9 กลุ่มสาขาวิชาข้างต้น

การประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อพัฒนาโดยการรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการประเมินภายนอกครั้งที่ 2 (2549-2553) สมศ. ยังคงใช้หลักการของการประเมินแบบกัลยาณมิตรที่ยึดมั่นหลักการ “มิตรแท้ย่อมบอกในสิ่งที่จริง โดยไม่ลืมหูลืมตาให้กำลังใจ เพื่อการพัฒนาอย่างถูกต้องทิศทาง” ความแตกต่างอีกประการหนึ่งของการประเมินรอบที่สอง คือเป็นการประเมินที่มีความเป็นปรนัยสูง มีความชัดเจนของมาตรฐาน ตัวชี้วัด และที่สำคัญคือมีเกณฑ์สำหรับตัดสินผลการประเมิน ซึ่งเป็นการผันแปรไปตามกลุ่มสถาบัน โดยจะเป็นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อตัดสินว่าสถาบันการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานสมควรที่ สมศ. จะให้การรับรองหรือไม่ ถ้าไม่สมควรรับรอง สมศ. ต้องให้ข้อเสนอเชิงมาตรการดำเนินการให้ได้ตามเกณฑ์ขั้นต่ำภายในระยะเวลาที่กำหนด (มาตรา 51) โดยมีสิ่งที่เปลี่ยนแปลงจากการประเมินรอบแรก คือการปรับมาตรฐานจาก 8 มาตรฐาน เป็น 7 มาตรฐาน การปรับลดจำนวนนิยามของการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับ พ.ร.บ. การศึกษา มาตรา 47 และ มาตรา 48 (ระบบพัฒนาคุณภาพ ระบบติดตาม ระบบประเมิน) การให้คำนำหน้าของแต่ละมาตรฐาน การกำหนดเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ การรับรองมาตรฐาน การศึกษาระดับสถาบัน และกลุ่มสาขาวิชา การจัดทำตารางกรอกข้อมูล (common data set) โดยรายงานข้อมูล

ต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปี โดยเสนอให้รวมอยู่ใน SAR ซึ่งใส่ไว้เป็นภาคผนวกของ SAR ปีล่าสุด การคำนึงถึงความแตกต่างของสถาบัน โดยให้สถาบันเลือกค่าน้ำหนักเพื่อตอบสนองต่อจุดเน้นของสถาบัน จัดทำมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับปรัชญาและพันธกิจของสถาบัน ความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับมาตรฐานการศึกษาของชาติ (3 มาตรฐาน 12 ตัวบ่งชี้) และมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประกันคุณภาพภายใน (7 มาตรฐาน 41+24 ตัวบ่งชี้)

การให้คะแนนและเกณฑ์การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. การประเมินภายนอกเป็นการประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา โดยการรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. เป็นรายมาตรฐานและโดยรวม ทั้งในระดับกลุ่มสาขาวิชาและระดับสถาบัน โดยการประเมินเริ่มต้นจากการประเมินตามแต่ละตัวบ่งชี้ เพื่อนำผลมาประเมินในระดับมาตรฐาน จากนั้นจึงนำผลการประเมินระดับมาตรฐานมาพิจารณาตัดสินระดับกลุ่มสาขาและระดับสถาบัน โดยการประเมินตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน คะแนนเต็ม 5 คะแนน ใช้ค่าน้ำหนักค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักมาตรฐานรายมาตรฐานทั้ง 7 มาตรฐานในระดับสถาบันเป็นเกณฑ์ ในแต่ละมาตรฐานให้แบ่งน้ำหนักระหว่างตัวบ่งชี้รวม : ตัวบ่งชี้เฉพาะ เป็น 50 : 50 และกระจายน้ำหนักในแต่ละมาตรฐานลงสู่ตัวบ่งชี้ตามความเหมาะสม ถ้าไม่มีเหตุผลที่จะทำให้ น้ำหนักตัวบ่งชี้แตกต่างกันก็ให้เท่ากันได้ ผลการประเมินทั้งหมดได้คะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก ไม่ต่ำกว่าระดับดี (ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) มีอย่างน้อย 3 ใน 4 ของมาตรฐาน ที่มีผลประเมินไม่ต่ำกว่าดี (ตั้งแต่ 5 ใน 7 มาตรฐาน) และไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง แสดงว่าผลการจัดการศึกษาของกลุ่มสาขาวิชา/มหาวิทยาลัยได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. ซึ่งนำไปสู่การรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. ในกลุ่มสาขาวิชานั้น/มหาวิทยาลัย

มาตรฐานคุณภาพภายนอก ประกอบด้วย 7 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มาตรฐานด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร มาตรฐานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพ รวม 7 มาตรฐาน 160 คะแนน ตัวบ่งชี้ทั่วไป 39 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้เฉพาะกลุ่มสถาบัน 9 ตัวบ่งชี้

การประกันคุณภาพภายใน เป็นการสร้างระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย และระดับคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนสำคัญของการประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จากนโยบายและแนวปฏิบัติข้างต้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สำหรับระบบการประกันคุณภาพพื้นฐานจะพิจารณาจากตัวป้อน (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) ตลอดจนผลลัพธ์และผลกระทบจากการจัดการศึกษา (outcome and impact) สำคัญของการดำเนินการตามคุณภาพ จะอยู่ที่การวางแผน (plan) การสร้างกลไกการควบคุม ตลอดจน การปฏิบัติงานตามองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพ (do) จากนั้นจึงจัดให้มีการตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย (check) เพื่อให้ทราบจุดอ่อน จุดแข็ง ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพ (adjust/act) อย่างต่อเนื่องต่อไป

นอกเหนือจากระบบและการจัดการคุณภาพข้างต้นแล้ว การประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย ก่อให้เกิดความสำเร็จ จำเป็นต้องประกอบด้วยปัจจัยหลักที่สำคัญอื่น ๆ ดังนี้ คือ ภาวะผู้นำและการสนับสนุน

จากผู้บริหารทุกระดับ การสนับสนุนและร่วมมือของบุคลากร การมีมาตรฐาน/องค์ประกอบคุณภาพ/เกณฑ์ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน ที่สัมพันธ์ สอดคล้องกับปรัชญา ปณิธาน และเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนด ตลอดจนการดำเนินการตามวงจร PDCA โดยอาศัยระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เป็นตัวสนับสนุน

วัตถุประสงค์หลักของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่

1. ประเมินการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน ในมหาวิทยาลัย ตามระบบและกลไกที่มหาวิทยาลัย คณะ หน่วยงาน กำหนดขึ้น ทั้งนี้โดยการวิเคราะห์/เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในทุกมาตรฐาน/องค์ประกอบ/เกณฑ์คุณภาพว่าเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด
2. เพื่อให้มหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน ในมหาวิทยาลัย ทราบสถานภาพของตนเอง อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เกณฑ์และมาตรฐานที่ตั้งไว้
3. เพื่อให้มหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน ในมหาวิทยาลัย ทราบจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจนได้รับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมจุดแข็ง และพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุงของสถาบันอย่างต่อเนื่องต่อไป
4. เพื่อเป็นกลไกกระตุ้นให้มหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน ได้วิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน และนำผลไปพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
5. เพื่อให้มีการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดของสถาบัน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ระดับอุดมศึกษา และเอกลักษณ์ของสถาบัน ครอบคลุมปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพอย่างครบถ้วน ทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการศึกษา และผลผลิต
6. เพื่อให้มหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน มีการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพที่สมบูรณ์ โดยสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย พันธกิจของคณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพ การตรวจติดตามคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี
7. เพื่อให้มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของสถาบัน โดยได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพจากทุกภาคี ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชน
8. เพื่อให้มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองและรายงานประจำปี และรายงานผลการประกันคุณภาพภายในต่อผู้บริหาร สภามหาวิทยาลัย กรรมการคณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเป็นข้อมูลเผยแพร่ต่อสาธารณชน
9. เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติที่ดี (Good Practice Sharing) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในองค์กร
10. เพื่อสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก การจัดลำดับ (Ranking) และการเทียบระดับ (Benchmarking)

ความเป็นมาด้านการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ออกประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะวิชา เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2541 ประกาศใช้คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น,

เมษายน 2541) ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพ การปฏิบัติงานของหน่วยงานระดับศูนย์/สถาบัน/สำนัก/กอง เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2542 และแนวทางการตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับคณะวิชา มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มีนาคม 2543) ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประสิทธิภาพ โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้พัฒนาระบบประกันคุณภาพขึ้น ต่อมาได้มีการประกาศใช้คู่มือระบบการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (พฤษภาคม 2545) และดำเนินการตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพของทุกหน่วยงานได้สรุปเป็นรายงานการประเมินผลคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2544 โดยได้เสนอแนะแนวทาง ได้แก่ 1) ควรพัฒนาระบบการประกันคุณภาพสำหรับหน่วยงานสนับสนุนให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับภารกิจ ซึ่งแตกต่างไปจากคณะ โดยยังคงเปิดโอกาสให้หน่วยงานได้เพิ่มเติมตัวบ่งชี้ที่จะช่วยสะท้อนคุณภาพและประสิทธิภาพของงานโดยคงความหลากหลายและเอกลักษณ์ของหน่วยงานไว้ 2) ควรทบทวนและพัฒนาปรับปรุงตัวบ่งชี้ให้มีจำนวนน้อยลง และมีความอธิบายความหมายที่ชัดเจน รวมทั้งกำหนดระดับว่าเป็นตัวบ่งชี้ในระดับสถาบัน คณะ ภาควิชา 3) ควรเพิ่มระดับของการประเมินให้มากกว่า 3 ระดับ 4) ควรพัฒนาระบบข้อมูลให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทันสมัย และมีความเชื่อมโยงกัน และ 5) ควรสร้างกลไกและแนวทางในการสนับสนุนหน่วยงานที่ยังไม่มีความเข้มแข็งให้สามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง (สรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2544, ธันวาคม 2545) และได้ผ่านการตรวจประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ระหว่างวันที่ 6-10 มกราคม 2546 โดยได้มีข้อเสนอแนะให้มีการนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงพัฒนาตามพื้นฐานของ PDCA อย่างเต็มที่ ทำความเข้าใจตัวบ่งชี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและนำระบบการประกันคุณภาพภายในมาดำเนินการให้ครอบคลุมไปทุกหน่วยงาน การนำเสนอแนะมาปรับปรุงอย่าง เป็นระบบ เพื่อช่วยยกระดับการพัฒนาคุณภาพภายในให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาน การศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) นอกจากนี้สภามหาวิทยาลัยฯ ได้ตระหนักถึงภารกิจการสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยสามารถปฏิบัติงานตามพันธกิจได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาเห็นว่าการกำกับนโยบายและแผนงานมหาวิทยาลัยขอนแก่น ของสภามหาวิทยาลัย จะเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยเสริมแรงแก่มหาวิทยาลัยให้ดำเนินงานไปได้ด้วยดี จึงมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการกำกับนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขึ้นตามคำสั่งสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ 26/2544 ลงวันที่ 14 ธันวาคม 2544 เพื่อทำหน้าที่กำกับนโยบายมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยขอนแก่นแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการกำกับนโยบายและแผนมหาวิทยาลัยขอนแก่นขึ้นมา 1 ชุด เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการ ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ 738/2545 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2545 ซึ่งมีข้อคิดเห็นควรจัดให้มีระบบการกำกับทดตามแผนการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยในทุกระดับอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ควรพัฒนาระบบสารสนเทศที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (MIS) ระดับมหาวิทยาลัย และคณะ หน่วยงาน อย่างต่อเนื่องและ รียบด่วน และควรพัฒนาระบบการรายงานและการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการพัฒนาแก่หน่วยงานอย่างชัดเจน (รายงานผลการกำกับนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ธันวาคม 2544 - กันยายน 2545: คณะกรรมการกำกับนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 25 กันยายน 2545)

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดทำแผนกลยุทธ์และแผนการปฏิบัติการการบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2546-50 โดยได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ในคราวการประชุมครั้งที่ 9/2546 เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2546 และได้มีการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ มหาวิทยาลัยขอนแก่นกับสำนักงานการ

อุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยเริ่มขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 ในการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2546 และปีงบประมาณ 2547 ได้ยึดถือมาตรฐานดัชนี และเกณฑ์การตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายใน จากคู่มือการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2545 และแนวทางการตรวจประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2545 รวมถึงได้นำแนวทางการดำเนินงานของระบบการประเมินและประกันคุณภาพต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการการบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2546-2550 แผนงานรองที่ 9 การประกันคุณภาพและการประเมินผลงาน ระบบการประเมินการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ 2546 ระบบอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำผลการสรุปและวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพ ทั้งภายนอกและภายในที่ผ่านมา เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงาน ได้มีการดำเนินการ ตรวจประเมินคุณภาพภายใน ประจำปีการศึกษา 2547 ระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2548 มีหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเข้ารับการตรวจประเมิน รวมทั้งสิ้น 37 หน่วยงาน แบ่งเป็นหน่วยงานสังกัดคณะหรือกลุ่มการเรียนการสอน 19 หน่วยงาน และหน่วยงานสนับสนุน 18 หน่วยงาน ดังรายละเอียดตามเอกสารผลการตรวจประเมินคุณภาพภายใน และรายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มติสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นในคราวประชุมครั้งที่ 6/2546 เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2546 และประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 2/2546 วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2546 เรื่อง "จัดตั้งสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น" เพื่อให้การดำเนินการในการกิจทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับพัฒนาของประเทศภายใต้กระบวนการที่มีประสิทธิภาพและการประกันคุณภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ของนโยบายของมหาวิทยาลัย และรัฐบาลด้านการอุดมศึกษา เหตุผลการออกประกาศฉบับนี้ คือเพื่อจัดตั้งสำนักงานประกันคุณภาพและประเมินผลเป็นหน่วยงานกลางในการจัดการระบบคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อการประกันคุณภาพและการประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจและบทบาทมหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีระบบและกระบวนการพัฒนา ตลอดจนให้มีกลไกและวิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพและประเมินผลงานในทุก ๆ ระบบที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้สามารถรายงานผลการดำเนินงานได้ครบทุกระบบภายในระยะเวลาที่กำหนดอย่างถูกต้องและครบถ้วน

การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เป็นการนำกรอบการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 รวมทั้งหลักเกณฑ์และแนวคิดของรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ของ Malcolm Baldrige Quality Award (MBNQA) และ Thailand Quality Award (TQA) มาศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบเพื่อพัฒนาเป็นเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และนำเกณฑ์ดังกล่าวไปส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาใช้ในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการดำเนินงาน ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์หลักในการสร้างความเป็นเลิศในระบบราชการ ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการพัฒนาระบบราชการ ของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน โดยการกำหนดกลยุทธ์หลักในการเสริมสร้างความเป็นเลิศ ในการปฏิบัติราชการโดยการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการทำงานของภาครัฐ ให้อยู่ในระดับและเกณฑ์ที่สามารถยอมรับได้ ซึ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีการจัดทำเกณฑ์คุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ เพื่อใช้

เป็นแนวทางในการดำเนินการและประเมินตนเองตามแนวทางของขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award - PMQA) และเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award -TQA) เพื่อเป็นบรรทัดฐานสำคัญของการประเมินตนเองของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเป็นข้อมูลป้อนกลับให้แก่มหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา ภาควิชา และหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ยิ่งกว่านั้นยังมีบทบาทสำคัญ 3 ประการ ในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันดังต่อไปนี้

1. ช่วยในการปรับปรุงวิธีการดำเนินการ ความสามารถ และผลลัพธ์ของมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน
2. กระตุ้นให้มีการสื่อสารและแบ่งปันสารสนเทศ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ
3. เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการการดำเนินการของมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน รวมทั้งเป็นแนวทางในการวางแผนและเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้

แผนกลยุทธ์ด้านการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการองค์กรตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ เอกสารที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่

1. แผนกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Strategic Plan)
2. แผนกลยุทธ์การประกันคุณภาพ และคู่มือการประกันคุณภาพ (Quality Management Strategy and Guidelines)
3. แผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการประกันคุณภาพ (Operational Plan)
4. รายละเอียดตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Key Performance Indicator for Internal Quality Assurance)
5. รายละเอียดตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายใน สำหรับศูนย์ สถาบัน สำนัก และหน่วยงาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. เกณฑ์คุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence) พ.ศ. 2549
7. รายงานการประเมินตนเอง และรายงานประจำปี (Annual Self-Assessment and Annual Report)

กรอบความรับผิดชอบ: วงรอบคุณภาพ (Accountability framework: quality cycle) ในการวางแผนกลยุทธ์ด้านการประกันคุณภาพ เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เกิดการบูรณาการ และเกิดประสิทธิผลของการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงได้มีการกำหนดเป็น“วงรอบของการ บูรณาการของระบบการประกันคุณภาพ (Integrated Cycle of Quality Assurance System)” ซึ่งประกอบด้วยวงรอบประจำปีของการวางแผนและงบประมาณ (Annual Cycle of Planning) การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) และการรายงานผลและการปรับปรุง (Reporting and Improvement)

มาตรฐาน และตัวชี้วัดการตรวจประเมินคุณภาพภายใน ปีการศึกษา 2548 และปีงบประมาณ 2549 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วยมิติที่ 1 ด้านประสิทธิผลตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณภาพบัณฑิต มี 8 ตัวชี้วัด มาตรฐานที่ 2 การวิจัยและงานสร้างสรรค์ มี 7 ตัวชี้วัด มาตรฐานที่ 3 การบริการวิชาการ มี 5 ตัวชี้วัด มาตรฐานที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม มี 3 ตัวชี้วัด มิติที่ 2 ด้านการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 5 การพัฒนาสถาบันและบุคลากร มี 2 ตัวชี้วัด มิติที่ 3 ด้านการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 6 การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน มี 9 ตัวชี้วัด มาตรฐานที่ 7 ระบบการประกันคุณภาพ มี 3 ตัวชี้วัด นอกจากนี้ยังประกอบด้วยรายละเอียดของการตรวจประเมินคุณภาพภายในและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจประเมิน บทบาทของคณะผู้ประเมิน และหน่วยงานที่รับการประเมินคุณภาพ เทคนิคการประเมินคุณภาพ รายงานการประเมินตนเองและรายงานประจำปี เอกสารอ้างอิง และภาคผนวก

สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ จัดทำแผนกลยุทธ์และคู่มือการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2549 ขึ้นตามที่ได้รับเห็นชอบจากที่ประชุมคณะบดี เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2549 เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการด้านการประกันคุณภาพภายใน การประเมินตนเอง และการจัดทำรายงานประจำปีของมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ศูนย์ สถาบัน สำนัก และทุกหน่วยงาน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีความสอดคล้องของแผนกลยุทธ์ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และการสร้างระบบและกลไกการประกันคุณภาพ และประสิทธิผลของการประกันคุณภาพ ในระดับต่างๆ ของมหาวิทยาลัย รวมถึงเป็นแนวทางในการประเมินตนเอง และเตรียมการเพื่อการเข้าสู่การประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษารอบสอง เพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ทั้งในระดับสถาบันและกลุ่มสาขาวิชา

สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอขอบคุณคณะกรรมการประกันคุณภาพ ผู้ประเมินคุณภาพภายใน คณะ/ศูนย์/สถาบัน/สำนักและหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกท่าน ที่มีส่วนให้ความร่วมมือ การร่วมคิดร่วมทำ ตลอดจนอุทิศตนและเวลา ในการสร้างค่านิยมด้านการประกันคุณภาพและสร้างคุณค่าที่ดีต่อนักศึกษา คณาจารย์ บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกท่าน ในการพัฒนาระบบและกลไก ตลอดจนประสิทธิผลของการประกันคุณภาพตามที่มหาวิทยาลัยได้ตั้งเป้าหมายไว้

(รองศาสตราจารย์วรศิลป์ เชาวน์ชื่น)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายการประกันคุณภาพ

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ

มิถุนายน 2549

สารบัญ

	หน้า
จากอธิการบดี	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	
สารบัญ	
บทที่ 1 ประวัติความเป็นมา โครงสร้างองค์กร และข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัย	1
บทที่ 2 วิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์การพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น	17
บทที่ 3 ระบบการประเมินคุณภาพภายนอก (External Quality Assurance)	39
บทที่ 4 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	53
บทที่ 5 ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการจัดการคุณภาพ (Internal Quality Assurance and Quality Management System)	55
บทที่ 6 การตรวจประเมินคุณภาพภายในและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจ ประเมิน	87
บทที่ 7 บทบาทของคณะผู้ตรวจประเมินและหน่วยงานที่รับการประกันคุณภาพ	93
บทที่ 8 เทคนิคการประเมินคุณภาพ	103
บทที่ 9 รายงานการประเมินตนเองและรายงานประจำปี	109
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก	115

บทที่ 1

ประวัติความเป็นมา โครงสร้างองค์กร และข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัย

◇ ปณิธาน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นศูนย์รวมความคิด สติปัญญาของสังคม และเป็นศูนย์รวมการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยึดมั่นในความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความสัมพันธ์กับนานาชาติทั่วโลก เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยี มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ใกล้ชิดกับกลุ่มประเทศอินโดจีนจึงเป็นสถาบันการศึกษาที่เป็นแหล่งเชื่อมโยงความรู้ทางอินโดจีนอย่างแท้จริง

พันธกิจสำคัญของมหาวิทยาลัย จึงครอบคลุมการบุกเบิก แสวงหาและถ่ายทอดวิทยาการในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วยวิธีการวิจัยและวิเคราะห์อย่างรอบคอบ เพื่อเพิ่มโอกาสและเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดี มีชีวิตที่สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงการประยุกต์ความรู้ความคิดใหม่ๆ ให้ผสมผสานกับภูมิปัญญาอีสาน เพื่อเอื้ออำนวยให้สามารถเผชิญสภาวะวิกฤต และพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง ให้มีความเป็นอยู่ทางด้านวัตถุและจิตใจดียิ่งขึ้น ด้วยความสมดุลและยั่งยืน

มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงเป็นกลไกในการพัฒนาให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการทุกสาขา รวมทั้งการวางรากฐานให้เป็นศูนย์เอกสารและสารสนเทศของภูมิภาค โดยอาศัยความร่วมมือ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

บัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น พึงเป็นผู้ที่ก่อปรด้วยวิทยา จริยา และปัญญา อันสามารถที่จะประยุกต์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ภูมิภาค แก่ประเทศชาติ และขยายสู่ความเป็นสากลต่อไป

◇ วิสัยทัศน์ (1546 - 2550)

"มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศ โดยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยแห่งคุณภาพ และมหาวิทยาลัยแห่งการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารจัดการที่ดี"

◇ ตราประจำมหาวิทยาลัย

ตราประจำมหาวิทยาลัย เป็นรูปเทพยดากระหนาบองค์พระธาตุพนมอัญเชิญมิ่งมงคลประทานแก่สถาบัน สถิตเหนือขอนไม้ ซึ่งสลักเป็นช่อมหาวิทยาลัย พื้นหลังแบ่งเป็น 3 ช่อง อันแสดงถึงการเป็นมหาวิทยาลัย

เพื่อภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความฉลาดที่เกิดแต่การเรียนรู้และคิดดี และมุ่งผลิตบัณฑิตที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมของนักศึกษา 3 ประการ ได้แก่ วิทยา คือความรู้ดี จริยา คือความประพฤติดี ปัญญา คือความฉลาดเกิดแต่การเรียนรู้และคิดดี

◇ สีประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สีประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น คือสีดินแดง อันมีความหมายโยงไปถึงลักษณะ และภูมินามของพื้นที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย

◇ ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น คือดอกกัลปพฤกษ์ เป็นต้นไม้ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ทรงปลูกพระราชทาน เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีเปิดมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พุทธศักราช 2510 ต้นกัลปพฤกษ์ เป็นต้นไม้ที่มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Cassia bakeriana* Craib ลักษณะเป็นต้นไม้มขนาดย่อม พุ่มใบแบนกว้าง ดอกสีชมพู เมื่อโรยจะกลายเป็นสีขาว ออกดอกเป็นช่อ ในช่วงฤดูหนาว

◇ ประวัติความเป็นมา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นอุดมศึกษาสถานแห่งแรกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือแม้กำเนิดของมหาวิทยาลัยจะมีแนวความคิดย้อนหลังไปได้ถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง แต่การเตรียมการก่อสร้างอย่างจริงจังกระทำกันในรัฐบาล พณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในขณะที่เริ่มพัฒนาภูมิภาคส่วนนี้ของประเทศ เมื่อพุทธศักราช 2505 การลงมือก่อสร้างเริ่มขึ้นในปี 2507 โดยมีมติจัดตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงด้านวิศวกรรมศาสตร์และเกษตรศาสตร์ขึ้น ที่บ้านสีฐาน จังหวัดขอนแก่น และเสนอชื่อสถาบันนี้ว่า มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Khon Kaen Institute of Technology มีชื่อย่อ K.I.T. โดยมีสภาการศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบ ต่อมาในปีพุทธศักราช 2508 คณะรัฐมนตรีมีมติให้เปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2509 ซึ่งถือเป็นวันสถาปนาของมหาวิทยาลัย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีเปิดมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พุทธศักราช 2510

ประตูทางเข้าครึ่งเป็นสถานพยาบาล

ประตูทางเข้าในอดีต

บรรยากาศในอดีต

โรงอาหารเก่า

อาคารคณะวิทยาศาสตร์ในยุคแรก

มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นศูนย์รวมทางความคิด สติปัญญาของสังคม และเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ก่อตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาสู่ภูมิภาค ตั้งอยู่บนพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเป็นเนินดินลูกคลื่นสีแดง มีชื่อเรียกว่า “มอดินแดง” บนพื้นที่ประมาณ 5,800 ไร่ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นแห่งนี้เป็นที่ตั้งของคณะวิชาถึง 18 คณะวิชาด้วยกัน นอกจากนี้ยังมีโรงพยาบาลศรีนครินทร์ และหน่วยงานเทียบเท่าคณะประกอบด้วย ศูนย์ สำนัก สถาบัน ให้บริการวิชาการและบริการชุมชน ศูนย์บริการสาธารณสุขปโยค สหกรณ์ร้านค้า ที่ทำการไปรษณีย์ หอพัก บ้านพัก แฟลต เรือนรับรอง ธนาคาร โรงเรียน เพื่อให้บริการแก่บุคลากร นิสิตนักศึกษา และประชาชนทั่วไปอย่างครบครันงานศึกษาวิจัย และกิจกรรมสาธารณประโยชน์มากมาย เพื่อให้สถาบันแห่งนี้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคนี้อย่างแท้จริง พันธกิจสำคัญของมหาวิทยาลัยขอนแก่นครอบคลุมการบุกเบิก แสวงหา และถ่ายทอดวิทยาการ

ในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ด้วยวิธีการวิจัยและวิเคราะห์อย่างรอบคอบ เพื่อเพิ่มโอกาสและเสริมคุณภาพชีวิตให้สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงการประยุกต์ความรู้ความคิดใหม่ๆ ให้ผสมผสานกับภูมิปัญญาอีสาน เพื่อเอื้ออำนวยให้สามารถเผชิญสภาวะวิกฤต และพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง ให้มีความเป็นอยู่ทางด้านวัตถุและจิตใจดียิ่งขึ้น ด้วยความสมดุลและยั่งยืน มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงเป็นกลไกในการพัฒนาให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการทุกสาขา รวมทั้งการวางรากฐานให้เป็นศูนย์เอกสารและสารสนเทศของภูมิภาค โดยอาศัยความร่วมมือการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ บัณฑิตแห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงเป็นผู้ที่ก่อปรด้วยวิทยา จริยา และปัญญาอันสามารถที่จะประยุกต์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ภูมิภาค แก่ประเทศชาติ และขยายสู่ความเป็นสากลต่อไป

สวนพักผ่อน

ทัศนียภาพปัจจุบัน

สะพานขาว

ประตูทางเข้าปัจจุบัน(ประตู 5 สีฐาน)

ถนนสีฐาน

ยามเย็น ที่บึงสีฐาน

บริเวณหอพักนักศึกษา

ภายใต้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2541 หมวด 1 มาตรา 7 ได้กำหนดภารกิจ และวัตถุประสงค์ให้มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ตลอดช่วงเวลากว่า 40 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ดำเนินการกิจการตามพันธกิจและวัตถุประสงค์ภายใต้ความสำนึกที่มีต่อภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังคม และประเทศชาติ ด้วยการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทุกระดับการศึกษาในหลากหลายสาขา เป็นจำนวนกว่า 50,000 คน ออกไปทำงานให้สังคมทั้งภาครัฐและธุรกิจ ทั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และส่วนอื่นของประเทศ นับตั้งแต่ก่อตั้งมาการเติบโตและการพัฒนาการของมหาวิทยาลัย ได้ก้าวหน้าอย่างเป็นลำดับ โดยช่วงทศวรรษแรกได้กำหนดทิศทางการพัฒนามุ่งไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ (Comprehensive

university) ตามทิศทางการพัฒนาของประเทศ และมุ่งสนองการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้แก่ประชาชน ด้วยการขยายสาขาและเพิ่มหลักสูตร ตั้งคณะและภาควิชาเพิ่มขึ้น จากในระยะแรกที่เน้นการจัดการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้มีการขยายการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้นในด้านสังคมศาสตร์และด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ภายในช่วงทศวรรษที่สองและที่สาม รวมทั้งดำเนินการขยายโอกาสของอุดมศึกษาให้กับภูมิภาคเพิ่มขึ้น ด้วยจัดตั้งวิทยาเขตขึ้น ณ จังหวัดหนองคาย ทำให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางการอุดมศึกษาหลักที่มีความสมบูรณ์และสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและของประเทศ

ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ปรับนโยบายและกำหนดเป็นทิศทางการพัฒนาด้วยการลดการขยายตัวทางแนวราบ และมุ่งพัฒนาให้ความสำคัญแนวลึกมากขึ้น ภายใต้แผนพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้กำหนดนโยบายที่จะจำกัดการเพิ่มจำนวนคณะและภาควิชาที่จะตั้งใหม่ และกำหนดแผนขยายการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การวิจัยและการบริการวิชาการให้มากขึ้น รวมทั้งกำหนดให้มีการพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารและจัดการที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพและให้ผลงานที่มีคุณภาพจะมีความคุ้มค่าด้วยการจัดตั้งหน่วยงานในกำกับมหาวิทยาลัย เพื่อรองรับในภารกิจและกิจการที่จำเป็นต่อการพัฒนาเพื่อให้เกิดความคล่องตัวของการบริหารจัดการและมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อนโยบายภาครัฐในด้านต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงของประเทศและของสังคมโลกที่รวดเร็วและเพิ่มระดับสูงขึ้น รวมทั้งเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของพัฒนาการของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง

◇ บริการการศึกษา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีภาควิชารวม 108 ภาควิชา สามารถเปิดอำนวยการสอนได้ ตามสาขาวิชาดังนี้ คือระดับต่ำกว่าปริญญาตรี 2 หลักสูตร ระดับปริญญาตรี 64 สาขา ระดับประกาศนียบัตรหลังปริญญาตรี 13 สาขา ระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า 57 สาขา ระดับปริญญาเอก 2 สาขา แต่ละปีมหาวิทยาลัยขอนแก่นจะรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ประมาณ 2,000 คน ทั้งที่รับจากนักเรียนตามโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 17 จังหวัด และรับจากการสอบเข้ามหาวิทยาลัยจากส่วนกลาง ในการให้บริการการศึกษานั้น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งพร้อมด้วยห้องสมุด และอุปกรณ์เพื่อการค้นคว้าทางวิชาการกว่า 2,000 รายการ มีศูนย์คอมพิวเตอร์ ทำหน้าที่ให้บริการด้านการเรียนการสอนระบบบริหารงานวิจัย และเผยแพร่วิทยาการคอมพิวเตอร์สู่สังคม มีศูนย์บริการวิชาการให้บริการศึกษา อบรม แก่ประชาชนทั่วไปทั้งระยะสั้น และระยะยาว ในหัวข้อทั้งวิชาการและวิชาชีพ

◇ การบริการชุมชน

เพื่อเป็นการพัฒนาและยกระดับการครองชีพของประชาชนในภูมิภาคนี้ มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงได้จัดให้มีการจัดฝึกอบรม สัมมนา นิทรรศการ และบริการเพื่อสาธารณประโยชน์ต่างๆ นอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยขอนแก่นยังจัดตั้งโรงพยาบาลศรีนครินทร์ อันเป็นโรงพยาบาลขนาด 720 เตียง และอยู่ระหว่างการก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมอีก จึงเป็นโรงพยาบาลที่ทันสมัยและใหญ่ที่สุดอีกแห่งในภูมิภาคนี้ เพื่อให้บริการทางการแพทย์แก่ประชาชน มีโครงการปฏิบัติการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือชุมชนในเมืองและชนบท เช่น การสร้างฝายน้ำล้น โครงการเวชศาสตร์ชุมชน ฯลฯ อีกทั้งยังก่อตั้งศูนย์บริการวิชาการ ประสานงาน และระดมบุคลากรจัดการศึกษา/อบรม แก่ประชาชนในระดับต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

◇ การวิจัย

การวิจัยเป็นภารกิจหลักส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อสร้างสรรค์ บุกเบิก แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ในแต่ละสาขาวิชา เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ รวมทั้งนำผลการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิจัยนั้นดำเนินการทั้ง 2 รูปแบบ คือการวิจัยพื้นฐาน อันเป็นการทดลองทฤษฎีและกฎต่างๆ พิสูจน์และหาความรู้ใหม่ๆ และการวิจัยประยุกต์เพื่อนำกระบวนการ ความรู้จากการวิจัย ไปปฏิบัติหรือใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมสืบไป ปัจจุบันมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการศึกษาวิจัยในแต่ละสาขาวิชา 200 โครงการ โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยทั้งจากงบประมาณแผ่นดิน และจากหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศที่ให้การสนับสนุน อีกทั้งมีสถาบันวิจัยและพัฒนาให้การส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลด้านการวิจัยแก่คณะวิชาและหน่วยงานต่างๆ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ประสานงานระหว่างเครือข่ายองค์กรของรัฐและเอกชน กับองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชาวบ้าน เพื่อให้การวิจัยเพื่อการพัฒนาชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับผลสำเร็จอย่างแท้จริง

◇ บทบาทสำคัญต่ออินโดจีน

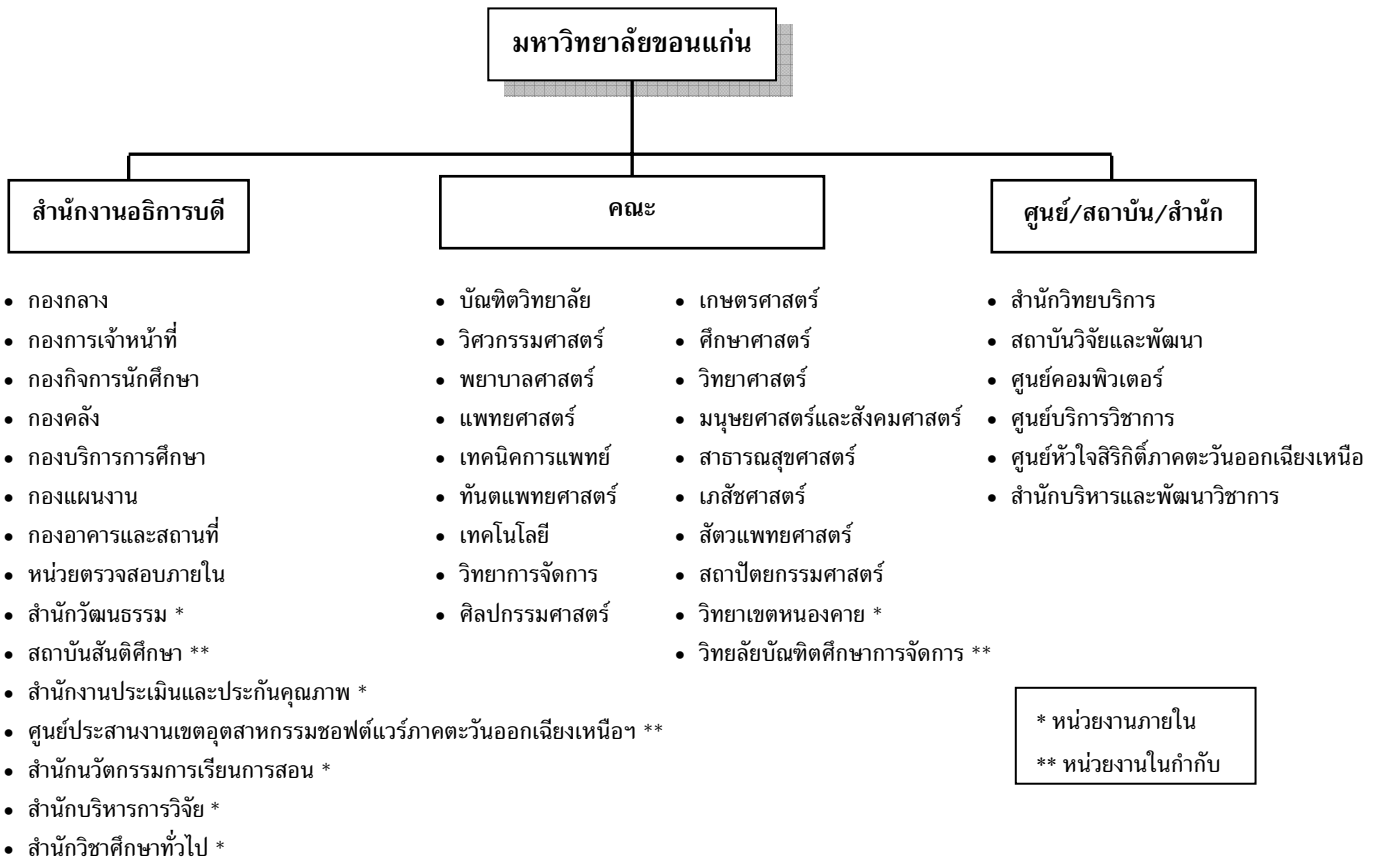
มหาวิทยาลัยขอนแก่นตั้งอยู่กลางภูมิภาคอินโดจีนห่างจากประเทศจีนตอนใต้เพียง 180 กิโลเมตร จึงมีความเหมาะสมมากในการพัฒนาประเทศในอินโดจีน นับเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะมีบทบาทอย่างมาก หน่วยงานหนึ่ง ในการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการแก่ประเทศในกลุ่มอินโดจีน โดยเฉพาะในด้าน การศึกษาและการฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือด้านผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวิจัย การเกษตร และการสาธารณสุข ตลอดจนเป็นฐานของความช่วยเหลือทางวิชาการจากประเทศที่สาม เพื่อฟื้นฟูบูรณะประเทศในกลุ่มอินโดจีน ขณะนี้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นแหล่งฝึกอบรมระยะสั้นสำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ของนักศึกษาจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม นอกจากนี้ยังมีโครงการเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติอีกหลายสาขาวิชา เพื่อให้ประเทศเพื่อนบ้านได้นำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาประเทศของตน

◇ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

งานด้านศิลปะและวัฒนธรรมเป็นพันธกิจหลักสำคัญประการหนึ่งที่ทางมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้การทำนุบำรุง และการสนับสนุนมาโดยตลอด ทั้งที่เป็นศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นและประจำชาติ เช่น ดนตรีไทย การแสดงละครเวที และการร้องเพลงประสานเสียง เป็นต้น ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่โครงการดังกล่าว เช่น หอศิลปวัฒนธรรม ลานแสดงกลางแจ้ง เป็นต้น

◇ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2548

หมายเหตุ : รวมสำนักทะเบียนและประมวลผล และกองบริการการศึกษา เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ (อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

◇ หลักสูตร และ การจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น เปิดการเรียนการสอนใน 18 คณะวิชา และ 1 วิทยาเขต คือ

คณะเกษตรศาสตร์ : คณะวิศวกรรมศาสตร์ : คณะศึกษาศาสตร์ : คณะพยาบาลศาสตร์ : คณะวิทยาศาสตร์ :
คณะแพทยศาสตร์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะเทคนิคการแพทย์ : คณะสาธารณสุขศาสตร์ : คณะทันตแพทยศาสตร์ : คณะเภสัชศาสตร์ :
คณะเทคโนโลยี : คณะสัตวแพทยศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ : คณะวิทยาการจัดการ : วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ :
บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาเขตหนองคาย : โครงการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์

หลักสูตรที่เปิดสอนในระดับต่างๆ ประจำปีการศึกษา 2547 มีจำนวน 262 สาขาวิชา ดังนี้ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี 3 สาขาวิชา ระดับปริญญาตรี 82 สาขาวิชา ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต 22 สาขาวิชา ระดับปริญญาโท 109 สาขาวิชา และปริญญาเอก 46 สาขาวิชา โดยเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2546 จำนวน 32 สาขาวิชา ได้แก่ 1) ระดับปริญญาตรี 8 สาขาวิชา 2) ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต 3 สาขาวิชา 3) ระดับปริญญาโท 10 สาขาวิชา และ 4) ระดับปริญญาเอก 11 สาขาวิชา

◇ ข้อมูลนักศึกษา และ บุคลากร

จำนวนนักศึกษา

นักศึกษาทั้งหมดในปีการศึกษา 2547 มีจำนวน 20,256 คน เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2546 จำนวน 1,396 คน (ร้อยละ 7.40) โดยมีนักศึกษาใหม่ 6,678 คน เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2546 จำนวน 1,222 คน (ร้อยละ 22.40)

ผู้สำเร็จการศึกษา

ปีการศึกษา 2547 มีผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในระดับปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอก ทั้งหมด 4,712 คน เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2546 จำนวน 340 คน (ร้อยละ 7.78)

จำนวนบุคลากร

บุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2547 มีทั้งหมดจำนวน 8,114 คน เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2546 จำนวน 158 คน (คิดเป็นร้อยละ 1.99) โดยมีบุคลากรสายผู้สอน ทั้งหมด 1,871 คน จำแนกเป็นข้าราชการ 1,692 คน และพนักงานมหาวิทยาลัย 179 คน

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาทั้งหมด จำนวนนักศึกษาใหม่ และจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2547

ระดับการศึกษา	นักศึกษาทั้งหมด		นักศึกษาใหม่		ผู้สำเร็จการศึกษา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับปริญญาตรี	16,208	80.02	5,121	76.68	3,537	75.05
ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต	113	0.56	109	1.63	107	2.27
ระดับปริญญาโท	3,535	17.45	1,365	20.44	1,032	21.09
ระดับปริญญาเอก	400	1.97	83	1.24	36	0.79
รวม	20,256	100.00	6,678	100.00	4,712	100.00

ตารางที่ 2 จำนวนและประเภทของบุคลากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2547

ประเภท	ปีการศึกษา 2547		ปีการศึกษา 2546		เพิ่ม(+), ลด(-)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ	4,036	49.74	4,231	53.18	-195	-4.61
อาจารย์ (สาย ก)	1,692	20.85	1,771	22.26	-79	-4.46
ผู้ช่วยทางวิชาการ (สาย ข)	1,145	14.11	1,179	14.82	-34	-2.88
ธุรการ (สาย ค)	1,199	14.78	1,281	16.10	-82	-6.40
พนักงานมหาวิทยาลัย	789	9.72	468	5.88	+321	+68.59
สายผู้สอน	179	2.21	136	1.71	+43	+31.62
สายสนับสนุน	610	7.52	332	4.17	+278	+83.73
ลูกจ้าง	3,289	40.53	3,257	40.94	+32	+0.98
ลูกจ้างประจำ	1,568	19.32	1,662	20.89	-94	-5.66
ลูกจ้างชั่วคราว	1,721	21.21	1,595	20.05	+126	+7.90
รวม	8,114	100.00	7,956	100.00	+158	+1.99

ตารางที่ 3 จำนวนบุคลากรสายผู้สอนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2547 จำแนกตามระดับ/วุฒิการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการ

วุฒิการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการ	ปีการศึกษา 2547		เพิ่ม(+), ลด(-)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาเอก (โรงเรียนสาธิต 1 คน)	626	33.46	+20	+3.30
ปริญญาโท (โรงเรียนสาธิต 76 คน)	1,002	53.55	-32	-3.09
ปริญญาตรี (โรงเรียนสาธิต 89 คน)	243	12.99	-24	-8.99
รวม	1,871	100.00	-36	-1.89

วุฒิการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการ	ปีการศึกษา 2547		เพิ่ม(+), ลด(-)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ศาสตราจารย์	17	0.91	-1	-5.56
รองศาสตราจารย์ (โรงเรียนสาธิต 2 คน)	413	22.07	+4	+0.98
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (โรงเรียนสาธิต 40 คน)	630	33.67	-3	-0.47
อาจารย์ (โรงเรียนสาธิต 124 คน)	811	43.35	-36	-4.25
รวม	1,871	100.00	-36	-1.89

◇ งบประมาณในการดำเนินการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น แบ่งงบประมาณออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) งบประมาณแผ่นดิน เป็นงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล ปีงบประมาณแผ่นดิน เริ่มจากวันที่ 1 ตุลาคม 2546 – 30 กันยายน 2547 ของปีถัดไป และ 2) งบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย เป็นงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย ปีงบประมาณเงินรายได้ เริ่มจากวันที่ 1 ตุลาคม 2546 – 30 กันยายน 2547 ของปีถัดไป

งบประมาณแผ่นดิน
ในปีงบประมาณ 2547 มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับจัดสรรงบประมาณแผ่นดินรวมทั้งสิ้น 2,197,301,000 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2546 จำนวน 116,115,600 บาท (คิดเป็นร้อยละ 5.02) โดยจำแนกเป็นเงินเดือนและค่าจ้างประจำ 1,199,959,500 บาท (ร้อยละ 54.61) ค่าจ้างชั่วคราว 5,984,300 บาท (ร้อยละ 0.27) ค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ 243,541,400 บาท (ร้อยละ 11.08) ค่าสาธารณูปโภค 60,237,600 บาท (ร้อยละ 2.74) ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง 315,333,200 บาท (ร้อยละ 14.35) และเงินอุดหนุน 372,245,000 บาท (ร้อยละ 16.94) ทั้งนี้มีรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2546 คือหมวดเงินอุดหนุน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.38 และหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.15 สำหรับรายจ่ายที่ลดลงจากปีงบประมาณ 2546 คือค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ลดลงร้อยละ 35.31 ค่าสาธารณูปโภค ลดลงร้อยละ 5.00 และค่าตอบแทนใช้สอยและสิ่งก่อสร้าง ลดลงร้อยละ 1.70 ตามลำดับ

งบประมาณเงินรายได้

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ประมาณการรายรับงบประมาณเงินรายได้ ในปีงบประมาณ 2547 จำนวน 1,696,775,600 บาท โดยจำแนกเป็นเงินผลประโยชน์ 1,107,676,800 บาท (ร้อยละ 65.28) เงินค่าธรรมเนียมการศึกษา 459,093,000 บาท (ร้อยละ 27.06) เงินทุนการศึกษา เงินทุนวิจัย และเงินบริจาค อื่น ๆ 23,521,100 บาท (ร้อยละ 27.06) และเงินรับฝาก 106,484,700 บาท (ร้อยละ 6.28) เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ 2546 ประมาณการรายรับงบประมาณเงินรายได้ ปีงบประมาณ 2547 เพิ่มขึ้น 254,763,434 บาท (ร้อยละ 16.67) โดยรายรับที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด คือเงินผลประโยชน์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.26 รองลงมา คือเงินทุนการศึกษา เงินทุนวิจัย และเงินบริจาคอื่น ๆ เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.41 และเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.04 ตามลำดับ ส่วนเงินรับฝากลดลงร้อยละ 23.14

◇ ความร่วมมือกับนานาชาติ

ในปีการศึกษา 2547 มีนักศึกษานานาชาติศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา จำนวน 88 คน จาก 12 ประเทศ ดังนี้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 59 คน กัมพูชา

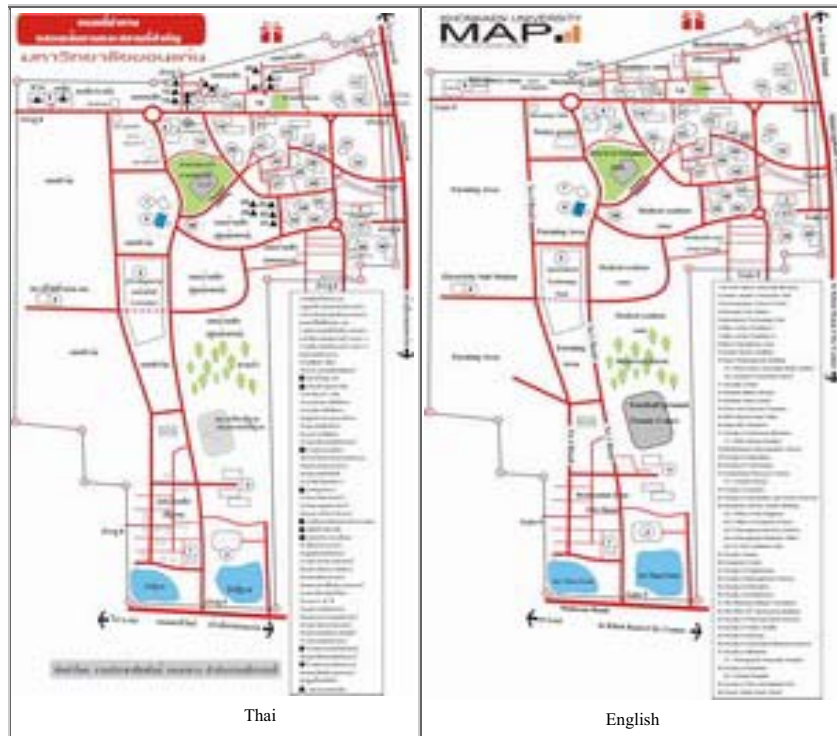
4 คน พม่า 2 คน เวียดนาม 1 คน อินโดนีเซีย 1 คน จีน 1 คน อินเดีย 2 คน เนปาล 2 คน ภูฏาน 4 คน ญี่ปุ่น 11 คน ศรีลังกา 1 คน และเยอรมันนี 1 คน

คณะ	จำนวนนักศึกษานานาชาติในปีการศึกษา 2547 ที่ศึกษาใน มข.		
	ระดับปริญญาตรี(คน)	ระดับปริญญาโท (คน)	ระดับปริญญาเอก(คน)
พยาบาลศาสตร์	1		
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	5	3	1
สาธารณสุขศาสตร์	1		
วิทยาการจัดการ	1	1	
วิศวกรรมศาสตร์		2	
เกษตรศาสตร์		30	8
วิทยาศาสตร์		7	1
ศึกษาศาสตร์		7	
ทันตแพทยศาสตร์		3	
เภสัชศาสตร์		1	
บัณฑิตวิทยาลัย		15	
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ		1	
รวม	8	70	10

◇ ด้านอาคารและสถานที่

พื้นที่ทั้งหมดของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีประมาณ 5,500 ไร่ โดยแบ่งการใช้พื้นที่ออกเป็น 6 เขต คือ เขตการศึกษา 623.56 ไร่ (ร้อยละ 11.34) เขตที่พักอาศัย 526.04 ไร่ (ร้อยละ 9.56) เขตสนามกีฬา-พักผ่อน 175.00 ไร่ (ร้อยละ 3.18) เขตแปลงทดลอง 2,220.00 ไร่ (ร้อยละ 40.36) เขตหาผลประโยชน์ 77.44 ไร่ (ร้อยละ 1.41) และเขตอื่นๆ 1,877.96 ไร่ (ร้อยละ 34.14)

◇ แผนที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยสังเขป

1. หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรม สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
2. ศูนย์ประชุม (Convention Hall)
3. โรงเรียนสาธิต(ศึกษาศาสตร์) (Demonstration School)
4. สถานีกระแสไฟฟ้าย่อย มข.
5. บริเวณอุทยานเทคโนโลยีการเกษตร
6. สำนักงานอธิการบดี อาคาร 1 (Office of the President 1) (กองกลาง กองคลัง กองแผนงาน)
7. สำนักงานอธิการบดี อาคาร 2 (Office of the President 2) (กองการเจ้าหน้าที่ กองอาคารและสถานที่)
8. อาคารพลศึกษา สนามกีฬากลาง (Gymnasium)
9. หอพัก 9 หลัง
10. อาคารแก่นกล้วยพฤกษ์ สถานีวิทยุ F.M 103 (Kaen Kalapapluk Building, F.M.103 Radio Station)
11. งานรักษาความปลอดภัย (Security Office)
12. กองกิจการนักศึกษา (Student Affairs Division) โรงอาหาร 2 (Cafeteria 2)
13. องค์การนักศึกษา (Student Union)
14. ศูนย์อาหารและบริการ (Cafeteria 1)
15. สมาคมศิษย์เก่า (Alumni Association)
16. อาคารขวัญมอ (Kwunmor Building)

17. คณะสัตวแพทยศาสตร์ (Faculty of Veterinary Medicine)
  18. โรงเรียนสาธิต(มอดินแดง) (Demonstration School)
  19. คณะเกษตรศาสตร์ (Faculty of Agriculture)
  20. คณะเทคโนโลยี (Faculty of Technology)
  21. สำนักวิทยบริการ (Central Library)
  22. คณะวิทยาศาสตร์ (Faculty of Science) สถาบันวิจัยและพัฒนา (Research and Development Institute) สำนักบริหารการวิจัย (Office of Research Administration)
  23. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (Faculty of Humanities and Social Sciences)
  24. สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ (สำนักทะเบียนเดิม) (Office of the Registrar) ศูนย์บริการวิชาการ (Academic Services Centre) บัณฑิตวิทยาลัย (Graduate School)
  25. ศาลาพระราชทานปริญญาบัตร(เดิม) สโมสรอาจารย์-ข้าราชการ (Commencement Pavilion, Faculty Club)
  26. ศูนย์คอมพิวเตอร์ (Computer Centre)
  27. คณะวิศวกรรมศาสตร์ (Faculty of Engineering)
  28. คณะวิทยาการจัดการ (Faculty of Management Sciences)
  29. คณะศึกษาศาสตร์ (Faculty of Education)
  30. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (Faculty of Architecture)
  31. สถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง (Institute for Economic Development and Cooperation for the Greater Mekong)
  32. อาคาร 25 ปี (25 the Anniversary Pavilion)
  33. คณะเภสัชศาสตร์ (Faculty of Pharmaceutical Sciences)
  34. คณะสาธารณสุขศาสตร์ (Faculty of Public Health)
  35. คณะพยาบาลศาสตร์ (Faculty of Nursing)
  36. คณะเทคนิคการแพทย์ (Faculty of Associated Medical Sciences)
  37. คณะแพทยศาสตร์ (Faculty of Medicine) โรงพยาบาลศรีนครินทร์ (Srinagarind Hospital)
  38. คณะทันตแพทยศาสตร์ (Faculty of Dentistry) โรงพยาบาลทันตกรรม (Dentistry Hospital)
  39. คณะศิลปกรรมศาสตร์ (Faculty of Fine and Applied Arts)
  40. ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Queen Sirikit Heart Center)
- นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีการใช้ที่ดินในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาทดลองและฝึกปฏิบัติของนักศึกษาคณะต่างๆ ได้แก่
1. สถานที่ทดลองและฝึกอบรมเขื่อนจุฬาภรณ์ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดคณะเกษตรศาสตร์ มีพื้นที่ 70 ไร่
  2. สถานที่ทดลองและฝึกอบรมเกษตรกรรม จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดคณะเกษตรศาสตร์ มีพื้นที่ 1,170 ไร่

3. สถานีฟาร์มนักศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ จังหวัดเลย มีพื้นที่ 2,106 ไร่
4. สถานีทดลองฝึกอบรมกุ่มทอง จังหวัดมหาสารคาม สังกัดคณะเกษตรศาสตร์ มีพื้นที่ 530 ไร่
สำหรับด้านที่พักอาศัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือที่พักในมหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่ม ก มีจำนวน 722/746 หลัง/หน่วย และ ที่พักในมหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่ม ข มีจำนวน 414/1,143 หลัง/หน่วย ส่วนด้านหอพักนักศึกษา มีจำนวนหอพักทั้งหมด 49 หอพัก โดยมีห้องพัก 4,014 ห้อง และมีนักศึกษาเข้าพัก 9,367 คน

◇ วิทยาเขตหนองคาย

การจัดการศึกษา วิทยาเขตหนองคาย เปิดสอนในระดับปริญญาตรี 6 สาขาวิชา ได้แก่ การโรงแรม และการท่องเที่ยว เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ (การเงิน) ประมง วิทยาการคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีอาหาร

ข้อมูลนักศึกษา และบุคลากร มีนักศึกษาทั้งหมด 898 คน และมีบุคลากร จำนวน 83 คน โดยแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ได้แก่ อาจารย์ (5 คน) ผู้ช่วยทางวิชาการ (3 คน) อธิการ (2 คน) พนักงานมหาวิทยาลัย (42 คน : สายผู้สอน 30 คน และสายสนับสนุน 12 คน) และ ลูกจ้างชั่วคราว (31 คน)

งบประมาณ ได้รับจัดสรรงบประมาณรวมทั้งสิ้น 48,323,000 บาท แบ่งเป็นงบประมาณแผ่นดิน 33,450,600 บาท และงบประมาณเงินรายได้ 14,872,400 บาท

อาคารและสถานที่ วิทยาเขตหนองคายมีพื้นที่ทั้งหมด 3,413 ไร่ และมีอาคารทั้งหมด 6 อาคาร

บทที่ 2

วิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์การพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัยช่วงระยะเวลา 4 ปี พ.ศ. 2548 - 2551

ในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่ทั้งภายในประเทศและสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและในระดับที่สูง ระยะทางระหว่างประเทศและบุคคลในโลกแคบมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และมีผลต่อเนื่องถึงการพัฒนาและการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัย จากสภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และการเชื่อมโยงของระบบเศรษฐกิจและสังคมโลก รัฐบาลได้กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศเป็นวาระแห่งชาติ โดยกำหนดนโยบายรัฐบาลในการปฏิรูปและพัฒนาาระบบราชการ การปฏิรูปอุดมศึกษา การปฏิรูปการเงินและระบบงบประมาณภาครัฐ และการปฏิรูปการเงินอุดมศึกษา ฯลฯ และโดยพระราชกฤษฎีกาการบริหารกิจการบ้านเมืองดี กำหนดให้ทุกกระทรวงและส่วนราชการต้องดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงบริหารให้เป็นระบบการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้วยการให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการที่ต้องมีทิศทาง เป้าหมาย และกระบวนการวัดผลการดำเนินงานที่ชัดเจน และสอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารประเทศ ก่อนที่กระทรวงหรือส่วนราชการจะดำเนินการ รวมทั้งกำหนดให้จัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการและการประเมินผลการปฏิบัติราชการ นอกจากนี้การที่จำนวนมหาวิทยาลัยของรัฐในปัจจุบันได้เพิ่มมากขึ้น สืบเนื่องจากการที่สถาบันราชภัฏและสถาบันราชมนฑลได้ปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัย รวมทั้งการที่ประเทศอาจต้องมีการเปิดเสรีทางการศึกษาในระยะเวลาอันใกล้ มหาวิทยาลัยขอนแก่นจำเป็นต้องมีการปรับตัวและพัฒนาศักยภาพให้สามารถบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถรับกับสถานการณ์และสร้างความเข้มแข็งทางศักยภาพด้านต่างๆ ให้เกิดความพร้อมในการแข่งขันและมีพัฒนาการที่ยั่งยืนสำหรับทศวรรษหน้า

ด้วยตระหนักในประเด็นปัจจัยแวดล้อมดังกล่าว มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงได้การกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ของการพัฒนามหาวิทยาลัยให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มุ่งที่จะพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นสถาบันคุณภาพ และเป็นองค์กรการเรียนรู้ที่เป็นเลิศ จึงได้กำหนดตำแหน่งและทิศทางของมหาวิทยาลัยในอนาคตระยะกลางให้เป็น “มหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย” ด้วยการมุ่งเสริมสร้างศักยภาพการวิจัยและพัฒนา เพื่อเป็นฐานหลักสำหรับการสร้างองค์ความรู้เพื่อการผลิตและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการคุณภาพผลผลิต และการบริการของมหาวิทยาลัย รวมทั้งยกระดับสู่ความเป็นสากล

ด้วยบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการสี่ปี ซึ่งสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินและในแต่ละปีงบประมาณ ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีเสนอต่อรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและให้สำนักงบประมาณ จัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีที่ผ่านมาความเห็นชอบมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติราชการสี่ปี (พ.ศ. 2548 - 2551) ภายใต้ภารกิจประจำและภารกิจเชิงบูรณาการ โดยสาระสำคัญของแผนปฏิบัติราชการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยพิจารณา นำกรอบทิศทางตามนโยบายสภามหาวิทยาลัย และแผนกลยุทธ์การบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2546 - 2550 เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ และประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 ดังนี้

---

1. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคอนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม เตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการพัฒนาและการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนการอนุรักษ์สืบทอดประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม และพัฒนาภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน

2. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ ผลักดันการวิจัยพัฒนา โดยสนับสนุนการทำวิจัยพื้นฐาน เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งนาโนเทคโนโลยี จัดตั้งและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งบุคลากรและกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาในระยะยาว ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานวิจัยและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ และผลักดันให้มีการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและนอกประเทศ และส่งเสริมให้นำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

3. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการเร่งรัดการพัฒนาและผลิตบุคลากรทางกฎหมายให้มีความรู้ความสามารถทันต่อความจำเป็นของราชการ และการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาระบบราชการ ปรับปรุงรูปแบบการทำงาน อำนวยความสะดวกลดขั้นตอนและกระบวนการทำงาน ปรับปรุงศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการและระบบบริหารงานให้มีความทันสมัย เพื่อรองรับยุทธศาสตร์ของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พัฒนาขีดสมรรถนะและวัฒนธรรมการทำงานของบุคลากรและหน่วยงานภาครัฐ ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศและสร้างนวัตกรรมในการทำงานโดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ สร้างและพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานในทุกระดับ

แผนปฏิบัติการราชการมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2548 - 2551 เป็นทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัย ซึ่งมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ และแผนการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติพันธกิจของมหาวิทยาลัยสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย นั่นคือ “มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศ โดยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยแห่งคุณภาพ มหาวิทยาลัยแห่งการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารจัดการที่ดี” และจากแผนแม่บทอันเป็นเครื่องมือสำหรับการบูรณาการการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ และเป็นแนวทางสำหรับคณะและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยได้นำไปกำหนดแผนการปฏิบัติการที่ชัดเจนในระดับหน่วยงานของมหาวิทยาลัย อันจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ตอบสนองเป้าหมายและผลลัพธ์ตามยุทธศาสตร์ต่างๆ ภายใต้แผนการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และมีส่วนสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

แผนกลยุทธ์การพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นสถาบันชั้นนำของประเทศ โดยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยแห่งคุณภาพ มหาวิทยาลัยแห่งการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารจัดการที่ดี

พันธกิจ

โดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2541 บัญญัติให้มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ซึ่งกรอบเป็นพันธกิจตามหน้าที่และความรับผิดชอบที่จำต้องดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

พันธกิจมหาวิทยาลัยขอนแก่น คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ให้เป็นที่ยอมรับในระดับมาตรฐานสากล ที่มุ่งเน้นการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เข้มแข็ง

วิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น

ในการกำหนดวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นใน 4 ปีข้างหน้า พ.ศ. 2547 - 2550 นั้น มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้วิเคราะห์จากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ที่จะส่งผลต่อมหาวิทยาลัย ภารกิจของมหาวิทยาลัย รวมทั้งการปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัย เพื่อจัดวางทิศทาง นโยบายการบริหารและพัฒนามหาวิทยาลัย โดยได้ขยายความในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น

การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนกลยุทธ์ และรายละเอียดต่างๆ ในการพัฒนามหาวิทยาลัยนั้น ควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในด้วย ซึ่งจะช่วยให้การกำหนด ทิศทาง และสาระหลักต่างๆ เป็นไปด้วยความรอบคอบ และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและปัจจัย ที่เปลี่ยนแปลงประกอบด้วย

สภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกประเทศ

แนวโน้มการพัฒนาสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ของสังคมโลกกำลังมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้ความก้าวหน้า ของฐานความรู้และนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเปิดเสรีและการกีดกันการค้า ซึ่งส่งผลให้เกิดความ ได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในการแข่งขันของประเทศ โดยการกำหนดข้อตกลง เงื่อนไข กติกาการค้าและการลงทุน ระหว่างประเทศเป็นปัจจัยชี้้นำในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะกระแสการค้า ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยต้องพัฒนาคุณภาพคน ให้มีความรู้ ทักษะ และความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

สภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเพิ่มความเข้มข้นมากขึ้นในอนาคตอันใกล้ ได้แก่ การปฏิรูปภาคการเมือง และภาคสังคมที่สำคัญหลายประการ เช่น การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น การปฏิรูประบบบริหาร จัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ การจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นมาใหม่ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้กลไกการตรวจสอบ ถ่วงดุลในสังคม รวมทั้งข้อผูกพันในการปฏิรูปการศึกษาและการสาธารณสุขที่มุ่งหวังให้ประชาชนได้รับบริการที่ดี มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จากสถานการณ์เศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศนั้น ประเทศไทย ต้องปรับตัวให้ทัน โดยต้องมุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพมากขึ้น รวมทั้งในเรื่องการพัฒนาคน การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นฐานรากการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนรวมให้เกิดความสมดุล เข้มแข็ง และยั่งยืนต่อไป

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดว่าบุคคลย่อมมีสิทธิและความเสมอภาค ในการได้รับการศึกษา การจัดการศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับปวงชน ในการจัดการศึกษาให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญภายใต้หลักการว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยการจัดการศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างกว้างขวางและหลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนสังคมชุมชน ให้มีความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยให้เร่งการปรับโครงสร้างขององค์กร ระบบการบริหารจัดการ ให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสูง มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และยกระดับมาตรฐานของมหาวิทยาลัยสู่ระดับสากลมากขึ้น ตลอดจนทั้งเตรียมความพร้อมรับการปรับเปลี่ยนจากการสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยไปเป็นกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งคาดว่าจะมีผลบังคับใช้ในอนาคตอันใกล้จะมีผลต่อบทบาทของมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นฝ่ายผลิตบุคลากรและเป็นแหล่งวิชาการ มหาวิทยาลัยจึงมีส่วนสำคัญในการช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน นอกเหนือไปจากการผลิตกำลังคนให้พร้อมใช้ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา เป็นเรื่องใหญ่ที่จะส่งผลในวงกว้างต่อข้าราชการในมหาวิทยาลัย เพราะจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบบริหารงานบุคคลครั้งใหญ่ นอกจากนั้นมหาวิทยาลัยขอนแก่นจะต้องปรับระบบ และเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง ที่ดี พ.ศ. 2546

แผนพัฒนาต่าง ๆ ที่กำหนดโดยส่วนราชการของรัฐ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยในอนาคตที่มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมที่เข้มแข็งและมีดุลยภาพ” ใน 3 ด้าน คือสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ สำหรับการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาไว้ดังนี้

1) สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความเป็นผู้นำ มีจิตสำนึกในการสร้างงานของตนเอง มีความคิดและวิจารณ์ญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวินัย มีความรับผิดชอบที่นำไปสู่การพัฒนาประเทศไทย

2) อุดมศึกษาไทยเป็นการศึกษาของปวงชน กระจายโอกาสสู่ปวงชนทุกระดับ ทุกอาชีพ ให้สามารถเข้าศึกษาในหลักสูตร ทั้งเพื่อรองรับปริญญาและไม่รับปริญญา จากการจัดการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

3) อุดมศึกษาไทยมีเอกภาพเชิงนโยบายและมาตรฐาน สถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล สามารถพัฒนาระบบบริหารและจัดการที่เป็นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบได้ภายใต้กลไกการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม และสามารถพัฒนาระดับให้ทัดเทียมกับสากล และเป็นศูนย์การศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

วิสัยทัศน์การพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยได้เสนอวิสัยทัศน์สำหรับการพัฒนาในระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2545 - 2549) ดังนี้

“มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศ โดยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยแห่งคุณภาพ และมหาวิทยาลัยแห่งการพัฒนาชุมชนประเทศชาติ และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารจัดการที่ดี”

- **มหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้**

องค์ความรู้เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลง และไม่หยุดนิ่ง ในปัจจุบันความรู้ต่างๆ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเป็นไปไม่ได้ที่บุคคลหนึ่งๆ จะจดจำความรู้ได้ทุกอย่างตลอดไป ข้อมูลต่างๆ ในปัจจุบันมีทั้งข้อมูลที่เชื่อถือได้และเชื่อถือไม่ได้ การจะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์จึงมีความสำคัญและจะต้องรู้ถึงข้อจำกัด ของข้อมูลนั้นๆ ด้วย ในปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge based society) หรือสังคมที่ใช้ฐานความรู้เดิมเพื่อนำไปสู่ฐานความรู้ใหม่

“องค์ความรู้” จึงเป็นจุดเด่นของมหาวิทยาลัยที่สังคมคาดหวัง การที่มหาวิทยาลัยจะเป็นที่พึ่งของสังคมในด้านองค์ความรู้ จำเป็นจะต้องพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ให้ได้ ทั้งสำหรับนักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรทุกระดับ รวมทั้งกระบวนการในการจัดการตามภารกิจของมหาวิทยาลัย หากมหาวิทยาลัยไม่สามารถพัฒนาสู่การเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ ก็ยากที่จะนำไปสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยคุณภาพได้

กระบวนการเรียนรู้หรือกลไกแห่งความรู้ นั้น อาจแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ

“การสร้างความรู้” เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่ความรู้เพื่อนำไปใช้งานหรือใช้ประโยชน์ การสร้างความรู้ที่ดีและเป็นที่ยอมรับ คือ “การทำวิจัย” มหาวิทยาลัยจึงเป็นที่คาดหวังอย่างไม่มีข้อกังขาว่า ป็นที่พึ่งในด้านการวิจัยเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ ประเด็นที่น่าพิจารณา คือมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองสังคมในเรื่องนี้ได้เพียงไร

“การจัดการความรู้” เป็นกระบวนการสำคัญทั้งในด้านการเป็นผู้รับข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล การเข้าถึงความรู้ในปัจจุบันขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งทำให้บุคคลหนึ่งได้ความรู้ต่างๆ อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ผู้ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลและใช้ข้อมูลนั้นได้จึงได้เปรียบกว่าผู้ที่ขาดกลไกการเข้าถึงข้อมูลหรือไม่รู้วิธีการเข้าถึงข้อมูล เมื่อเข้าถึงความรู้ได้แล้ว ขั้นตอนต่อมาคือความสามารถในการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล ซึ่งจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถและทักษะในด้านต่างๆ ซึ่งในแง่นี้มหาวิทยาลัยจึงเป็นที่พึ่งของสังคมอีกเช่นกัน

“การใช้ความรู้” ปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่ใช้หลักฐานเป็นฐาน (Evidence based society) และไปสู่สังคมที่ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบและการรับภาระจากผลการกระทำ (Responsibility and Accountability) ดังนั้นผู้กระทำหรือผู้ตัดสินใจต้องพิจารณาการใช้ความรู้หรือข้อมูลด้วยเหตุด้วยผลที่เหมาะสม

ประเด็นที่น่าพิจารณาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น คือมหาวิทยาลัยสามารถผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถที่ดีในการใช้ความรู้แล้วหรือยัง การบริหารในมหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้น ได้ใช้ “กระบวนการสร้าง การจัดการ และ การใช้ความรู้” มาประยุกต์ในการบริหารมหาวิทยาลัยแล้วหรือยัง หากยังหรือใช้เพียงบางส่วนจะทำอย่างไร มหาวิทยาลัยจึงจะเป็น Evidence based University ได้

- **มหาวิทยาลัยแห่งคุณภาพ**

“คุณภาพ” เป็นเป้าหมายสำคัญของผลผลิตในทุกด้านและทุกระดับโลก ในปัจจุบันได้เน้นคุณภาพและใช้คุณภาพเป็นเครื่องตัดสินความก้าวหน้า และมีผลต่อความอยู่รอดขององค์กรและประเทศ ดังนั้นการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพจะไม่ใช่ที่ยอมรับอีกต่อไป คุณภาพของมหาวิทยาลัยมีหลายลักษณะและหลายระดับคุณภาพของมหาวิทยาลัย หมายความว่ารวมถึงคุณภาพของปัจจัยนำเข้า เช่น นักศึกษาและอาจารย์ คุณภาพของกระบวนการเช่น กระบวนการบริหารและจัดการ และคุณภาพของผลผลิต เช่น บัณฑิต ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัยระดับคุณภาพของมหาวิทยาลัยมีหลายระดับ มหาวิทยาลัยบางแห่งอาจมุ่งแค่คุณภาพระดับท้องถิ่น คุณภาพระดับชาติ คุณภาพระดับนานาชาติ และบางแห่งอาจมุ่งคุณภาพในระดับชั้นนำของโลก ในปัจจุบันมีกระบวนการคุณภาพ ดัชนีคุณภาพ และการตรวจสอบประเมินคุณภาพ ที่ใช้กับมหาวิทยาลัย ทั้งระดับภายใน ภายนอก และระดับองค์กรวิชาชีพ มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงหนีไม่พ้นที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบ โจทย์สำคัญที่มหาวิทยาลัยต้องเผชิญ คือ “ทำอะไรจะพัฒนาคุณภาพให้ดีกว่าที่เป็นอยู่” และ “ทำอะไรจะพัฒนาไปสู่จุดที่คาดหวังได้”

หัวใจแห่งการพัฒนาและรักษาคุณภาพ จึงอยู่ที่ความพยายามของสถาบันนั้นๆ ในการปรับปรุงคุณภาพ ซึ่งกำหนดเป็นเป้าหมายที่พึงประสงค์ของสถาบันที่ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่เป็นที่รับรองหรือยอมรับในแต่ละระดับ โดยอาจมีลักษณะเฉพาะของตนเองบ้างก็ได้

- **มหาวิทยาลัยแห่งการพัฒนาชุมชนและประเทศ**

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ประชาชนและชุมชน รวมทั้งองค์กรของรัฐคาดหวังในหลายๆ ลักษณะ ในแง่ประชาชนทั่วไป คาดหวังว่าบุตรหลานของตนจะมีโอกาสเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยได้ จึงมีความคาดหวังในเรื่องโอกาส ความเสมอภาคและความยุติธรรมในการเข้าศึกษา และยังคงคาดหวังว่ามหาวิทยาลัยจะทำให้บุตรหลานของตนเป็นบัณฑิตที่เก่ง เป็นคนดี สามารถได้ทำงานที่ดีๆ และเจริญก้าวหน้าได้ในแง่รัฐและองค์กรอื่นๆ ก็มุ่งหวังให้มหาวิทยาลัยผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ ให้มหาวิทยาลัยมีส่วนในการเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งช่วยพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ตามศักยภาพของมหาวิทยาลัย

ในช่วงเวลาที่ผ่านมามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีบทบาทในการช่วยพัฒนาชุมชนในระดับหนึ่ง ในรูปแบบต่างๆ ตามความถนัดและตามศักยภาพ แต่ยังคงมีความคาดหวังอีกมากและหลายเรื่องที่ประสงค์จะให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนนำ ประเด็นที่น่าพิจารณา คือ “ทำอะไรมหาวิทยาลัยขอนแก่นจะมีส่วนพัฒนาชุมชนและประเทศชาติได้มากขึ้น และเป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง”

- **นโยบายการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น**

การพัฒนาและนำมหาวิทยาลัยขอนแก่นไปสู่มหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้มหาวิทยาลัยแห่งคุณภาพ และมหาวิทยาลัยแห่งการพัฒนาชุมชนและประเทศชาตินั้น อาจพิจารณาตามภารกิจหลัก 4 ด้าน คือด้านผลิตบัณฑิต ด้านวิจัย ด้านบริการวิชาการ และด้านทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม โดยภารกิจทั้ง 4 ด้านจะสมบูรณ์และมีคุณภาพได้ จะขึ้นอยู่กับ “ระบบบริหารจัดการที่ดี” ดังนั้นจึงขอเสนอหลักการสำคัญในการพัฒนา 5 ด้าน คือด้านการบริหาร ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และด้านส่งเสริมศิลปและวัฒนธรรม

ด้านการผลิตบัณฑิต

วิสัยทัศน์ด้านการผลิตบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตให้มีลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ ทั้งด้านภูมิปัญญา จริยธรรม และคุณธรรม และพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคม และประเทศ และในระดับที่สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้

นโยบายการผลิตบัณฑิต : การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาหลายด้าน คือ การพัฒนาและปรับปรุงระบบการจัดการศึกษา การผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา การพัฒนานักศึกษา ความเป็นสากลและการเปิดสู่ภูมิภาค การพัฒนา e-learning โดยมีหลักการ ดังนี้

ทิศทางและกรอบการผลิตบัณฑิต: มหาวิทยาลัยต้องมีทิศทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยทั้งด้านทิศทางรวมและทิศทางเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับการผลิตบัณฑิตที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีแผนการขยายการผลิตบัณฑิตในด้านสาขา ระดับ จำนวนรับ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศและชุมชนตามศักยภาพของมหาวิทยาลัยหรือศักยภาพการพัฒนาของมหาวิทยาลัย

1) การพัฒนาและปรับปรุงระบบการจัดการศึกษา

มีระบบและสิ่งสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ทั้งในระบบการศึกษาและการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสม มีกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกระบวนการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่นๆ เพื่อนำไปสู่ทักษะในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมของมหาวิทยาลัยต้องเสริมสร้างวินัย คุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา

การบริหารจัดการด้านวิชาการ : ต้องพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อให้มีหลักสูตรและการบริหารจัดการศึกษาที่สะดวก รวดเร็ว คล่องตัว และยืดหยุ่น ทันต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาโครงสร้างองค์กรและภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบสนับสนุนการผลิตบัณฑิตทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะ ให้ลดความซ้ำซ้อน เพิ่มความเชื่อมโยงกันของภารกิจของต่างหน่วยงาน โดยยึดนักศึกษาเป็นศูนย์กลางและคำนึงถึงหลักการให้บริการจุดเดียว (One Stop Service) ตลอดจนมีระบบฐานข้อมูลด้านการผลิตบัณฑิตและการสนับสนุนการผลิตบัณฑิตที่สมบูรณ์ถูกต้อง และเชื่อถือได้ มีระบบรายงานและระบบการประเมินผล ทั้งในด้านการวัดผลการเรียนและการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาผลงานวิชาการ : มุ่งให้บุคลากรมีการแต่งตำรา เอกสารคำสอน หรือเอกสารในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสื่อดิจิทัล ให้มีการเผยแพร่ผลงานวิชาการและวิจัยในรูปแบบที่หลากหลาย และนำผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาหรือสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

2) การผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา

การผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี : ขยายการผลิตบัณฑิต เพิ่มโอกาสในการเข้าศึกษาและการผลิตบุคลากร เพื่อสนองความต้องการที่หลากหลายตามศักยภาพของมหาวิทยาลัย มีหลักสูตรที่ทันสมัยสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ควบคู่กับการมีศักยภาพในการแข่งขันได้ รวมทั้งให้มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เช่น ภาคพิเศษ โครงการพิเศษ ระบบซุติวิชา ระบบทางไกล ระบบผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต โดยมีการควบคุมคุณภาพและเป็นธรรม และควรมีความเชื่อมโยงในการจัดการศึกษารูปแบบต่างๆ หรือโดยเครือข่ายการศึกษากับภาคการศึกษาอื่นๆ

การผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา : การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องตอบสนองความต้องการด้านวิชาการและวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ การนำสังคมด้วยองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยอย่างมีระบบ การเสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับนานาชาติ โดยจะดำเนินการ ดังนี้

2.1 สร้างและพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้มีลักษณะที่หลากหลาย มีการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบ เพื่อสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและนโยบายของมหาวิทยาลัย

2.2 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับสากล ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และส่งเสริมการพัฒนาระดับบัณฑิตศึกษานานาชาติ มีระบบบริหารจัดการและระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและพัฒนาสู่ความเป็นนานาชาติ

3) การพัฒนานักศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายให้

3.1 นักศึกษามีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยกิจกรรมกีฬาและกิจกรรมอื่นๆ ไม่ฝักใฝ่ยาเสพติดและอบายมุข รวมทั้งมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมของคณะ มหาวิทยาลัย และสร้างประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น

3.2 นักศึกษาพัฒนาตนเองสู่การเป็นบัณฑิตที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ คือบัณฑิตที่มีความรู้ด้านวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพในสถานประกอบการ มีความคิดด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สามารถพัฒนาประยุกต์แนวทางใหม่ สามารถใช้เทคโนโลยีพื้นฐาน มีทักษะในการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ สามารถทำงานในสถานที่ที่เป็นสากล มีบุคลิกดี มนุษย์สัมพันธ์ดี และสามารถทำงานเป็นทีม รวมทั้งให้นักศึกษาที่มีความสามารถหรือผลงานด้านต่างๆ ได้แสดงออกเพื่อพัฒนาฝีมือและศักยภาพให้สูงขึ้น

3.3 พัฒนากิจกรรมขององค์กรนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยและคณะ ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ประสบการณ์และความเป็นผู้นำ ส่งเสริมการจัดตั้งเครือข่ายของนักศึกษาหรือองค์กรของนักศึกษา กับสถาบันอื่นๆ หรือกับต่างประเทศ รวมทั้งการมีกิจกรรมหรือโครงการร่วมกัน พัฒนาระบบบริหารจัดการกิจกรรมนักศึกษาให้คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

4) ความเป็นสากลและการเปิดสู่ภูมิภาค

เร่งสร้างความพร้อมในมหาวิทยาลัย โดยพัฒนาให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาต่างประเทศ ให้สามารถรองรับและสนับสนุนภารกิจการพัฒนาสู่ความเป็นสากล มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระดับหน่วยงาน โดยมีกลไกให้มีความเชื่อมโยงกัน รวมทั้งพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารให้สามารถพัฒนาระบบบริหารและวิชาการในระดับสากล มีกลไกการสร้างความร่วมมือทางวิชาการและวิจัยกับต่างประเทศ มีกลไกการสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมร่วมกัน สร้างความร่วมมือและเครือข่ายการเรียนรู้จากต่างประเทศ เพื่อให้บุคลากรและนักศึกษาได้พัฒนาตนเองให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ และมีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมทางวิชาการที่เอื้อต่อความเป็นสากลและการเปิดสู่ภูมิภาค ต้องพัฒนาสู่บทบาทการเป็นผู้นำในประเทศภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ด้วยองค์ความรู้ที่เป็นเอกลักษณ์หรือความเชี่ยวชาญเป็นเลิศ

5) การพัฒนาระบบ e-Learning

โดยจัดทำแผนแม่บทการจัดการศึกษาตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยด้วยรูปแบบ e-Learning พัฒนาความพร้อมด้านต่าง ๆ และนำไปสู่ความสามารถในการจัดการศึกษาด้วย e-Learning และด้วยระบบการจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่เอื้อต่อการจัดการศึกษารูปแบบนี้

● ด้านการบริหาร

วิสัยทัศน์ด้านการบริหาร : มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพ ความคล่องตัว สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว โดยยึดหลักการของวิธีบริหารจัดการที่ดี

นโยบายด้านการบริหาร : ปฏิรูปและพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ มีการจัดการที่มีธรรมาภิบาล ระบบบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นพัฒนาและใช้แนวทางของวิธีการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) เพื่อจุดมุ่งหมายในการสร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่เหมาะสมเพื่อให้มหาวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่ สามารถส่งสัญญาณเตือนภัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องและสามารถปรับเปลี่ยนการทำงาน และการประสานงาน รองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ให้สามารถศึกษาค้นคว้า และเสนอแนะแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารในมหาวิทยาลัย เพื่อปรับปรุงระบบการตัดสินใจให้รวดเร็ว ชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม ขยายโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของบุคลากรและประชาชน โดยเฉพาะในประเด็นที่สำคัญและปัญหาส่วนรวม เพื่อจัดการทุจริตประพฤติมิชอบและการหลีกเลี่ยงกฎหมาย/ระเบียบ เพื่อแสวงหาประโยชน์ต่อตนหรือกิจการที่ตนมีส่วนได้เสีย อันจะนำไปสู่ความสำเร็จสัมฤทธิ์ผลต่อส่วนรวมร่วมกัน การบริหารมหาวิทยาลัยโดยแนวทางของวิธีการบริหารจัดการที่ดีนั้นจะมุ่งใช้หลักการต่อไปนี้เป็นพื้นฐาน

(1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การออกข้อบังคับ ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของประชาคมในมหาวิทยาลัย และยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามข้อบังคับหรือระเบียบเหล่านั้น

(2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องและเหมาะสม โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยและนักศึกษายึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อุดม มีระเบียบ วินัย วัฒนธรรม

(3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในมหาวิทยาลัย โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกหน่วยงาน ให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนได้

(4) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนและบุคลากรมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของมหาวิทยาลัย

(5) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อองค์กรและส่วนรวม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและมหาวิทยาลัย และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและมีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

(6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรและนักศึกษามีความประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในระดับต่างๆ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ภารกิจด้านบริหาร แบ่งภารกิจย่อยที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

1) การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรและระบบบริหาร

ปรับภารกิจและหน้าที่ รวมทั้งโครงสร้างองค์กรทั้งในระดับมหาวิทยาลัย คณะ และหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้มีภารกิจที่เชื่อมโยงกัน ไม่ซ้ำซ้อน คล่องตัว มีประสิทธิภาพ ให้บริการที่รวดเร็วและมีคุณภาพภายใต้หลักการบริการจุดเดียว (one stop service) และเพื่อรองรับภารกิจใหม่ที่เพิ่มขึ้นและภารกิจเชิงรุกของมหาวิทยาลัย ปรับปรุงระบบบริหารงานในมหาวิทยาลัย เพื่อลดขั้นตอนลดความยุ่งยาก คล่องตัวและรวดเร็วขึ้น มอบอำนาจและกระจายอำนาจในการตัดสินใจทางการบริหารสู่ระดับคณะ/หน่วยงาน ตามความเหมาะสมของลักษณะงาน โดยมีระบบกำกับดูแลที่ดี ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและการบริหารด้านต่างๆ ที่ซ้ำซ้อนกัน สร้างและพัฒนากลไก เพื่อส่งเสริม สนับสนุนประสิทธิภาพในการบริหาร รวมทั้งให้เป็นไปตามภายใต้การกำกับดูแลที่ดีและเป็นระบบ รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนากฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารที่อยู่ในอำนาจของมหาวิทยาลัยให้คล่องตัวและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ปรับสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับไปยังรัฐบาลแล้ว และในระหว่างที่รอกระบวนการเสนอกฎหมายไปยังสภาผู้แทนราษฎรนั้น มหาวิทยาลัยขอนแก่นจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกย่องข้อบังคับและระเบียบต่างๆ ที่กำหนดไว้ในร่าง พ.ร.บ. ดังนั้นจึงควรมีกลยุทธ์เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งต้องมีร่างข้อบังคับและร่างระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ต้องออกตาม พ.ร.บ. กำหนดให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และหลักการของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีกระบวนการในการยกย่องการรับฟังความคิดเห็นและพิจารณาร่างข้อบังคับและระเบียบต่างๆ เพื่อนำไปสู่ข้อยุติที่เหมาะสมก่อนเสนอสภามหาวิทยาลัย ให้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ร่างข้อบังคับและร่างระเบียบให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยรับทราบและชี้แจง เพื่อสร้างความเข้าใจ การรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างข้อบังคับและร่างระเบียบ เพื่อนำไปสู่การพิจารณาโดยคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้น นำเสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาตามช่วงเวลาที่เหมาะสม มีการจัดเตรียมระบบงาน ระบบบริหาร ระบบการคลังและงบประมาณ ที่พร้อมต่อการเข้าสู่มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จัดทำระบบบริหารต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างบัญชีเงินเดือนและค่าตอบแทน สวัสดิการและกองทุนต่างๆ ให้เรียบร้อย และทันต่อการนำไปใช้ จัดทำแผนเพื่อนำมหาวิทยาลัยขอนแก่น หน่วยงาน และบุคลากรเข้าสู่ระบบใหม่ด้วยความราบรื่น มีความเข้าใจ และให้ความร่วมมืออย่างดี

2) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล

การพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้ที่มีศักยภาพ และความสามารถปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย เปิดโอกาสและปรับปรุงระเบียบ รวมทั้งแรงจูงใจที่เอื้อให้คณะและหน่วยงาน สรรหาหรือชักจูงบุคคลที่มีความสามารถและศักยภาพสูงมาปฏิบัติงาน เร่งพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยทุกระดับตามลักษณะงาน ตามลักษณะกลุ่มเป้าหมาย และศักยภาพของบุคคล เพื่อให้สามารถรองรับการปฏิรูป จัดทำ “แผนพัฒนาอาจารย์” “แผนพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน” “แผนพัฒนาศักยภาพลูกจ้าง” และ “แผนพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร” ระดับต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้บริหารที่ดี

ส่วนการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ต้องพัฒนาสร้าง Key Performance Indicators ของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละลักษณะ ที่เอื้อต่อการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพ โดยให้บุคลากรในสายงานนั้นมีร่วมกันกำหนด ส่งเสริมสนับสนุนและดำเนินการโดยให้มีการนำเสนอผลงาน

การปฏิบัติงานของหน่วยงานสนับสนุน เช่น กองต่างๆ หน่วยงานต่างๆ ในสำนักงานอธิการบดี ในลักษณะการนำเสนอเป็นโปสเตอร์และในรูปการเสนอด้วยวาจา (Oral Presentation) โดยเป็นผลงานที่เป็นการริเริ่มและพัฒนาที่สอดคล้องกับการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพ พร้อมกับให้มีการให้รางวัลและการเชิดชูเกียรติจัดตั้งกลุ่มศึกษาระบบงานต่างๆ เพื่อมอบหมายให้ทำการศึกษาเพื่อวิเคราะห์รูปแบบระบบงานต่างๆ ให้มีการนำเสนอและนำไปปฏิบัติเป็นโครงการนำร่องหลายรูปแบบเพื่อพัฒนาไปสู่รูปแบบที่เหมาะสม ตลอดจนเน้นระบบการประเมินบุคลากรประเภทและระดับต่างๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพและเป็นธรรมเพื่อประสิทธิภาพและคุณภาพของงานในหน้าที่ นอกจากนั้นต้องเร่งจัดระบบโครงสร้างและเส้นทางความก้าวหน้าของบุคลากรประเภทต่างๆ ที่จะเอื้อให้สามารถพัฒนาและรองรับภารกิจตามนโยบายของสภามหาวิทยาลัยได้จัดและพัฒนาระบบสวัสดิการแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยให้เหมาะสม พัฒนาระบบการดำเนินการทางวินัยและทางกฎหมายให้คล่องตัว รวดเร็ว และเป็นธรรม สร้างและพัฒนาจรรยาบรรณของบุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมทั้งรณรงค์จัดสำนึกของบุคลากรให้รักษาไว้ซึ่งจรรยาบรรณ ปรับปรุงกระบวนการและวิธีดำเนินการทางวินัยให้คล่องตัวและรวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะในส่วนที่สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายมี “ระบบบุคลากรสัมพันธ์” เพื่อสร้างความรัก สามัคคี และเอื้ออาทรในหมู่บุคลากร และนำไปสู่การรณรงค์กรณีเวทีเชิดชูเกียรติและยกย่องหน่วยงานในมหาวิทยาลัยหรือบุคลากรมหาวิทยาลัย ที่ประสบความสำเร็จ มีผลงานดีเด่น ควรยกย่อง ในโอกาส เวลา และด้วยวิธีการเหมาะสมกับลักษณะต่างๆ

จากการที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา มีผลใช้บังคับและจะมีผลต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยทันที ไม่ว่าจะมหาวิทยาลัยขอนแก่นจะปรับสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐหรือไม่ก็ตาม เมื่อพิจารณาจากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะส่งผลให้ระบบบริหารงานบุคคลในมหาวิทยาลัยทุกแห่ง รวมทั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นด้วย และจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างมาก จึงเป็นเรื่องสำคัญและละเอียดอ่อนที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นต้องเตรียมความพร้อมและจัดระบบรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การจัดทำแผนกลยุทธ์การปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยนี้พิจารณาจากประเด็นสาระสำคัญ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา : ขอบเขตการบังคับใช้และสาระที่เปลี่ยนแปลงจากเดิม

2. ผลต่อมหาวิทยาลัยและสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. การเตรียมการและการดำเนินการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยต้องมีการเตรียมการจัดทำระเบียบหรือหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่จะต้องออกตามที่พระราชบัญญัติได้กำหนด โดยจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อยกร่างระเบียบและหลักเกณฑ์ต่างๆ โดยให้บุคลากรและตัวแทนบุคลากรมีส่วนร่วมในการยกร่างการรับฟังความคิดเห็นและนำไปสู่ข้อยุติเพื่อออกเป็นระเบียบและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และมีหน่วยงานที่สามารถรองรับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมความพร้อมและจัดระบบงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบงานบริหารบุคคลของมหาวิทยาลัยให้สามารถปฏิบัติภารกิจด้านการบริหารงานบุคคลตามที่สภามหาวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยกำหนด นอกจากนั้นต้องเตรียมบุคลากรของมหาวิทยาลัยรับทราบและเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและเตรียมความพร้อมเพื่อนำบุคลากรผ่านระยะเปลี่ยนผ่านไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าว อย่างกว้างขวางและหลายรูปแบบ การจัดการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจและตอบข้อข้องใจต่างๆ แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัย และมีกลไกรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรเพื่อนำไปพิจารณาแก้ไขปรับปรุงตามที่จำเป็น และเหมาะสม

3) งบประมาณ การเงิน และบัญชี

พัฒนาระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting) ด้วยการสร้างมาตรฐานจัดการทางการเงิน 7 ประเภท (7 Hurdles) ได้แก่ การวางแผนงบประมาณ การคำนวณต้นทุนผลผลิต การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารทางการเงิน การรายงานทางการเงินและผลดำเนินการดำเนินงาน การบริหารสินทรัพย์ และการตรวจสอบภายใน เตรียมความพร้อมบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานและระบบงานรองรับมาตรการข้อระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีระบบรายงานการเงิน (Financial report) ทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะระดับหน่วยงาน และระดับกิจกรรมหลัก ที่แสดงถึงฐานะทางการเงินขององค์กร และประสิทธิภาพของการบริหาร มีระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน เพื่อรองรับการตรวจสอบจากองค์กรภายนอก จัดทำมาตรฐานการควบคุมภายใน เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน ดำเนินการตามมาตรการการควบคุมภายใน 5 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Environment Control) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and communications) และการติดตามประเมินผล

4) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

พัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพียงพอต่อความต้องการ และครอบคลุมได้กว้างขวางและทั่วถึงมากขึ้น จัดและปรับปรุงแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นแผนที่เอื้อต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยที่ต้องสามารถรองรับการขยายการผลิตบัณฑิต การวิจัยและบริการวิชาการ มีโครงสร้างองค์กรกลางที่รับผิดชอบ ระบบงานและสื่อสนับสนุนรองรับงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อการสรรหาบุคคลที่มีความสามารถสูงมาปฏิบัติงานได้ รวมทั้งมีฐานข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ดี

5) การพัฒนาทรัพยากรทางกายภาพและสภาพแวดล้อม

พัฒนาระบบและจัดทำฐานข้อมูลด้านอาคารและสถานที่ของมหาวิทยาลัย เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการจัดการใช้ประโยชน์ร่วมกันของอาคารและสถานที่ และมีการบำรุงรักษาที่เหมาะสม ส่งเสริมการใช้อาคารสถานที่ร่วมกัน พัฒนาภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมให้เป็นระเบียบ เพื่อสร้างบรรยากาศทางวิชาการและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ปรับปรุงและพัฒนาสวน สนาม และอาณาบริเวณในมหาวิทยาลัยให้ร่มรื่นสวยงามเป็นระเบียบ สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรและนักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการประหยัดพลังงานประเภทต่างๆ รณรงค์ให้บุคลากรและนักศึกษา ช่วยกันใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้คุ้มค่าและลดความฟุ่มเฟือย ให้มีระบบสาธารณูปการและโครงสร้างพื้นฐานที่ดีและเหมาะสมต่อความต้องการ ปรับปรุงถนน ทางเท้า ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการใช้งานที่เพิ่มขึ้น

6) การรักษาความปลอดภัย

ให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยสถานที่ อาคารทรัพย์สิน รวมทั้งที่พักอาศัยของนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยที่ดีและทั่วถึง โดยเฉพาะในบริเวณหรือจุดต่อแหลม และมีความเสี่ยง ปรับปรุงอุปกรณ์การสื่อสารหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและบำรุงรักษาให้พร้อมในการปฏิบัติงาน จัดทำแผนการรักษาความปลอดภัยให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการจัดระเบียบการจราจรและสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม รณรงค์และสร้างวินัยในการเคารพและปฏิบัติตามระเบียบ ส่งเสริมการดูแลความเรียบร้อยในมหาวิทยาลัย เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมายและการฝ่าฝืนข้อบัญญัติ มีแผนรองรับอุบัติเหตุและเหตุฉุกเฉินในมหาวิทยาลัย

7) การหารายได้เพื่อการพึ่งตนเอง

สร้างระบบและองค์กรที่ดูแลการบริหารจัดการทรัพย์สินที่มีประสิทธิภาพ และมีกลไกเชิงนโยบายที่ครอบคลุมและกำหนดทิศทางการ จัดการทรัพย์สิน มีข้อบังคับ ระเบียบ รวมทั้งมีนโยบายและระบบงานที่เอื้อและส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเพื่อสร้างรายได้แก่มหาวิทยาลัย ปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการและขอบเขตในการหารายได้ของมหาวิทยาลัยให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และลดการรั่วไหล ส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชนหรือองค์กรท้องถิ่น เพื่อการลงทุนเชิงธุรกิจในโครงการที่มีศักยภาพ สนับสนุนและดำเนินการในการสร้างรายได้จากที่ดินทรัพย์สิน ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย ผลงานบริการวิชาการ ผลงานด้านศิลปะและวัฒนธรรม และกิจการของหน่วยงานต่าง ๆ

8) การประชาสัมพันธ์และชุมชนสัมพันธ์

จากการประเมินงานด้านการประชาสัมพันธ์ที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นจุดอ่อนด้านการประชาสัมพันธ์ค่อนข้างมาก จำเป็นต้องปรับปรุงทิศทางการกำกับดูแลการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย และให้เชื่อมโยงกับชุมชนมากขึ้น พัฒนากลไกและกระบวนการประชาสัมพันธ์ภายในมหาวิทยาลัย พัฒนากลไกและกระบวนการประชาสัมพันธ์ต่อภายนอกมหาวิทยาลัย โดยนำผลงานของมหาวิทยาลัยสู่การแก้ปัญหาสังคม สู่การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และการสร้างความเข้มแข็งต่อชุมชน

8.1 พัฒนากลไกและกระบวนการการประชาสัมพันธ์ภายในมหาวิทยาลัย

พัฒนานโยบายและข่าวที่จะเผยแพร่แก่บุคลากร/หน่วยงานในมหาวิทยาลัยในรูปแบบที่หลากหลาย ครอบคลุมและน่าสนใจ โดยใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ปรับปรุงระบบการต้อนรับ เอกสาร สื่อ ในการต้อนรับผู้มาเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยตามกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน ทั้งกลุ่มในประเทศ และกลุ่มผู้เยี่ยมชมจากต่างประเทศ

8.2 พัฒนากลไกและกระบวนการประชาสัมพันธ์ต่อภายนอกมหาวิทยาลัย

โดยต้องสร้างและให้มีเครือข่ายการประชาสัมพันธ์กับองค์กรและสื่อมวลชนภายนอกมหาวิทยาลัย ส่งเสริมการดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงรุกต่อภายนอกมหาวิทยาลัยตามลักษณะและวัตถุประสงค์เฉพาะ อาทิ จัดชุดนิทรรศการเคลื่อนที่ที่แนะนำมหาวิทยาลัยขอนแก่น ชุดนิทรรศการแนะนำหลักสูตรและบริการวิชาการ ส่งเสริมกิจกรรมเฉพาะด้านที่มีส่วนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และเสริมสร้างภาพลักษณ์ เช่น ทีมกีฬา วงดนตรี การแสดงศิลปะและวัฒนธรรม

8.3 การพัฒนาการนำผลงานของมหาวิทยาลัยสู่การแก้ปัญหาสังคมและการสร้างความเข้มแข็งต่อชุมชน

ส่งเสริมการนำผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ หรือผลงานที่น่าสนใจ และมีผลสำคัญต่อชุมชนท้องถิ่น มานำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ โดยนำเสนอในรูปแบบและสื่อที่หลากหลายตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้เป็นตัวกลางในการนำทรรศนะและความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่นในแง่วิชาการ เผยแพร่ในสื่อสาธารณะ ในกรณีที่มีเหตุการณ์หรือปัญหาสำคัญของท้องถิ่นชุมชนในแง่วิชาการหรือประเทศ เพื่อสนับสนุนบทบาทของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

การประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพ

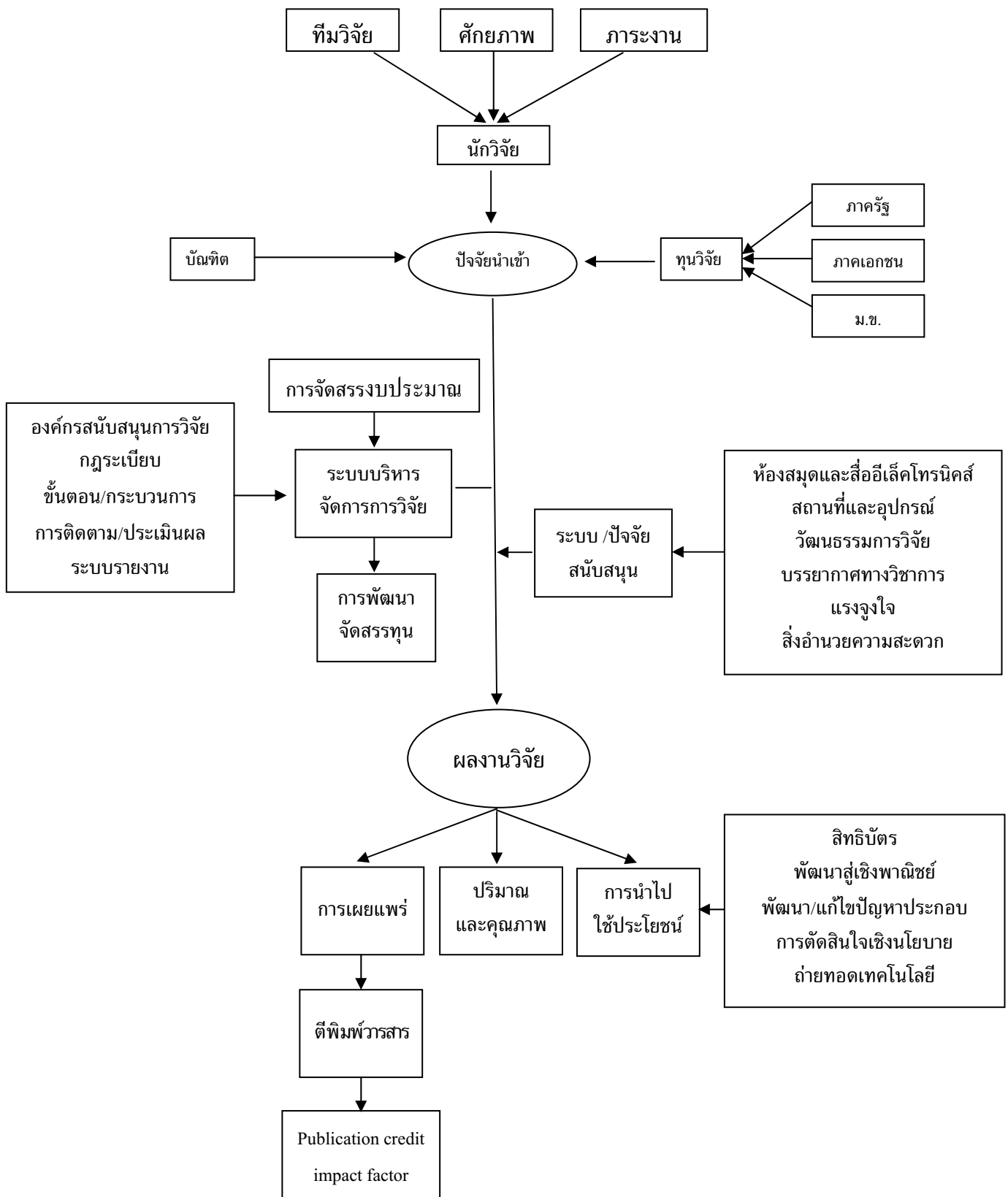
แม้ว่ามีการดำเนินการการประกันคุณภาพอยู่แล้ว แต่ต้องพัฒนาให้มีระบบการประกันคุณภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้น โดยกำหนดดัชนีและเป้าหมายให้สูงขึ้น และนำผลจากการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างจริงจังและเป็นระบบ

ระบบข้อมูลการรายงานผลและการประเมินผล มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาระบบข้อมูลการประเมินและการรายงานที่มีประสิทธิภาพ สร้างทักษะผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ ส่งเสริมความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในลักษณะทีมงาน เพื่อเอื้อให้การติดต่อและทำงานร่วมกันด้วยความราบรื่น ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรหรือภารกิจของสำนักงานอธิการบดี และหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้สามารถรองรับภารกิจด้านระบบข้อมูล การรายงานและการประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระดับหน่วยงานโดยมีกลไกเชื่อมโยงกันทั้งในระดับนโยบายและระดับผู้ปฏิบัติงาน

ด้านการวิจัย

วิสัยทัศน์ด้านการวิจัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นแหล่งสร้าง/พัฒนาองค์ความรู้ และสร้างนักวิจัยที่มีศักยภาพ เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเอง การเพิ่มผลผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่ม การมีคุณภาพอยู่ที่ดีพอ สังคมเข้มแข็ง สิ่งแวดล้อมดี และเพื่อการได้ข้อมูลที่มีศักยภาพของท้องถิ่นหรือประเทศ

นโยบายด้านการพัฒนาการวิจัย : มุ่งสร้างและพัฒนานักวิจัย สร้างผลงานให้สอดคล้องกับทิศทางการวิจัยและนำไปใช้ประโยชน์ และพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยที่ดีและเหมาะสม ทิศทางการวิจัยมุ่งให้เกิดผลงานวิจัยที่สามารถทำให้ประเทศชาติพึ่งตนเองได้ โดยมีทิศทางการวิจัยที่สำคัญ คือทิศทางการวิจัยที่นำประเทศไปสู่การพึ่งตนเอง ไปสู่การเพิ่มผลผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นการวิจัยไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดี และเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของประเทศไทย ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเน้นในเรื่องการพึ่งตนเอง เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีส่วนส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อปรับระบบการวิจัยของชาติให้เข้มแข็ง การนำมหาวิทยาลัยสู่จุดหมายดังกล่าว มหาวิทยาลัยต้องเร่งสร้างและพัฒนา นักวิจัยที่มีศักยภาพด้านต่างๆ ทั้งด้านการวิจัยพื้นฐาน การวิจัยประยุกต์ และการวิจัยเพื่อการพัฒนา เพื่อการแก้ปัญหาของชุมชน ประเทศ และภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เน้นการสร้างและพัฒนาระบบ และปัจจัยเกื้อหนุนการวิจัยในแง่แหล่งทุนวิจัย ทิศทาง และจุดเน้นของการวิจัย ระบบบัณฑิตศึกษา สถานที่และเครื่องมือ บรรยากาศการวิจัย กลไกสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัย ห้องสมุดและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ต้องจัดและปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัวและเอื้อต่อการสร้างผลงานวิจัย และการพิทักษ์ทรัพย์สินทางปัญญาจากผลงานวิจัย ควรมีการวิจัยในสาขาหรือเรื่องที่เป็นปัญหาของมหาวิทยาลัย ปัญหาของชุมชน ภูมิภาค และของประเทศ ตลอดจนสร้างโอกาสและช่องทางการดำเนินการวิจัยตามความต้องการของหน่วยงานอื่นหรือภาคเอกชน หรือทำการวิจัยเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาของหน่วยงานหรือภาคเอกชน รวมทั้งให้มีเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย กับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และที่สำคัญต้องมีการนำผลจากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และมีการขยายผลจากงานวิจัย การกำหนดแผนงานด้านการวิจัย พิจารณาองค์ประกอบที่มีผลต่อการวิจัย ในรูปที่ 1

รูปที่ 1 ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดแผนกลยุทธ์ด้านการวิจัย

ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม

วิสัยทัศน์ด้านการบริการทางวิชาการ : มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการให้บริการทางวิชาการ แก่ชุมชน ตามศักยภาพของมหาวิทยาลัย เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น ภูมิภาค ประเทศ และประเทศใน ภูมิภาคลุ่มน้ำโขง อันจะนำไปสู่การขึ้นนำสังคมทางปัญญา การพัฒนาที่ยั่งยืน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฐานรากให้เข้มแข็ง

นโยบายด้านการพัฒนาการบริการทางวิชาการ : มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพคนให้มีความรู้ เพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันและยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฐานรากให้เข้มแข็ง โดยการพัฒนาชุมชน ให้เข้มแข็ง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีหลักการและรายละเอียดดังนี้

1) พัฒนาระบบ กลไก ปัจจัยสนับสนุนการให้บริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน การบริหารจัดการที่เอื้อต่อการขยายและให้บริการเชิงรุก จัดทำและมีระบบข้อมูลการให้บริการของหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยทั้งในลักษณะบริการประจำและบริการเฉพาะกิจ ปรับปรุงให้กลไกกลางรับงานบริการวิชาการ ในลักษณะ one stop service สามารถรับงานได้หรือส่งต่อไปยังหน่วยงานระดับรองได้ และการให้บริการวิชาการ ที่สามารถสร้างรายได้แก่มหาวิทยาลัย

2) สร้างและพัฒนาวิชาการ ความรู้ ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและ ประเทศชาติ การพัฒนาคนเพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันและยกระดับคุณภาพชีวิต มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สุขภาพ แข็งแรง คิดเป็นทำเป็น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวิถีชีวิตอย่างมีเหตุผล รับผิดชอบต่อส่วนรวม สามารถนำ เทคโนโลยีสารสนเทศ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานให้เกิดความสมดุลในการยกระดับคุณภาพชีวิต สนับสนุน ส่งเสริม และดำเนินการเพื่อสร้างผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัว และผู้ประกอบการขนาดเล็ก โดยให้การ ฝึกอบรมเพิ่มเติมแก่ผู้ว่างงานในด้านเทคนิคการทำธุรกิจ การเงิน การตลาด การจัดการ แหล่งเงินทุน เป็นต้น ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการให้ประชาชนสามารถสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเองภายใต้ระบบสุขภาพที่มีความ หลากหลาย เป็นองค์รวม ส่งเสริมการคุ้มครองผู้บริโภค โดยการสร้างและพัฒนาระบบการให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านสุขภาพที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้สะดวก โดยเฉพาะเรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพ ยา เทคโนโลยี ราคาของสินค้า และการบริการ ควบคู่ไปกับการพัฒนาเครือข่ายหรือมีส่วนร่วมในภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

3) การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนา โดยเน้นหลักการการมีส่วนร่วม การพึ่งตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เสริมสร้าง ร่วมดำเนินการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการสร้าง องค์ความรู้แก่ชุมชน เพื่อให้เกิดพลังในชุมชน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมแก้ไขปัญหา และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันในการเปลี่ยนแปลง ค้นหาศักยภาพของชุมชน โดยมหาวิทยาลัยอาจเป็น แกนประสาน รวบรวมองค์ความรู้ในชุมชน ทำวิจัยร่วมกับชุมชน สร้างฐานข้อมูล และจัดทำตัวชี้วัดการพัฒนา ส่งเสริมและดำเนินการให้มีการรวมตัวของชุมชน และประชาสังคม จัดให้มีเวทีสร้างความเข้าใจ เรียนรู้ และ ดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ควบคู่กับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้คนในชุมชนได้รับการศึกษา พื้นฐานที่สอดคล้องกับศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม นำหรือปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม ให้เกิดประโยชน์ สามารถเชื่อมโยงกับการผลิตในสาขาต่างๆ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ระดับฐานราก ทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และแหล่งทุนหมุนเวียน รวมทั้งสนับสนุนการรวมกลุ่ม อาชีพ เพื่อนำไปสู่การสร้าง/พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่สอดคล้องกับศักยภาพภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ท้องถิ่น เช่น การพัฒนารูปแบบและคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน มีเอกลักษณ์เฉพาะ และเป็นที่ยอมรับ ของผู้บริโภค การรณรงค์ให้ประชาชน/ชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม สร้างพฤติกรรมบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างและพัฒนาฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในมหาวิทยาลัยหรือในระดับพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการติดตามตรวจสอบ และจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างทันการณ์

4) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน มีหลายด้าน ได้แก่ ทักษะและองค์ความรู้ของคน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การบริหารจัดการและการยกระดับคุณภาพ โครงสร้างพื้นฐานการผลิต มหาวิทยาลัยขอนแก่นอาจมีส่วนร่วมในการเพิ่มขีดความสามารถดังกล่าวได้ โดยผลิตและพัฒนาคุณภาพกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีความสามารถและทักษะในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์นั้นๆ จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกร แรงงานและผู้ประกอบการให้มีความสามารถด้านการบริหารจัดการ และประกอบธุรกิจได้ ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีรูปแบบต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและลดต้นทุนการผลิต และถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์จริง สนับสนุนให้มีระบบส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ อาทิ ระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ระบบทดสอบผลิตภัณฑ์ ระบบรับรองผลิตภัณฑ์ และรับรองระบบงาน เพื่อให้รองรับความต้องการของภาคการผลิต

5) การพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับศักยภาพเชิงวัฒนธรรม เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (การท่องเที่ยวพันธุ์ไม้ การดูนก สัตว์น้ำ) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี การท่องเที่ยวเชิงเกษตร กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาและนันทนาการ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาสินค้า หัตถกรรมพื้นบ้าน และบริการท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยว

6) การจัดกิจกรรมทางวิชาการในรูปแบบที่หลากหลาย โดยการจัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรม การประชุมวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ ตามความต้องการของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยและตามความต้องการของหน่วยงานต่างๆ ส่งเสริมสนับสนุนและดำเนินการให้มีหลักสูตรที่จัดการในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ การศึกษาผ่านสื่อทางไกล การศึกษาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือน (Virtual University)

7) การพัฒนาประเทศในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง จัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาผู้นำและผู้บริหารจากประเทศในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ผลิตบุคลากรตามความต้องการของหน่วยงานของประเทศในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง พัฒนาการศึกษาระบบสุขภาพ และอื่นๆ ในรูปแบบของการวิจัย การฝึกอบรม การดูงาน และการเป็นที่ปรึกษา

ด้านการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม

วิสัยทัศน์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม : มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นแหล่งสร้าง อนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของอีสาน เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และเพื่อการพัฒนาชุมชน

แนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม : มุ่งภารกิจทำการศึกษาค้นคว้า ถ่ายทอดความรู้ประยุกต์ศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญา เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งต่อคนและสังคม โดยผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งและการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น รวมทั้งปลูกฝังให้บัณฑิตทุกสาขาวิชา มีพื้นฐานทางศิลปะและวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเน้นความร่วมมือกับองค์กรและท้องถิ่น และพัฒนาองค์ความรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรม เอื้อให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นศูนย์กลางวิชาการด้านวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำนุบำรุงและสืบสานศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่น และของชาติ เพื่อดำรงไว้ซึ่ง

เอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของคนในชาติ และเพื่อเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่ โดยแบ่งตามลักษณะได้ดังนี้

1) การพัฒนาบัณฑิตและบุคลากรทางศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งปลูกฝังให้บัณฑิตทุกสาขาวิชามีพื้นฐานทางศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย โดยเน้นวิชาเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมีกิจกรรมเสริมเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้ประยุกต์กับท้องถิ่น จัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนความสามารถของนักศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรที่สร้างผลงานดีเด่นด้านศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งส่งเสริมคนดีผู้ทำคุณประโยชน์ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ เพื่อการเผยแพร่เกียรติคุณ

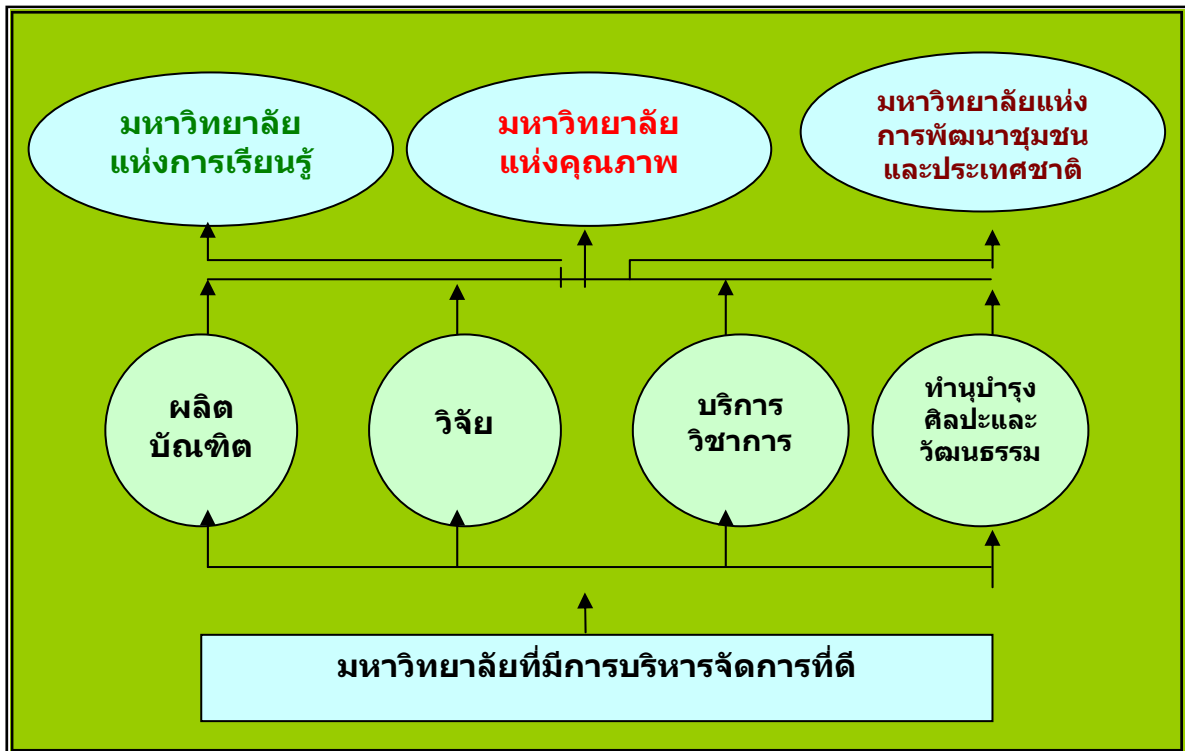
2) การทำนุบำรุงและสืบสานศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของคนในชาติ และเพื่อเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคใหม่ โดยรักษา รวบรวมองค์ความรู้ดั้งเดิมด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน/ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย/ท้องถิ่น เทคโนโลยีพื้นบ้าน และสุนทรียศาสตร์ รวมทั้งภาพลักษณ์ของเมืองและมหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรสำรวจและจัดทำทะเบียนบัญชี และทรัพย์สินทางศิลปะและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งของมหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดทำระบบข้อมูลทางวัฒนธรรมที่เหมาะสม และให้มีระบบเชื่อมโยงกับข้อมูลของหน่วยงานอื่น

3) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านศิลปะและวัฒนธรรม ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรและระบบบริหารงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อกิจกรรมเชิงรุก และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยการเพิ่มให้มีส่วนร่วมขององค์กรภายนอกและองค์กรท้องถิ่น และมุ่งให้มีระบบประสานกับคณะ/หน่วยงานในมหาวิทยาลัย ตลอดจนปรับแก้ระเบียบที่เป็นอุปสรรค สร้างหรือส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือด้านศิลปะและวัฒนธรรมระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นกับหน่วยงานหรือชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4) การประยุกต์ศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่นและท้องถิ่น และพัฒนาองค์ความรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นศูนย์กลางวิชาการด้านวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยอาจสนับสนุนและดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิจัยศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อดำเนินการวิจัยด้านดังกล่าวให้เป็นรูปธรรมและมีระบบมากขึ้น ให้มีหลักสูตรการอบรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

5) การแลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่น องค์กรในประเทศและต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรม และให้มีเครือข่ายด้านวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น

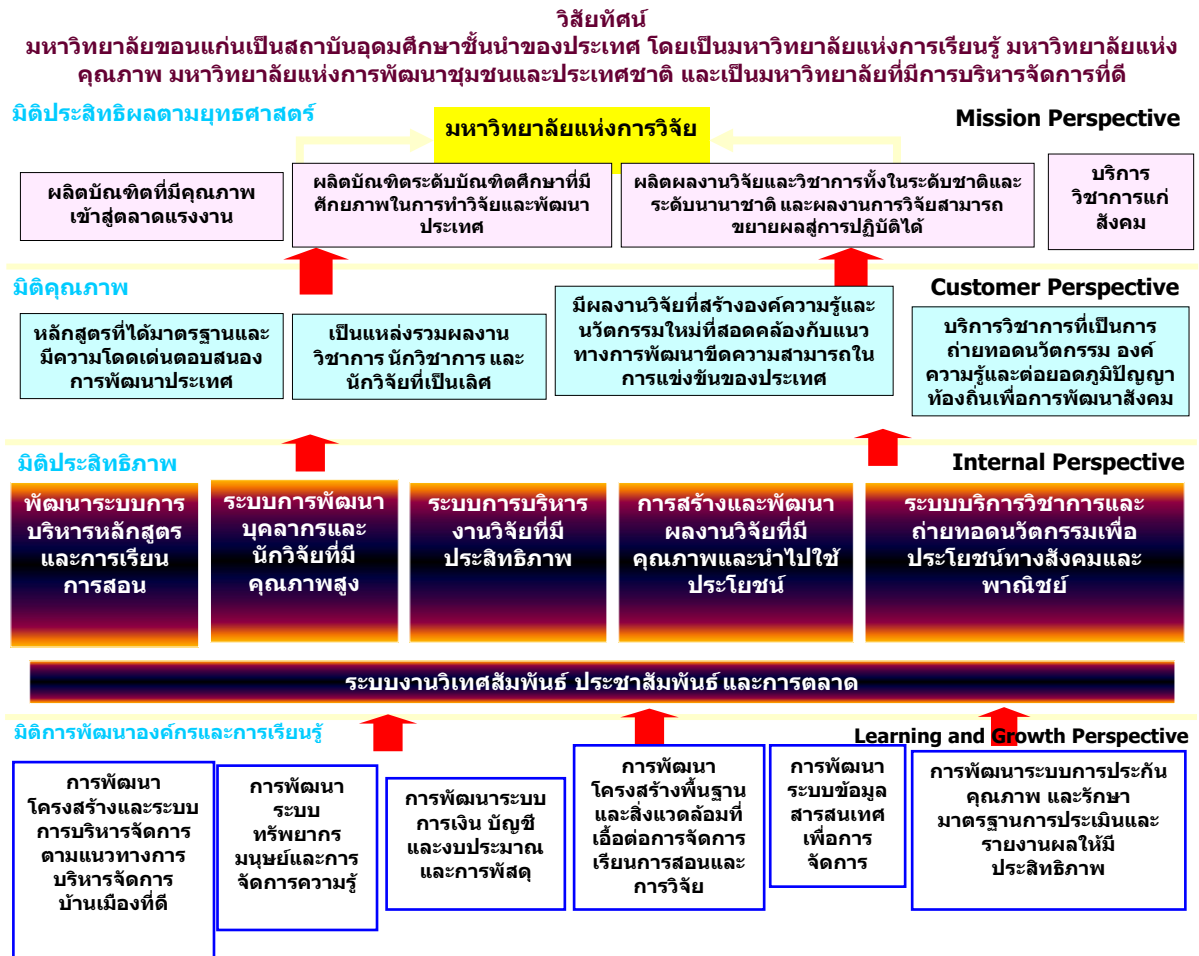
รูปที่ 2 ภารกิจที่นำไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ แห่งคุณภาพ และแห่งการพัฒนา

ยุทธศาสตร์การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย

ความหมายของมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย

จากการนำเสนอความหมาย “มหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย” หมายถึง “มหาวิทยาลัยที่มีบรรยากาศ แห่งการวิจัย มีคณาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถสูงในการวิจัย และมีกระบวนการผลิตบัณฑิตให้มีวิถีคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ มีผลงานการวิจัยที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ และได้รับรางวัล ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง สามารถไปจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาได้”

ผังยุทธศาสตร์เชิงกลยุทธ์การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (KKU Strategy Maps)

รูปที่ 3 ผังยุทธศาสตร์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Map) ของการนำไปสู่มหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) สู่การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย

รูปที่ 4 ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เพื่อนำไปสู่มหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทที่ 3

ระบบการประเมินคุณภาพภายนอก

(External Quality Assurance)

การแบ่งกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

นิยามของแต่ละกลุ่มสถาบัน

1. กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและวิจัย เป็นกลุ่มสถาบันที่ได้ปฏิบัติพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยเน้นด้านการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา และวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการและเผยแพร่ส่งออกความรู้ไปสู่ผู้ใช้ โดยเฉพาะภาคธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งระดับชาติและนานาชาติ โดยมุ่งสู่ความทันสมัย และสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

2. กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่ได้ปฏิบัติพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ และเน้นการพัฒนาสังคม โดยการนำเอาความรู้เพื่อบริการวิชาการ/วิชาชีพแก่สังคม

3. กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิต และพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสถาบันที่ได้ปฏิบัติพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ผลิตบัณฑิตระดับสูง บางสาขาวิชา และเน้นการนำเอาองค์ความรู้ การสร้าง และพัฒนามาตรฐานศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งการเผยแพร่องค์ความรู้ ภูมิปัญญาไทยสู่สากล

4. กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิต เป็นกลุ่มสถาบันที่เน้นการสอนในระดับปริญญาตรี นำเอาความรู้เพื่อใช้ในการผลิตบัณฑิต เป็นกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการผลิตบัณฑิต และพัฒนาคนในด้านวิชาการ และวิชาชีพต่างๆ

การแบ่งกลุ่มสาขาวิชาในสถาบันอุดมศึกษา

สมศ. ได้มีการแบ่งสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้แนวทางตามระบบการรับเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มี 10 กลุ่มสาขาวิชา ดังนี้

1. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ เทคนิคการแพทย์ เภสัชศาสตร์ สหเวชศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ วิทยาศาสตร์การกีฬา พลศึกษาและสุขศึกษา

2. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและชีวภาพ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและ เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์

4. กลุ่มสาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

5. กลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร วนศาสตร์ เทคโนโลยีการเกษตร

6. กลุ่มสาขาวิชาบริหาร พาณิชยศาสตร์ การบัญชี การจัดการ การท่องเที่ยว และเศรษฐศาสตร์

6.1 สาขาวิชาบริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ การบัญชี และเศรษฐศาสตร์

6.2 สาขาวิชาการท่องเที่ยวและโรงแรม

7. กลุ่มสาขาวิชาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ (การสอน)

8. กลุ่มสาขาวิชาศิลปกรรม ทัศนศิลป์ และประยุกต์ศิลป์ ได้แก่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ทัศนศิลป์ มัณฑลศิลป์ จิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์

9. กลุ่มสาขาวิชามนุษย์และสังคมศาสตร์ เช่น คณะนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมวิทยา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เป็นต้น

10. กลุ่มสาขาวิชาสหวิทยาการ

10.1 สาขาวิชาที่มีหลักสูตรแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary)

10.2 สาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจาก 9 กลุ่มสาขาวิชาข้างต้น

มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา

หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะของคุณภาพที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรยึดหลักตามพันธกิจอุดมศึกษา 4 ประการ อันได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยอาจมีจุดเน้นที่ความแตกต่างกันตามลักษณะ/ประเภทของสถาบัน ทั้งที่เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา สถาบันที่เน้นการเรียนการสอน (Teaching University) สถาบันที่เน้นการวิจัย (Research University) สถาบันที่เน้นการเรียนการสอนแบบหลากหลายสาขาวิชา (Comprehensive University) สถาบันที่เน้นในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น (Community University) เป็นต้น รวมทั้งจะต้องมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งบทบาทในการกำหนดมาตรฐานอุดมศึกษานี้ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

มาตรฐานคุณภาพ สมศ.

หมายถึง สถาบันอุดมศึกษามีการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน 48 ตัวบ่งชี้ ตามที่ สมศ. กำหนด

การประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา

การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งกระทำโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) หรือผู้ประเมินภายนอกแล้วแต่กรณี เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา

หมายถึง บุคคล หรือ หน่วยงานที่ได้รับการรับรองจาก สมศ. ให้ทำการประเมินคุณภาพภายนอก สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

รายงานประจำปี

หมายถึง รายงานสัมฤทธิ์ผลการดำเนินงานในรายปีของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ที่สถาบันอุดมศึกษาเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

หลักการประเมินคุณภาพ

การประเมินคุณภาพภายนอก มีหลักการ 5 ประการดังต่อไปนี้

1. เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการตัดสิน การจับผิด การให้คะแนน-ให้โทษ
2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง (Evidence-base) และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)
3. การมุ่งเน้นในเรื่องการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่าการกำกับควบคุม
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ และการพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
5. มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษาของชาติตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยให้ออกภาพเชิงนโยบาย แต่ยังคงมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ ที่สถาบันสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มศักยภาพของสถาบันและผู้เรียน

มิติที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพมีอะไรบ้าง

1. ความตระหนักถึงความสำคัญ (Awareness)
2. ความพยายาม (Attempt)
3. ความสำเร็จหรือการบรรลุผล (Achievement)

วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้ทราบระดับคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการกิจด้านต่าง ๆ
2. กระตุ้นเตือนให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
4. รายงานสถานภาพและพัฒนาการในด้านคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อตรวจสอบยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตามกรอบแนวทางและวิธีการที่สำนักงานกำหนด และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งจะช่วยสะท้อนจุดเด่นและจุดด้อยของสถาบันการศึกษา เงื่อนไขของความสำเร็จและสาเหตุของปัญหา รวมทั้งนวัตกรรมและการปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษา

3. เพื่อช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถาบันการศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด
4. เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษา มีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง
5. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

สิ่งที่เปลี่ยนแปลงจากการประเมินรอบแรก

1. การปรับมาตรฐานจาก 8 มาตรฐาน เป็น 7 มาตรฐาน
2. การปรับลดจำนวนนิยามของการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับ พ.ร.บ. การศึกษา มาตรา 47 และ มาตรา 48 (ระบบพัฒนาคุณภาพ ระบบติดตาม ระบบประเมิน)
3. ให้ค่าน้ำหนักของแต่ละมาตรฐาน
4. การกำหนดเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้
5. การรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับสถาบัน และกลุ่มสาขาวิชา
6. การจัดทำตารางกรอกข้อมูล (common data set) โดยรายงานข้อมูลต่อเนื่อง อย่างน้อย 2 ปี โดยเสนอให้รวมอยู่ใน SAR ซึ่งใส่ไว้ เป็นภาคผนวกของ SAR ปีล่าสุด
7. การคำนึงถึงความแตกต่างของสถาบัน โดยให้สถาบันเลือกค่าน้ำหนักเพื่อตอบสนองต่อจุดเน้นของสถาบัน จัดทำมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับปรัชญาและพันธกิจของสถาบัน
8. ความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับมาตรฐานการศึกษาของชาติ (3 มาตรฐาน 12 ตัวบ่งชี้) และมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประกันคุณภาพภายใน (7 มาตรฐาน 41 + 24 ตัวบ่งชี้)

การให้คะแนน และเกณฑ์การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ.

การประเมินภายนอก เป็นการประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา โดยการรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. เป็นรายมาตรฐานและโดยรวมทั้งในระดับกลุ่มสาขาวิชา และระดับสถาบัน โดยการประเมินเริ่มต้นจากการประเมินตามแต่ละตัวบ่งชี้ เพื่อนำผลมาประเมินในระดับมาตรฐาน จากนั้นจึงนำผลการประเมินระดับมาตรฐานมาพิจารณาตัดสินระดับกลุ่มสาขาวิชาและระดับสถาบัน วิธีการและหลักการการประเมินภายนอก มีรายละเอียดดังนี้

● **การประเมินรายมาตรฐาน**

1. ประเมินตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน คะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้
  - 1.1 การประเมินอิงเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของแต่ละตัวบ่งชี้ ซึ่งผันแปรตามกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา คะแนนเต็ม 3 คะแนน

ตัวอย่าง การประเมินตัวบ่งชี้ที่ 6.3 (ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือหรือเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำ) สำหรับกลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตและการวิจัย เกณฑ์ผ่านขั้นต่ำของตัวบ่งชี้นี้ คือ ร้อยละ 60 วิธีการให้คะแนนกำหนดดังนี้

1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน
< ร้อยละ 40	ร้อยละ 41- 59	≥ ร้อยละ 60

ในการนี้ จะต้องดำเนินการให้คะแนนจนครบทุกตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน

1.2 การประเมินอิงพัฒนาการ โดยพิจารณาจากผลประเมินภายนอกครั้งที่ 1 และผลการประเมินภายนอกครั้งที่ 2 ถ้าผลการประเมินครั้งที่ 2 สูงกว่าผลการประเมินครั้งที่ 1 ไม่ต่ำกว่า 1 ระดับ จะถือว่ามีการพัฒนา เช่น ผลการประเมินครั้งที่ 2 อยู่ในระดับดี ในขณะที่ผลการประเมินครั้งแรกอยู่ในระดับปรับปรุงหรือพอใช้ หรือถ้าผลการประเมินอยู่ในระดับเดิม โดยผลประเมินทั้งสองครั้งต้องไม่ต่ำกว่าระดับดี ก็จะถือว่ามีพัฒนาการด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ในการให้คะแนนนั้น ถ้ามีพัฒนาการให้ 1 คะแนน ถ้าไม่มีพัฒนาการให้ 0 คะแนน ถ้าผลการประเมินครั้งที่ 2 อยู่ในระดับดี หรือดีมากก็สามารถสรุปได้ว่ามีพัฒนาการ โดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผลการประเมินครั้งที่ 1 ในกรณีที่ไม่มีผลการประเมินครั้งที่ 1 และจำเป็นต้องใช้ผลเปรียบเทียบกับผลการประเมินครั้งที่ 2 ให้ใช้วิธีการประเมินย้อนหลัง (Expost technique)

ในการตัดสินพัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในตัวเองซึ่งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสรุปได้ดังนี้

ผลการประเมินรอบแรก	ผลการประเมินรอบที่สอง	การมีพัฒนาการ
ปรับปรุง	ปรับปรุง	ไม่มี
ปรับปรุง	กำลังพัฒนา	มี
ปรับปรุง	พอใช้	มี
ปรับปรุง	ดี	มี
ปรับปรุง	ดีมาก	มี
กำลังพัฒนา	ปรับปรุง	ไม่มี
กำลังพัฒนา	กำลังพัฒนา	ไม่มี
กำลังพัฒนา	พอใช้	มี
กำลังพัฒนา	ดี	มี
กำลังพัฒนา	ดีมาก	มี
พอใช้	ปรับปรุง	ไม่มี
พอใช้	กำลังพัฒนา	ไม่มี
พอใช้	พอใช้	ไม่มี
พอใช้	ดี	มี
พอใช้	ดีมาก	มี
ดี	ปรับปรุง	ไม่มี
ดี	กำลังพัฒนา	ไม่มี
ดี	พอใช้	ไม่มี
ดี	ดี	มี
ดี	ดีมาก	มี
ดีมาก	ปรับปรุง	ไม่มี
ดีมาก	กำลังพัฒนา	ไม่มี
ดีมาก	พอใช้	ไม่มี
ดีมาก	ดี	มี
ดีมาก	ดีมาก	มี

1.3 การประเมินประสิทธิผลตามแผนของสถาบัน โดยพิจารณาจากรายงานประเมินสัมฤทธิผลของแผนหรือรายงานประเมินตนเอง ถ้าผลการประเมินพบว่า ต่ำบ่งชี้ขึ้น ๆ บรรลุผลตามเป้าหมายของแผนของสถาบันให้ 1 คะแนน ถ้าไม่บรรลุผลตามเป้าหมายของแผนให้ 0 คะแนน ถ้าไม่มีการกำหนดไว้ในแผน ให้พิจารณาจากรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสถาบัน

2. ผลประเมินในแต่ละมาตรฐานที่กำหนด เป็นผลมาจากผลประเมินรายตัวบ่งชี้ภายใต้มาตรฐานนั้นตามข้อ 1 ซึ่งดำเนินการโดยใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ผลการประเมินรายตัวบ่งชี้เป็นเกณฑ์พิจารณาดังสูตรในหน้าที่ 45 แล้วแปลความหมายผลประเมิน ดังนี้

ช่วงคะแนน	ผลการประเมิน	ความหมาย
4.51 – 5.00	ดีมาก	ผลการจัดการศึกษาได้มาตรฐานซึ่งนำไปสู่การรับรองมาตรฐาน
3.51 – 4.50	ดี	ผลการจัดการศึกษาได้มาตรฐานซึ่งนำไปสู่การรับรองมาตรฐาน
2.51 – 3.50	พอใช้	ผลการจัดการศึกษาได้มาตรฐานซึ่งนำไปสู่การรับรองแบบมีเงื่อนไข
1.51 – 2.50	ควรปรับปรุง	ผลการจัดการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน
1.00 – 1.50	ต้องปรับปรุง	ผลการจัดการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน

การรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. ระดับกลุ่มสาขาวิชา

ผลการประเมินของแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ใช้คำนวณหาค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักมาตรฐานรายมาตรฐาน ทั้ง 7 มาตรฐานในระดับสถาบันเป็นเกณฑ์ ในแต่ละมาตรฐานให้แบ่งน้ำหนักระหว่างตัวบ่งชี้ร่วม : ตัวบ่งชี้เฉพาะ เป็น 50 : 50 และกระจายน้ำหนักในแต่ละมาตรฐานลงสู่ตัวบ่งชี้ตามความเหมาะสม ถ้าไม่มีเหตุผลที่จะทำให้ น้ำหนักตัวบ่งชี้แตกต่างกันก็ให้เท่ากันได้ ผลประเมินในแต่ละมาตรฐาน โดยมีสูตรการคำนวณดังตัวอย่าง

1. ได้คะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก ไม่ต่ำกว่าระดับดี (ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) มีอย่างน้อย 3 ใน 4 ของมาตรฐานที่มีผลประเมินไม่ต่ำกว่าดี (ตั้งแต่ 5 ใน 7 มาตรฐาน) และไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง แสดงว่าผลการจัดการศึกษาของกลุ่มสาขาวิชาได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. ซึ่งนำไปสู่การรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. ในกลุ่มสาขาวิชานั้น

2. ได้คะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักในระดับพอใช้ (ตั้งแต่ 2.51 ถึง 3.50) และได้คะแนนแบบถ่วงน้ำหนักในมาตรฐานที่ 1-4 ไม่ต่ำกว่าดี (ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) รวมทั้งไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง หรือได้คะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักโดยรวมไม่ต่ำกว่าระดับดี (ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) แต่มีจำนวนมาตรฐานที่มีผลประเมินไม่ต่ำกว่าดีไม่ถึง 5 มาตรฐาน โดยไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง แสดงว่าผลการจัดการศึกษาของกลุ่มสาขาวิชาได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. แบบมีเงื่อนไข กลุ่มสาขาวิชาต้องส่งแผนพัฒนาคุณภาพเพื่อการพิจารณาติดตาม กำกับดูแล โดยสถาบันต้นสังกัดและสมศ.

3. ได้คะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักโดยรวมในระดับควรปรับปรุงหรือต้องปรับปรุง (ตั้งแต่ 2.50 ลงมา) หรือไม่เป็นไปตามข้อ 1 และข้อ 2 แสดงว่าผลการจัดการศึกษาของกลุ่มสาขาวิชาไม่ได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. ซึ่งนำไปสู่การไม่รับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. ในกลุ่มสาขาวิชานั้น

ขั้นตอนการคำนวณคะแนนรายมาตรฐาน

1. คำนวณหาค่าคะแนนของแต่ละตัวบ่งชี้ย่อย ซึ่งในแต่ละตัวบ่งชี้ย่อยจะมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน ดังนี้

1.1 คะแนนจากการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน (3 คะแนน)

1.2 คะแนนพัฒนาการของตัวบ่งชี้ (1 คะแนน)

1.3 คะแนนการบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานตามแผนของสถาบัน (1 คะแนน)

2. นำค่าคะแนนของแต่ละตัวบ่งชี้มาคำนวณเป็นคะแนนรายมาตรฐาน ดังสูตร

$$\text{คะแนนรายมาตรฐาน} = \frac{\sum (W_i \times S_i)}{\sum W_i} \quad \text{หรือ} = \frac{(W_1 \times I_1) + (W_2 \times I_2) + \dots + (W_i \times I_i)}{W_1 + W_2 + \dots + W_i}$$

โดยที่ :

W หมายถึง น้ำหนักความสำคัญที่ให้กับตัวบ่งชี้ จากการที่สถาบันอุดมศึกษากระจายน้ำหนักลงในแต่ละตัวบ่งชี้ย่อย ผลรวมของน้ำหนักตัวชี้วัดย่อยจะมีค่าเท่ากับน้ำหนักรายมาตรฐานของตัวชี้วัดย่อยนั้น

I หมายถึง คะแนนของตัวบ่งชี้ย่อยที่ได้จากการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก

I หมายถึง ลำดับที่ของตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานของสมศ. ; $i = 1, 2, 3, \dots, i$

3. หลังจากที่ได้คะแนนของแต่ละมาตรฐานแล้ว ผู้ประเมินจะนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินดังสรุปแนวทางการตัดสินผลการประเมินดังตารางหน้า 43 เพื่อตัดสินผลการประเมินในแต่ละมาตรฐาน ซึ่งผลการประเมินในขั้นตอนนี้จะถูกนำไปใช้เพื่อการตัดสินผลการประเมินในระดับกลุ่มสาขาวิชา

4. นำเอาผลการประเมิน (ตัวเลขที่ได้จากการคำนวณในข้อที่ 2) ในแต่ละมาตรฐานมาคำนวณเป็นคะแนนของสถาบัน ดังสูตร

$$\text{คะแนนรายของสถาบัน} = \frac{\sum (W_i \times S_i)}{\sum W_i} \quad \text{หรือ} = \frac{(W_1 \times S_1) + (W_2 \times S_2) + \dots + (W_i \times S_i)}{W_1 + W_2 + \dots + W_i}$$

โดยที่ :

W หมายถึง น้ำหนักความสำคัญที่ให้กับมาตรฐาน จากการที่สถาบันอุดมศึกษากำหนดความสำคัญของพันธกิจในขั้นตอนของการกำหนด $\sum W = 160$ กลุ่มสถาบัน ผลรวมของน้ำหนักมาตรฐานจะมีค่าเท่ากับผลรวมของน้ำหนักทั้ง 7 มาตรฐานคือ 160 คะแนน

S หมายถึง คะแนนของมาตรฐานที่ได้จากการคำนวณในขั้นตอนการคำนวณคะแนนรายมาตรฐาน

i หมายถึง ลำดับที่ของมาตรฐานของ สมศ. ; $i = 1, 2, 3, \dots, 7$

การรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. ระดับสถาบัน

1. นำผลการคำนวณที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินดังสรุปแนวทางการตัดสินผลการประเมินดังในตารางที่ 1 เพื่อตัดสินผลการประเมินในระดับสถาบัน ซึ่งการตัดสินผลการประเมินในระดับสถาบันมีแนวทางการตัดสินผล 2 แนวทางคือ

1.1 แนวทางที่ 1 ในการประเมินภายนอกเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. ในระดับสถาบัน โดยรวมทั้ง 7 มาตรฐาน เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาประกอบกับผลการประเมินแต่ละมาตรฐานดังนี้

1.1.1 ได้คะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป มีอย่างน้อย 3 ใน 4 ของมาตรฐานที่มีผลประเมินไม่ต่ำกว่าดี (ตั้งแต่ 5 ใน 7 มาตรฐาน) และไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง แสดงว่าผลการจัดการศึกษาของสถาบันได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. ซึ่งนำไปสู่การรับรองสถาบันตามมาตรฐานคุณภาพ สมศ.

1.1.2 ได้คะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักโดยรวมในระดับพอใช้ (ตั้งแต่ 2.51 ถึง 3.50) และได้คะแนนถ่วงน้ำหนักในมาตรฐานที่ 1 - 4 ไม่ต่ำกว่าระดับดี (ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) รวมทั้งไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง หรือได้คะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักโดยรวมไม่ต่ำกว่าระดับดี (ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป) แต่มีจำนวน

มาตรฐานที่มีผลการประเมินไม่ต่ำกว่าระดับดีไม่ถึง 5 มาตรฐานโดยไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุงแสดงว่าผลการจัดการศึกษาของสถาบันได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. แบบมีเงื่อนไข สถาบันต้องส่งแผนพัฒนาคุณภาพเพื่อการพิจารณาติดตามกำกับดูแลโดยต้นสังกัด และสมศ.

1.1.3 ได้คะแนนเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก โดยรวมอยู่ในระดับควรปรับปรุงหรือต้องปรับปรุง (ตั้งแต่ 2.50 ลงมา) หรือไม่เป็นไปตามข้อ 1 และข้อ 2 แสดงว่าผลการจัดการศึกษาของสถาบันไม่ได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. ซึ่งนำไปสู่การไม่รับรองสถาบันตามมาตรฐานคุณภาพ สมศ.

1.2 แนวทางที่ 2 ใช้ผลการประเมินภายนอกของกลุ่มสาขาวิชาของสถาบัน กล่าวคือถ้ามีอย่างน้อย 3 ใน 4 ของกลุ่มสาขาวิชาได้รับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. และไม่มีกลุ่มสาขาวิชาใดมีผลการประเมินอยู่ในระดับปรับปรุง แสดงว่าผลการจัดการศึกษาของสถาบันได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. ซึ่งนำไปสู่การรับรองมาตรฐาน ถ้าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว แสดงว่าผลการจัดการศึกษาของสถาบันไม่ได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. นำไปสู่การไม่รับรองมาตรฐาน

มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ น้ำหนัก และเกณฑ์การประเมินภายนอก เพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษา ระดับอุดมศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

มาตรฐาน	น้ำหนัก	จำนวนตัวบ่งชี้
1. มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต	อย่างน้อย 20	6+2*
2. มาตรฐานด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์	อย่างน้อย 20	5+2*
3. มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ	อย่างน้อย 20	4+3*
4. มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	อย่างน้อย 10	2+2*
รวม มาตรฐาน 1-4	100	17+9*
5. มาตรฐานด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร	20	11
6. มาตรฐานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	20	9
7. มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพ	20	2
รวม มาตรฐาน 5-7	60	22
รวม มาตรฐาน 1-7	160	39+9*

* ตัวบ่งชี้เฉพาะกลุ่มสถาบัน

มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ น้ำหนัก และเกณฑ์การประเมินภายนอก เพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา

1. มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต

บัณฑิตเป็นผู้เรื่องปัญญา มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีทักษะและภูมิปัญญาในงานอาชีพในฐานะนักวิชาชีพชั้นสูง มีทักษะวิจัยในฐานะนักวิชาการชั้นสูง มีจิตสำนึก และภูมิธรรมในฐานะพลเมืองดีของสังคมไทยและสังคมโลก

ตัวบ่งชี้ร่วม

- 1.1 ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำและการประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี
- 1.2 ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้ทำงานตรงสาขาที่สำเร็จการศึกษา
- 1.3 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นเป็นไปตามเกณฑ์
- 1.4 ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บัณฑิต
- 1.5 จำนวนนักศึกษา หรือศิษย์เก่าที่จบการศึกษาไม่เกิน 3 ปี ที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม หรือรางวัลทางวิชาการหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบัณฑิตในระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา
- 1.6 จำนวนวิทยานิพนธ์และงานวิชาการของนักศึกษาที่ได้รับรางวัลในระดับชาติหรือระดับนานาชาติภายในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

ตัวบ่งชี้เฉพาะ

- 1.7 ร้อยละของบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ตีพิมพ์ เผยแพร่ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโททั้งหมด
- 1.8 ร้อยละของบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ตีพิมพ์ เผยแพร่ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกทั้งหมด

2. มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์

ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์เป็นงานนวัตกรรมที่นำไปสู่การสร้างและพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เชี่ยวชาญสูง การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นการขยายพรมแดนของความรู้ และทรัพย์สินทางปัญญาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริง เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพและขีดความสามารถของคนไทย รวมทั้งการพัฒนาสู่สังคมการเรียนรู้ สังคมความรู้ และสังคมแห่งภูมิปัญญา อันก่อให้เกิดวัฒนธรรมการใช้ความรู้ในการกำหนดทิศทางและการพัฒนา ตลอดจนการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ

ตัวบ่งชี้ร่วม

- 2.1 ร้อยละของงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์ เผยแพร่ และ/หรือนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติต่อจำนวนอาจารย์ประจำ
- 2.2 เงินสนับสนุนงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ของสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ
- 2.3 เงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์จากภายนอกสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ
- 2.4 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนทำวิจัย หรืองานสร้างสรรค์จากภายในสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ
- 2.5 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนทำวิจัยหรืองานสร้างสรรค์จากภายนอกสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้เฉพาะ

- 2.6 ร้อยละของบทความวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (citation) ใน refereed journal หรือในฐานข้อมูลระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ

2.7 จำนวนผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตรต่อจำนวนอาจารย์ประจำ ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา

3. มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ

การให้บริการวิชาการและวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ เป็นที่พึงและเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการและวิชาชีพเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมสอดคล้อง เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ และนานาชาติ ตลอดจนการส่งเสริมบทบาททางวิชาการและวิชาชีพของสถาบันการศึกษา ในการพัฒนาสังคมการเรียนรู้ และสังคมความรู้โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

ตัวบ่งชี้ร่วม

3.1 ร้อยละของกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการและวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ และนานาชาติ ต่อจำนวนอาจารย์ประจำ

3.2 ร้อยละของอาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษา เป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน เป็นกรรมการวิชาการ และกรรมการวิชาชีพในระดับหรือต่ออาจารย์ประจำ

3.3 มีการนำความรู้และประสบการณ์จากการบริการวิชาการและวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และการวิจัย

3.4 ค่าใช้จ่าย และมูลค่าของสถาบันในการบริการวิชาการและวิชาชีพเพื่อสังคมต่ออาจารย์ประจำ

ตัวบ่งชี้เฉพาะ

3.1 จำนวนแหล่งให้บริการวิชาการและวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ

3.2 รายรับของสถาบันในการใช้บริการวิชาการและวิชาชีพในนามสถาบันต่ออาจารย์ประจำ

3.3 ระดับความสำเร็จในการบริการและวิชาชีพตามพันธกิจของสถาบัน

4. มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่เอกลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นมรดกไทย และการบูรณาการในการผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้ง การสร้างสรรค์และส่งเสริมภูมิปัญญาไทยให้เป็นรากฐานของการพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาสู่สากล

ตัวบ่งชี้ร่วม

4.1 ร้อยละของกิจกรรมในการอนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรมต่อจำนวนนักศึกษา

4.2 ร้อยละของค่าใช้จ่าย และมูลค่าที่ใช้ในการอนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปะและวัฒนธรรมต้องดำเนินการ

ตัวบ่งชี้เฉพาะ

4.1 มีผลงาน หรือชิ้นงานการพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างมาตรฐานศิลปะและวัฒนธรรม

4.2 ประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรม

5. มาตรฐานด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร

การบริหารและการจัดการการศึกษาที่ประชาคมในและนอกสถาบัน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ตามหลักการบริหารจัดการที่ดี เน้นการกระจายอำนาจ กำกับด้วยนโยบาย การวางแผน ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารการพัฒนาบุคลากรที่เป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการ เรียนการสอน การวิจัย และการบริหาร โดยมุ่งสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ รวมทั้งการสร้างเสถียรภาพ ทางการเงิน การใช้เงินอย่างคุ้มค่า มีอิสระ คล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

ตัวบ่งชี้ร่วม

- 5.1 สภาสถาบัน และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ขับเคลื่อนพันธกิจ และสามารถสะท้อนถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ และนำไปสู่เป้าหมายของการบริหารจัดการที่ดี มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เน้นการกระจายอำนาจ โปร่งใส และตรวจสอบได้รวมทั้งมีความสามารถในการผลักดันสถาบันให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล
- 5.2 มีการพัฒนาสถาบันสู่องค์การเรียนรู้ โดยอาศัยผลการประเมินจากภายในและภายนอก
- 5.3 มีการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ
- 5.4 การใช้ทรัพยากรภายในและภายนอกสถาบันร่วมกัน
- 5.5 ศักยภาพของระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร การเรียนการสอน และการวิจัย
- 5.6 ลินทรัพยากรต่อจำนวนนักศึกษา (เต็มเวลาเทียบเท่า)
- 5.7 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษา (เต็มเวลาเทียบเท่า)
- 5.8 ร้อยละของเงินเหลือจ่ายสุทธิต้องบดำเนินการ
- 5.9 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่เข้าร่วมประชุมวิชาการหรือนำเสนอผลงานวิชาการทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ
- 5.9 งบประมาณสำหรับการพัฒนาคณาจารย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศต่ออาจารย์ประจำ
- 5.10 ร้อยละของบุคลากรประจำสายสนับสนุนที่ได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะในวิชาชีพ ทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ

6. มาตรฐานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

กระบวนการพัฒนาและบริหารหลักสูตรให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียนและสังคม มีการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เน้นการเรียนรู้ ด้วยตนเองตามความต้องการ/ความสนใจของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคการสอนและอุปกรณ์การสอน ที่หลากหลาย มีการประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง และมีการใช้ประโยชน์ผลการประเมินในการ พัฒนาผู้เรียน

การระดมทรัพยากรทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้ง ความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด

ตัวบ่งชี้

- 6.1 ร้อยละของหลักสูตรที่ได้มาตรฐานต่อหลักสูตรทั้งหมด
- 6.2 จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำ

- 6.3 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำ
- 6.4 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งวิชาการ
- 6.5 การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ (Professional Ethics)
- 6.6 กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์จริง
- 6.7 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอนของอาจารย์และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
- 6.8 ร้อยละของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการพัฒนานักศึกษาต่อจำนวนนักศึกษา
- 6.9 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุด คอมพิวเตอร์ และศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษา

7. มาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพ

ระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การพัฒนาคุณภาพ การตรวจติดตามคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสามารถรองรับการประกันคุณภาพภายนอกได้

ตัวบ่งชี้

- 7.1 มีระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 7.2 ประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายใน

ตัวอย่างการกระจายน้ำหนักระดับมาตรฐานและระดับตัวบ่งชี้

วิธีการกำหนดน้ำหนักและการกระจายน้ำหนักจากมาตรฐานสู่ตัวบ่งชี้ในระดับสถาบันและระดับกลุ่มสาขาวิชา

1. น้ำหนักของแต่ละมาตรฐาน ในมาตรฐานที่ 1- 4 ให้เป็นไปตามมติของสภาของแต่ละสถาบัน โดยมาตรฐานที่มีน้ำหนักสูงที่สุดนั้นจะมีน้ำหนักไม่มากกว่ามาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ส่วนน้ำหนักมาตรฐานที่ 5-7 มีน้ำหนักเท่าๆ กัน คือมาตรฐานละ 20 คะแนน เช่น สถาบันจะกระจายน้ำหนักเป็น 30 40 20 10 ไม่ได้ แต่สถาบันจะกระจายน้ำหนักเป็น 30 30 20 20 หรือ 40 30 20 10 เป็นต้น

2. ให้สัดส่วนของน้ำหนักของแต่ละมาตรฐานที่กระจายลงในพันธกิจหลัก 4 ด้าน ในข้อ 1 เป็นน้ำหนักของมาตรฐานทั้งในระดับสถาบันโดยรวม และในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา เช่น กรณีที่มหาวิทยาลัย ก. เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ดังนั้นกลุ่มสาขาวิชา ข. ซึ่งเปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ต้องมีการกระจายน้ำหนักแบบเดียวกับระดับสถาบัน (ใช้ทศนิยม 2 ตำแหน่ง)

3. ในการกระจายน้ำหนักของมาตรฐานสู่ตัวบ่งชี้ในมาตรฐานที่ 1 -7 ให้ใช้หลักการและวิธีการดังนี้

3.1 ในกรณีที่มาตรฐานที่เป็นจุดเน้นของสถาบัน ให้แบ่งน้ำหนักระหว่างตัวบ่งชี้ร่วมและตัวบ่งชี้เฉพาะ ออกเป็น 50 : 50 เช่น ในมาตรฐานที่ 1 กรณีน้ำหนักเป็น 40 สถาบัน จะต้องแบ่งน้ำหนักเป็นน้ำหนักของตัวบ่งชี้ร่วม 20 คะแนน และตัวบ่งชี้เฉพาะ 20 คะแนน หากถ้าตัวบ่งชี้เฉพาะที่สถาบัน/กลุ่มสาขาวิชาที่ต้องได้รับการประเมินนั้นมีเพียงตัวเดียวจากตัวบ่งชี้เฉพาะสองตัว ก็ให้แบ่งน้ำหนักครึ่งหนึ่งเป็นน้ำหนักตัวบ่งชี้เฉพาะ ส่วนน้ำหนักอีกครึ่งหนึ่งให้นำไปกระจายลงในตัวบ่งชี้ร่วม โดยน้ำหนักของตัวบ่งชี้ร่วมทุกตัวในมาตรฐานนี้ต้องมีค่าเท่ากันทุกตัวเช่นเดียวกับตัวบ่งชี้เฉพาะทุกตัวในมาตรฐานนี้ต้องมีน้ำหนักเท่ากันด้วย และให้ใช้การกระจาย

น้ำหนักจากมาตรฐานสู่ตัวบ่งชี้ตามวิธีการนี้ทั้งในระดับสถาบันโดยรวม และในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา อย่างไรก็ตามหากมีเหตุผลและความเหมาะสม ก็สามารถกระจายน้ำหนักระหว่างตัวบ่งชี้ภายในกลุ่มตัวบ่งชี้ หรือระหว่างภายในตัวบ่งชี้ เฉพาะแตกต่างจากสัดส่วนระหว่างตัวบ่งชี้ภายในระดับสถาบันโดยรวม อีกทั้งสัดส่วนระหว่างตัวบ่งชี้ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ก็อาจแตกต่างกันได้ โดยที่น้ำหนักระหว่างตัวบ่งชี้ร่วมกับตัวบ่งชี้เฉพาะต้องเป็น 50:50 ทั้งในระดับสถาบันโดยรวม และในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา

3.2 ในกรณีที่มีได้เป็นมาตรฐานที่เป็นจุดเน้น ให้กระจายน้ำหนักของมาตรฐานสู่ตัวบ่งชี้ร่วมในสัดส่วนที่เท่า ๆ กัน แต่ถ้ามีเหตุผลและความเหมาะสมก็สามารถให้น้ำหนักที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ขอให้ระบุเหตุผลในการให้น้ำหนักของตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานที่แตกต่างกันด้วย วิธีการเช่นนี้ใช้ได้ทั้งการกระจายน้ำหนักในระดับสถาบันโดยรวม และในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา อย่างไรก็ตามหากมีเหตุผลและความเหมาะสมก็สามารถกระจายน้ำหนักจากมาตรฐานสู่ตัวบ่งชี้ในสัดส่วนที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มสาขาวิชาได้

บทที่ 4

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

กระแสโลกาภิวัตน์ได้นำโลกเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสารและการจัดระเบียบใหม่ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อการพัฒนาประเทศไทย ในขณะที่แนวโน้มการแข่งขันทางเศรษฐกิจในระบบเสรีจะมีความรุนแรงมากขึ้น การสร้างคนให้มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ที่สมบูรณ์และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวยุคนั้น สังคม และประเทศชาติ จึงเป็นภารกิจที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ทบวงมหาวิทยาลัย (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ) ได้เห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้ออกประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2540 และให้ถือเป็นนโยบายในการปฏิบัติแก่สถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดและในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย โดยกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรอบรู้ในวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์ อย่างเป็นระบบ
2. เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถครองตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ
3. เป็นผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ได้แก่
  - มีความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เพียงพอที่จะใช้งานได้
  - มีความสามารถในการเล่นดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชนิด หรือมีความสามารถในการเชิงศิลปะและ วรรณกรรม
  - มีความสามารถในการเล่นกีฬาอย่างน้อย 1 ชนิดกีฬา
  - มีความสามารถทางภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา
4. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และดำรงชีวิตด้วยความเหมาะสม

□ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

เพื่อให้การผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยขอนแก่นบรรลุวัตถุประสงค์ตามพันธานของมหาวิทยาลัย และสอดคล้องกับสภาพของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มหาวิทยาลัยจึงได้กำหนด คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ขึ้นดังนี้

1. มีความรู้ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล
2. มีจริยธรรม คุณธรรม และความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ
3. มีความรับผิดชอบต่อสังคม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
5. มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง
6. มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในระดับที่สื่อสารได้อย่างน้อย 1 ภาษา
7. มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
8. สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

9. มีจิตสำนึกในการใฝ่ศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง
10. มีวิจารณ์ญาณและความสามารถในการแก้ปัญหา
11. มีวินัยและค่านิยมที่ดี
12. เสียสละ อุทิศตน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

□ **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา**

นอกเหนือจากคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นแล้ว ผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถแสวงหาความรู้ใหม่อย่างอิสระ และมีความสนใจใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
2. มีความสามารถในการสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการได้อย่างต่อเนื่อง
3. มีความสามารถในการสื่อความหมาย ได้แก่
  - การแสดงความคิดเห็น
  - การเขียนบทความ
  - การเสนอเรื่องทางวิชาการในที่ประชุม
  - การใช้สื่อดิจิทัล
  - การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

4. มีความสามารถเชิงวิจารณ์บนพื้นฐานวิชาการและเหตุผล

5. มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สื่อสารได้

เพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นนักศึกษาเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนการสอน โดยเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมุ่งพัฒนาให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ความรู้ รู้จักทำงานเป็นทีม และมีโอกาสฝึกทักษะจากการปฏิบัติจริง รวมทั้งมีจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สภามหาวิทยาลัยจึงได้เห็นชอบให้กำหนดนโยบายด้านการเรียนการสอน และคุณลักษณะของบัณฑิต ในการประชุมสภามหาวิทยาลัยครั้งที่ 3/2545 เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2545 ดังนี้

■ **นโยบายด้านการเรียนการสอน**

“ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง”

บัณฑิตที่มีคุณภาพ หมายถึง “บัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในวิชาชีพ รวมทั้งทักษะในการเรียนรู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต”

■ **คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีคุณภาพ**

1. มีความรู้ความสามารถและทักษะในการสร้างองค์ความรู้โดยการวิจัย (Research Skills)
2. มีความสามารถและทักษะในการสื่อสาร โดยครอบคลุมทักษะด้านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน
3. มีความสามารถและทักษะในการทำงานเป็นทีม เช่น กระบวนการคิด การเรียนรู้ และทักษะการแก้ปัญหาร่วมกัน (Teamwork Skills)

บทที่ 5

ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการจัดการคุณภาพ (Internal Quality Assurance and Quality Management System)

การประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นผลมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษา ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดในหมวด 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก”

การประกันคุณภาพภายใน เป็นการสร้างระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย และระดับคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนด โดยสถานศึกษา และ/หรือ หน่วยงานต้นสังกัด สำหรับการประกันคุณภาพภายในนั้น หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่กระทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนจัดทำรายงานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เป็นประจำทุกปี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดย “สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)” เรียกโดยย่อว่า “สมศ.”

การประกันคุณภาพภายนอก เป็นการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดย สมศ. ในสามมิติ คือความตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาให้ได้มาตรฐาน (Awareness) ความพยายามในการพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐาน (Attempt) และสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนด (Achievement) การประกันคุณภาพที่รับผิดชอบโดยสมศ. นั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุกๆ ระยะ 5 ปี

การประกันคุณภาพโดยทบวงมหาวิทยาลัย (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ) และสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดและในกำกับ

ตามที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การประกันคุณภาพภายในจะดำเนินการโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ซึ่งในส่วนของ การศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น ทบวงมหาวิทยาลัยยังคงกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนจนกว่าจะมีการปรับโครงสร้างเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

● สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา และได้กำหนดนโยบายในการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษามาตั้งแต่ พ.ศ. 2539 ทั้งนี้ภายใต้หลักการสำคัญ 3 ประการ คือการให้เสรีภาพทางวิชาการ (academic freedom) ความมีอิสระในการดำเนินงานของสถาบัน (institutional autonomy) และความพร้อมของสถาบันที่จะรับการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก ตามหลักการของความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (accountability)

นอกจากนี้เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษามีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้ออกประกาศเรื่องระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2545 และต่อมาได้มีการประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติดังนี้

1. ให้มีคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา คณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ค.ป.ภ.” ประกอบด้วยเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นประธาน ผู้ทรงคุณวุฒิสมาชิกต่าง ๆ ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษาจำนวนไม่เกิน 9 คน เป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา เป็นกรรมการและ เลขาธิการ

2. หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพภายใน จะพิจารณาจาก

2.1 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังต่อไปนี้

- (1) ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินงาน
- (2) การเรียนการสอน
- (3) กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา
- (4) การวิจัย
- (5) การบริการวิชาการแก่สังคม
- (6) การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม
- (7) การบริหารและการจัดการ
- (8) การเงินและงบประมาณ
- (9) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

ให้คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จัดทำรายงานการศึกษาตนเองที่ครอบคลุมการดำเนินงาน ตามองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาที่คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กำหนด เพื่อรองรับการประกัน คุณภาพ

2.2 ผลการปฏิบัติงานของคณะวิชา และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาตามระบบ และกลไกการ ประกันคุณภาพที่กำหนดไว้

2.3 ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพที่ส่งผลต่อ คุณภาพการศึกษาตามตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

3. วิธีการประกันคุณภาพภายใน มีแนวปฏิบัติดังนี้

3.1 ให้คณะวิชา สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการด้านการ ประกันคุณภาพขึ้น โดยมีหน้าที่บริหาร พัฒนา และติดตามการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถาบัน ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาในระดับ ต่าง ๆ จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ให้คณะวิชา และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน ของสถาบันเพื่อใช้ในการกำกับ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพภายใต้กรอบนโยบายและ หลักการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

3.3 ให้คณะวิชา และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จัดให้มีระบบและกลไกการควบคุมคุณภาพของ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตบัณฑิตดังนี้

- (1) หลักสูตรการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ
- (2) คณาจารย์ และระบบการพัฒนาคณาจารย์
- (3) สื่อการศึกษาและเทคนิคการสอน
- (4) ห้องสมุด และแหล่งการเรียนรู้อื่น
- (5) อุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ
- (6) สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และบริการการศึกษา
- (7) การวัดผลการศึกษาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนิสิตนักศึกษา
- (8) องค์ประกอบอื่นตามที่แต่ละสถาบันอุดมศึกษาจะเห็นสมควร

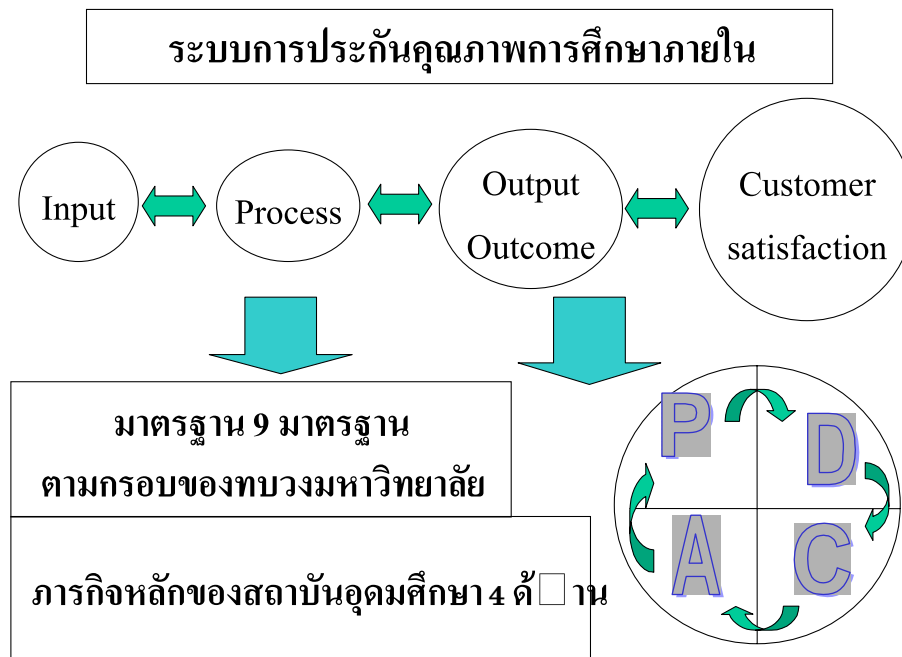
ทั้งนี้แต่ละคณะวิชา และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา อาจจัดให้มีระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการ ขึ้นเป็นการภายในตามที่เห็นสมควร โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาด้านการประกันคุณภาพในระดับคณะวิชาของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.4 ระบบการประกันคุณภาพภายใน ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่คณะวิชาและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีระบบและต่อเนื่อง สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภายใน 120 วัน นับจากวันสิ้นปีการศึกษาของแต่ละสถาบัน และเปิดเผยต่อสาธารณชน โดยให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542

- **สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา**

จากนโยบายและแนวปฏิบัติข้างต้น สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นภายในสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สำหรับระบบการประกันคุณภาพพื้นฐาน จะพิจารณาจากตัวป้อน (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) ตลอดจนผลลัพธ์และผลกระทบจากการจัดการศึกษา (outcome and impact)

สาระสำคัญของการดำเนินการตามคุณภาพใด ๆ จะอยู่ที่การวางแผน (plan) การสร้างกลไกการควบคุม ตลอดจนการปฏิบัติงานตามองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพ (do) ซึ่งปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดไว้ 9 ด้าน จากนั้นจึงจัดให้มีการตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบัน (check) เพื่อให้ทราบจุดอ่อน จุดแข็ง ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพ การจัดการศึกษา (adjust/act) อย่างต่อเนื่องต่อไป

รูปที่ 5 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

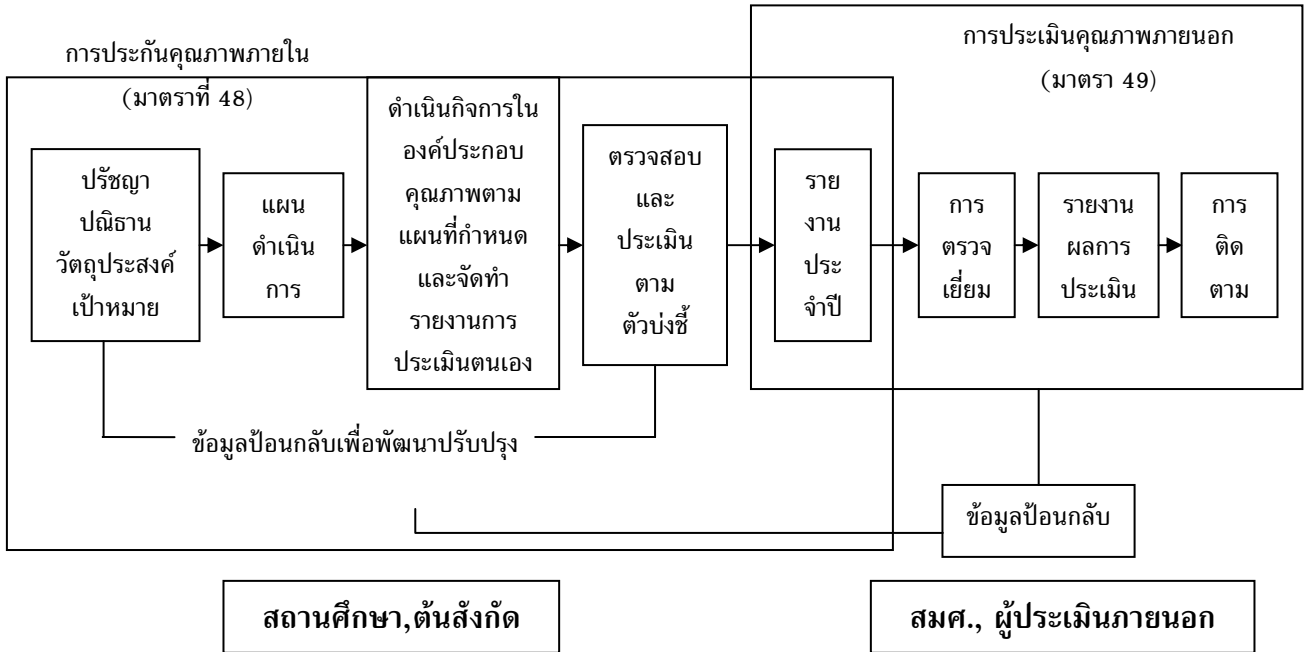
นอกเหนือจากระบบและการจัดการคุณภาพข้างต้นแล้ว การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาต่าง ๆ ก่อให้เกิดความสำเร็จ จำเป็นต้องประกอบด้วยปัจจัยหลักที่สำคัญอื่น ๆ ดังนี้ คือภาวะผู้นำ และการสนับสนุนจากผู้บริหารทุกระดับ การสนับสนุนและร่วมมือของบุคลากร การมีองค์ประกอบคุณภาพ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์คุณภาพที่สัมพันธ์ สอดคล้องกับปรัชญา ปณิธาน และเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนด ตลอดจนการดำเนินการตามวงจร PDCA โดยอาศัยระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เป็นตัวสนับสนุน

- ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

รูปที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก จากแผนภาพจะเห็นว่าเมื่อสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแล้ว จะต้องทำรายงานประจำปี ซึ่งเป็นผลจากการประกันคุณภาพภายใน หรือรายงานการประเมินตนเอง (Self-assessment Report: SAR) รายงานดังกล่าวนอกจากจะเป็นการนำเสนอหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วยังเป็นเอกสารที่ใช้เชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกโดย สมศ. อีกด้วย

มาตรา 47 หมวด 6 ให้มีระบบการประกันคุณภาพ

รูปที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

• วัตถุประสงค์ของระบบการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาและมหาวิทยาลัยขอนแก่น

การประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนสำคัญของการประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา วัตถุประสงค์หลักของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา เพื่อ

1. ประเมินการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงานในมหาวิทยาลัย ตามระบบและกลไกที่มหาวิทยาลัย คณะ หน่วยงาน กำหนดขึ้น ทั้งนี้โดยการวิเคราะห์/เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในทุกระดับมาตรฐาน/องค์ประกอบ/เกณฑ์คุณภาพว่าเป็นไปตามเกณฑ์ และมาตรฐานที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด
2. เพื่อให้มหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน ในมหาวิทยาลัย ทราบสถานภาพของตนเอง อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ ไปสู่เกณฑ์และมาตรฐานที่ตั้งไว้
3. เพื่อให้มหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน ในมหาวิทยาลัย ทราบจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจนได้รับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมจุดแข็ง และพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุงของสถาบันอย่างต่อเนื่องต่อไป
4. เพื่อเป็นกลไกกระตุ้นให้ทุกมหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน ได้วิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน และนำผลไปพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5. เพื่อให้มีการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดของสถาบัน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ระดับอุดมศึกษา และเอกลักษณ์ของสถาบัน ครอบคลุมปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพอย่างครบถ้วน ทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการศึกษา และผลผลิต

6. เพื่อให้มหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน มีการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพที่ สมบูรณ์ โดยสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย พันธกิจของคณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพ การตรวจติดตามคุณภาพ และการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำ ทุกปี

7. เพื่อให้มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ เหมาะสม สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของสถาบัน โดยได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการ ประกันคุณภาพจากทุกภาคี ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชน

8. เพื่อให้มีการจัดทำรายงานประเมินตนเองและรายงานประจำปี และรายงานผลการประกันคุณภาพ ภายในต่อผู้บริหาร สภามหาวิทยาลัย กรรมการคณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเป็นข้อมูลเผยแพร่ต่อ สาธารณชน

9. เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติที่ดี (Good Practice Sharing) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในองค์กร

10. เพื่อสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก การจัดลำดับ (Ranking) และการเทียบระดับ (Benchmarking)

● มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เห็นสมควรให้พัฒนามาตรฐานสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อ การประกันคุณภาพภายใน โดยปรับจากองค์ประกอบสำหรับการตรวจสอบระบบและกลไกของหน่วยงานระดับ คณะ รวม 9 องค์ประกอบ ให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามหลักการประเมินตนเอง เพื่อ ประโยชน์สำหรับการประกันคุณภาพภายใน มาตรฐานสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพ ภายในประกอบด้วยมาตรฐาน 9 มาตรฐาน 41 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินงาน

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาพึงกำหนดปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของสถาบันให้สอดคล้องกับ การกิจหลักของสถาบัน แนวทางการจัดการอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด มีแผน ดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้บรรลุปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ตัวบ่งชี้

1.1 สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับภารกิจหลักของ สถาบัน และแนวทางการจัดการอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

1.2 สถานศึกษาระดับอุดมศึกษามีกลยุทธ์ (Strategy) และแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ที่ชัดเจน เพื่อให้บรรลุปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.3 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามหลักการความมีอิสระในการดำเนินงานของสถาบัน

(Institutional Autonomy) เสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) ความเป็นเลิศ (Excellence) และความเป็นสากล (Universality)

มาตรฐานที่ 2 คุณภาพบัณฑิต

บัณฑิตเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีทักษะวิจัย ทักษะทางสังคม และทักษะทางอาชีพ ในฐานะนักวิชาการชั้นสูง มีจิตสำนึก และยอมรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีของสังคมไทย และสังคมโลก

ตัวบ่งชี้

2.1 ร้อยละของบัณฑิตปริญญาตรีที่ได้งานทำและการประกอบอาชีพอิสระ ภายใน 1 ปี การได้งานตรงสาขาที่สำเร็จการศึกษา เงินเดือนเริ่มต้นของบัณฑิต การศึกษาต่อต่างประเทศ

2.2 ระดับความสามารถในการสร้างงาน และ/หรือระดับความพึงพอใจของนายจ้างและผู้ใช้บัณฑิต

2.3 บทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือเทียบเท่าทั้งหมด

2.4 บทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าที่ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกหรือเทียบเท่าทั้งหมด

2.5 ร้อยละของนักศึกษา หรือศิษย์เก่าที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม หรือรางวัลผลงานวิจัย/วิทยานิพนธ์/ผลงานวิชาการ/สิทธิบัตรหรือด้านอื่นที่เกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตในระดับชาติ หรือระดับนานาชาติในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร การเรียนการสอน และการบริหารวิชาการ

หลักสูตรที่ทันสมัย มีความเป็นเลิศ หลากหลาย ยืดหยุ่น สอดคล้องตามความต้องการของสังคมการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการวางแผนการผลิตบัณฑิต การรับนักศึกษา การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การประเมินผลการเรียนรู้ และการพัฒนาปรับปรุงการบริหารวิชาการ

ตัวบ่งชี้

3.1 ร้อยละของหลักสูตรที่มีมาตรฐาน และมีการประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยหนึ่งครั้งใน 3 ปี ต่อจำนวนหลักสูตรทั้งหมด

3.2 ร้อยละของแผนการผลิตบัณฑิต ที่มีการบริหารหลักสูตรที่สมเหตุสมผล และทำได้ตรงตามแผน

3.2.1 สัดส่วนจำนวนนักศึกษาที่รับเข้า ต่อจำนวนผู้สมัคร แต่ละหลักสูตร และในภาพรวม

3.2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนแอดมิชชัน (GPA) คะแนนขั้นต่ำจากผลการทดสอบระดับชาติ (ONET, ANET) ของนักศึกษาที่ได้รับคัดเลือกเข้าเรียน

3.2.3 ร้อยละของอาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษเต็มเวลาเทียบเท่าที่ทำหน้าที่สอนที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า

3.2.4 ร้อยละของอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์/รองศาสตราจารย์/ผู้ช่วยศาสตราจารย์

3.2.5 จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า ต่อจำนวนอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษเต็มเวลาเทียบเท่า

3.2.6 งบประมาณส่วนที่เป็นงบดำเนินการต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

3.3 ผลการบริหารหลักสูตร

3.3.1 ความเห็นของนักศึกษา เพื่อนอาจารย์ในหลักสูตร ต่อการประสิทธิผลการสอนของอาจารย์

3.3.2 จำนวนกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมการฝึกปฏิบัติงานนอกสถาบัน (ผลรวมจำนวนคน x จำนวนวันจัดกิจกรรม) ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

3.3.3 การประเมินผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรม และมีการใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน

3.4 การพัฒนาปรับปรุงการบริหารวิชาการ

3.4.1 ร้อยละของกิจกรรมการปรับปรุง/ พัฒนาการบริหารวิชาการและ/ หรือการพัฒนาบุคลากรด้านการเรียนการสอน

3.4.2 ร้อยละของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการพัฒนานักศึกษา

3.5 ประสิทธิภาพในการเรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์จริง

3.5.1 มีความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรม/เอกชนในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกปฏิบัติ

3.5.2 ร้อยละของนักศึกษาที่เข้าร่วมในกิจกรรม/โครงการที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรม/เอกชน

3.6 กิจกรรมและกิจกรรมนักศึกษา

3.6.1 ร้อยละของแผนการจัดกิจกรรมนักศึกษาและกิจการนักศึกษาที่สอดคล้องกับพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาและทำได้ตรงตามแผน

3.6.2 ร้อยละของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

3.6.3 ร้อยละของโครงการทางวิชาการที่เป็นกิจการนักศึกษาที่ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ และสร้างรายได้ให้กับสถาบันต่อจำนวนโครงการทางวิชาการทั้งหมด

มาตรฐานที่ 4 การวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์

งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์ เป็นงานนวัตกรรม งานวิชาการแบบบูรณาการ ที่นำไปสู่การสร้างและพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เชี่ยวชาญ การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ซึ่งเป็นการขยายพรมแดนความรู้ และทรัพย์สินทางปัญญาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริง เกิดประโยชน์ต่อสังคม และมีผลกระทบ (Impact) ในวงกว้าง

ตัวบ่งชี้

4.1 จำนวนงานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อจำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษเต็มเวลาเทียบเท่า แยกวัดเป็นระดับชาติ และระดับนานาชาติ

4.2 เงินสนับสนุนการวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์ ต่อจำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษเต็มเวลาเทียบเท่า แยกวัดเป็นด้านเงินทุนของสถาบันอุดมศึกษา เงินทุนจากหน่วยงานภายนอกสถาบันและเงินทุนที่สถาบันอุดมศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

4.3 ร้อยละของอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษเต็มเวลาเทียบเท่าที่รับเงินทุนสนับสนุนการวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์แยกวัดเป็นเงินทุนของสถาบันอุดมศึกษา เงินทุนจากหน่วยงานภายนอกสถาบัน และเงินทุนที่สถาบันอุดมศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

4.4 จำนวนบทความวิจัยต่อจำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษเต็มเวลาเทียบเท่าแยกวัดในระดับ การนำเสนอในการประชุมระดับนานาชาติ และการอ้างอิงในวารสาร ฐานข้อมูลระดับนานาชาติ

4.5 จำนวนผลงานวิจัย และ/หรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา หรือ อนุสิทธิบัตร ต่อจำนวนอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษเต็มเวลาเทียบเท่า

มาตรฐานที่ 5 การบริการวิชาการ/การบริการวิสาหกิจ [การบริการวิสาหกิจ หมายถึง การประกอบการที่ยาก สลับซับซ้อน หรือเสี่ยงต่อการขาดทุน : พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2542 (2546)]

ตัวบ่งชี้

5.1 จำนวนกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการ/บริการวิสาหกิจ ตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคม และประเทศชาติ ต่อจำนวนอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษเต็มเวลาเทียบเท่า

5.2 ร้อยละอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษเต็มเวลาเทียบเท่า ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม/โครงการ บริการวิชาการ/บริการวิสาหกิจ แก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

5.3 จำนวนการเป็นกรรมการวิชาชีพ/กรรมการวิทยานิพนธ์ ภายนอกสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษเต็มเวลาเทียบเท่า

5.4 ค่าใช้จ่ายและมูลค่าทรัพย์สินของสถาบันในการบริการวิชาการ/บริการวิสาหกิจเพื่อชุมชน สังคม และประเทศ ต่อจำนวนอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษเต็มเวลาเทียบเท่า

5.5 ร้อยละอาจารย์นำความรู้ และประสบการณ์จากการบริการวิชาการ/บริการวิสาหกิจมาใช้ในการเรียน การสอน และการวิจัย

5.6 ร้อยละของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นแหล่งให้บริการ/บริการวิสาหกิจที่ได้รับการยอมรับระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ หรือมีความสำเร็จ คุณภาพ และประสิทธิผลในการบริการ

มาตรฐานที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

การฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และการวิจัยแบบ บูรณาการในการผลิตบัณฑิต งานวิจัย และการบริการวิชาการ รวมทั้งการสร้างสรรค์ ส่งเสริมภูมิปัญญาไทย ให้เป็นรากฐานการพัฒนาองค์ความรู้ที่ขึ้น

ตัวบ่งชี้

6.1 จำนวนกิจกรรมในการทำนุบำรุง (ฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเสริมสร้างเอกลักษณ์) ศิลปะ และวัฒนธรรมต่อจำนวนนักศึกษา

6.2 มีการพัฒนาและการสร้างมาตรฐานศิลปะและวัฒนธรรม

6.3 ค่าใช้จ่ายและมูลค่าทรัพย์สินที่ใช้ในการทำนุบำรุง (ฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเสริมสร้าง เอกลักษณ์) ศิลปะและวัฒนธรรมต่อจำนวนนักศึกษา

6.4 ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

มาตรฐานที่ 7 การบริหารจัดการและภาวะผู้นำ

ระบบการบริหารจัดการโดยเฉพาะระบบการบริหารทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด คล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้ ตามหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ

ตัวบ่งชี้

7.1 ร้อยละของแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) ที่มีการบริหารจัดการครบทุกขั้นตอนตามหลักการบริหาร (P = Planning, O = Organizing, S = Staffing, D = Directing, C = Collaborating, A = Allocating of Resource, R = Reporting, E = Evaluating)

7.2 ร้อยละของค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการต้องดำเนินการทั้งหมด และต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า โดยแยกวัดเป็นเงินเดือนบุคลากรทุกประเทศ ค่าเสื่อมราคา และเงินเหลือจ่ายสุทธิ

7.3 ร้อยละของผู้บริหารระดับสถาบัน คณะ หน่วยงาน และหลักสูตรที่มีภาวะผู้นำระดับดี

7.4 ร้อยละของอาจารย์ประจำและบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจ

7.5 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารระดับสถาบัน/กรรมการสภาของสถาบันมีความหลากหลาย มีศักยภาพในการบริหาร และมีความเป็นอิสระ

มาตรฐานที่ 8 การพัฒนาองค์การ

สถาบันมีการพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ มีระบบการพัฒนากุศลกร ระบบการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาประเทศ ระบบการพัฒนารฐานข้อมูล และการใช้ข้อมูลสารสนเทศ และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/ไซเบอร์ ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

8.1 มีหลักฐานการจัดกิจกรรมการพัฒนาศาสนาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

- ร้อยละของการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ทำงานร่วมกันเป็นทีม
- ร้อยละของกิจกรรมที่สถาบันร่วมมือศึกษาวิจัยกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

8.2 มีระบบการพัฒนากุศลกรที่มีประสิทธิภาพ

- ร้อยละของอาจารย์ประจำ บุคลากรที่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้/คุณวุฒิสูงขึ้น
- แนวโน้มของการพัฒนากุศลกรในรอบ 3 ปี

8.3 มีระบบการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและพัฒนาประเทศ

- ร้อยละของงบประมาณดำเนินการที่ใช้ในการพัฒนา/จัดหาเทคโนโลยี
- ความทันสมัย/ความพร้อมเพียงของเทคโนโลยีที่จำเป็นในการดำเนินงาน

8.4 มีระบบการพัฒนารฐานข้อมูลและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ

- ความคล่องตัวในการเรียกใช้ฐานข้อมูล (ใช้เวลาน้อย การจัดเก็บมีประสิทธิภาพ)
- ร้อยละของอาจารย์ที่เข้าใช้ฐานข้อมูล

8.5 มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/ไซเบอร์ ทั้งระดับชาติและนานาชาติ

- ร้อยละของผู้เข้าเยี่ยมชม
- ความถี่ของการเยี่ยมชมเครือข่าย

มาตรฐานที่ 9 ระบบประกันคุณภาพภายใน

มีระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสามารถรองรับการประกันคุณภาพภายนอกได้

ตัวบ่งชี้

9.1 มีระบบและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษา ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

9.2 ประสิทธิภาพของกลไกการประกันคุณภาพภายใน

● ความเป็นมาของการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ออกประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับคณะวิชา เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2541 ประกาศใช้คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, เมษายน 2541) ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานระดับศูนย์/สถาบัน/สำนัก/กอง เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2542 และแนวทางการตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับคณะวิชา มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มีนาคม 2543) ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประสิทธิภาพ โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้พัฒนาระบบประกันคุณภาพขึ้น ต่อมามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มีการประกาศใช้คู่มือระบบการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (พฤษภาคม 2545) และดำเนินการตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพของทุกหน่วยงาน ได้สรุปเป็นรายงานการประเมินผลคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2544 โดยได้เสนอแนะแนวทาง ได้แก่ 1) ควรพัฒนาระบบการประกันคุณภาพสำหรับหน่วยงานสนับสนุนให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับภารกิจซึ่งแตกต่างไปจากคณะ โดยยังคงเปิดโอกาสให้หน่วยงานได้เพิ่มเติมตัวบ่งชี้ที่จะช่วยสะท้อนคุณภาพและประสิทธิภาพของงาน โดยคงความหลากหลายและเอกลักษณ์ของหน่วยงานไว้ 2) ควรทบทวนและพัฒนาปรับปรุงตัวบ่งชี้ให้มีจำนวนน้อยลง และมีคำอธิบายความหมายที่ชัดเจน รวมทั้งกำหนดระดับว่าเป็นตัวบ่งชี้ในระดับสถาบัน คณะ ภาควิชา 3) ควรเพิ่มระดับของการประเมิน ให้มีมากกว่า 3 ระดับ 4) ควรพัฒนาระบบข้อมูลให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทันสมัย และมีความเชื่อมโยงกัน และ 5) ควรสร้างกลไกและแนวทางในการสนับสนุนหน่วยงานที่ยังไม่มีความเข้มแข็งให้สามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง (สรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2544, ธันวาคม 2545) และได้ผ่านการตรวจประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ระหว่างวันที่ 6 - 10 มกราคม 2546 โดยได้มีข้อเสนอแนะให้มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาตามพื้นฐานของ PDCA อย่างเต็มที่ ทำความเข้าใจตัวบ่งชี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและนำระบบการประกันคุณภาพภายในมาดำเนินการให้ครอบคลุมไปทุกหน่วยงานในการนำเสนอแนะมาปรับปรุงอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยยกระดับ การพัฒนาคุณภาพภายในให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) นอกจากนี้สภามหาวิทยาลัยฯ ได้ตระหนักถึงภารกิจการสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยสามารถปฏิบัติงานตามพันธกิจได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาเห็นว่าการกำกับนโยบายและแผนงาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ของสภามหาวิทยาลัย จะเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยเสริมแรงแก่มหาวิทยาลัยให้ดำเนินงานไปได้ด้วยดี จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยขอนแก่นขึ้น ตามคำสั่งสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ 26/2544 ลงวันที่ 14 ธันวาคม 2544 เพื่อทำหน้าที่กำกับนโยบาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยขอนแก่นแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับนโยบายและแผนมหาวิทยาลัยขอนแก่นขึ้นมา 1 ชุด เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตามคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ 738/2545 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2545 ซึ่งมีข้อคิดเห็น ควรจัดให้มีระบบการกำกับติดตามแผนการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยในทุก

ระดับอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ควรพัฒนาระบบสารสนเทศที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (MIS) ระดับมหาวิทยาลัย และคณะ หน่วยงาน อย่างต่อเนื่องและรีบด่วน และควรพัฒนาระบบการรายงานและการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการพัฒนาแก่หน่วยงานอย่างชัดเจน (รายงานผลการกำกับนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ธันวาคม 2544 - กันยายน 2545: คณะกรรมการกำกับนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 25 กันยายน 2545)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้จัดทำแผนกลยุทธ์และแผนการปฏิบัติการการบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2546-2550 โดยได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ในคราวการประชุมครั้งที่ 9/2546 เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2546 และได้มีการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ มหาวิทยาลัยขอนแก่นกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยเริ่มขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 ในการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2546 และปีงบประมาณ 2547 ได้ยึดถือมาตรฐาน ดัชนี และเกณฑ์การตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในจากคู่มือการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2545 และแนวทางการตรวจประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2545 รวมถึงได้นำแนวทางการดำเนินงานของระบบการประเมินและประกันคุณภาพต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการการบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2546-2550 แผนงานรองที่ 9 การประกันคุณภาพและการประเมินผลงาน ระบบการประเมินการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ 2546 ระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำเสนอสรุปและวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพทั้งภายนอกและภายในที่ผ่านมาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงาน โดยมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการตรวจประเมินคุณภาพภายใน ประจำปีการศึกษา 2547 ระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2548 มีหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเข้ารับการตรวจประเมินรวมทั้งสิ้น 37 หน่วยงาน แบ่งเป็นหน่วยงานสังกัดคณะหรือกลุ่มการเรียนการสอน 19 หน่วยงาน และหน่วยงานสนับสนุน 18 หน่วยงาน และได้จัดทำเอกสารผลการตรวจประเมินคุณภาพภายใน และรายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

● **การกำกับดูแลของสภามหาวิทยาลัย/กรรมการประจำคณะ/สถาบัน**

คุณภาพของการกำกับดูแลของคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย/กรรมการประจำคณะ/สถาบัน หมายถึง ระบบและแนวทางที่จัดให้มีกระบวนการและโครงสร้างภาวะผู้นำ และการให้แนวคิด และเสนอแนวทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ให้มีความรับผิดชอบตามที่ด้วยความโปร่งใส สร้างความสามารถในการพัฒนาทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต การพัฒนางานวิจัย รวมถึงงานด้านวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และเพิ่มคุณค่าให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระยะยาว ภายใต้กรอบการมีจริยธรรมที่ดี หลักการที่เป็นมาตรฐานของการกำกับดูแลที่ดี ซึ่งมี 6 ประการ ประกอบด้วย

1. Accountability ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามหน้าที่
2. ความสำนึกในหน้าที่ด้วยขีดความสามารถ และประสิทธิภาพที่เพียงพอ
3. Equitable Treatment การปฏิบัติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเท่าเทียมกัน
4. Transparency ความโปร่งใส ซึ่งแบ่งได้เป็น
  - ความโปร่งใสในการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้
  - เปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส (Transparency of information disclosure)

5. Vision to Create Long Term Value การมีวิสัยทัศน์ โดยการมองการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่กิจการของมหาวิทยาลัย/คณะ/สถาบัน ในระยะยาวและต้องเป็นการเพิ่มความสามารถทุกด้าน

6. Ethics การส่งเสริมให้มีการกำกับดูแล และจรรยาบรรณที่ดี

นโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดีนั้นเป็นเรื่องที่สภามหาวิทยาลัย/สถาบัน จะต้องให้ความสำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการพัฒนาสถาบันอย่างยั่งยืน โดยมีการบริหารที่ดีด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยในทางปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการของสถาบันตามหลักสากลจะดำเนินการโดยผ่านสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลักดันการกำหนดนโยบาย แผนงาน และกลยุทธ์ในการดำเนินงานเพื่อให้ฝ่ายบริหารและคณาจารย์มีการดำเนินงานตามนโยบายและเป้าหมายของสถาบันให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้ระบบการทำงานที่ดีและมีระบบตรวจสอบการทำงานตามภารกิจของสถาบัน ตลอดจนจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงการทำงานและพัฒนาการทำงานที่ดียิ่งขึ้น ดังนั้นบทบาทของคณะกรรมการในการกำกับดูแลที่ดี จึงส่งผลต่อการดำเนินงานของสถาบันโดยตรง

นอกจากนี้ในเรื่องของรายงานทางการเงินและการเปิดเผยสารสนเทศ และความโปร่งใสเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดจนแสดงถึงความโปร่งใสที่พร้อมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สามารถร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรได้

- **คุณสมบัติของคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน**

กรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน ควรมีกรรมการอิสระที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ด้านงานวิจัย ด้านการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต เป็นต้น จากภาครัฐหรือภาคเอกชน ที่มีความรู้ความสามารถอันเป็นประโยชน์ต่อกิจการและการพัฒนามหาวิทยาลัย

- **บทบาทของสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน มีหัวข้อย่อย คือ**

การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางแผนกลยุทธ์ และนโยบายของสถาบัน สภามหาวิทยาลัย/สถาบัน มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการวางนโยบายของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การกำหนดแผนกลยุทธ์ของสถาบัน เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนกลยุทธ์ ซึ่งมีกรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบันเข้าร่วมด้วย โดยทำหน้าที่กลั่นกรองแผนฯ เบื้องต้น หรือการเข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกันกับผู้บริหาร คณาจารย์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

การดูแลติดตามผลการดำเนินงาน ผลงานที่สำคัญของสถาบัน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

- ด้านการเงิน เช่น ผลการเบิกจ่ายเทียบกับงบประมาณ ฐานะทางการเงิน ผลกำไรขาดทุน การเบิกจ่ายงบลงทุน

- ด้านผลงาน เช่น ผลการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ผลการปฏิบัติงานตามคำรับรองผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐ การดำเนินงานตามโครงการที่สำคัญ

การประชุมของสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน กรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน ควรได้รับวาระการประชุม เอกสารและข้อมูลประกอบวาระการประชุมอย่างครบถ้วนก่อนการประชุมสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน อย่างน้อย 7 วัน

- วันที่ได้รับเอกสารก่อนการประชุม พิจารณาจากวันที่ในทะเบียนรับเอกสารของกรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน
- กรณีที่มีการจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมในภายหลังจากที่ส่งเอกสารและข้อมูลประกอบการประชุมให้กับกรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบันไปแล้ว ให้นำจากวันที่กรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบันได้รับเอกสารเพิ่มเติมครั้งสุดท้าย
- การคำนวณจะนับเฉพาะกรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน หรือกรรมการโดยตำแหน่ง ในกรณีที่เป็นผู้แทนของกรรมการโดยตำแหน่ง จะพิจารณาเฉพาะเป็นบุคคลท่านเดิมที่เป็นตัวแทนของกรรมการเท่านั้น เพื่อเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการ

- **รายงานทางการเงิน**

พิจารณาจากจำนวนวันที่ใช้ในการปิดบัญชีประจำปี โดยนับตั้งแต่วันสิ้นงวดของปีบัญชีจนถึงวันที่ส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) หรือผู้สอบบัญชีที่ได้รับอนุญาต เพื่อรับรองงบการเงินประจำปี พ.ศ. 2547

- **การเปิดเผยสารสนเทศและความโปร่งใส**

ประวัติของกรรมการทุกท่านประกอบด้วย 4 รายการ คือ

- 1) อายุ
- 2) วุฒิการศึกษา
- 3) ประวัติการทำงาน และ
- 4) ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันทั้งหมดนอกเหนือจากตำแหน่งหน้าที่ในองค์การทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

- รายงานผลการปฏิบัติงาน รอบ 12 เดือน ปี 2549 สามารถเปิดเผยได้หลังสิ้นปีบัญชีภายใน 30 วัน

- **การดำเนินการอื่น ๆ ทางด้านการกำกับดูแลกิจการ**

- ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ รายงานการกำกับดูแลของคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 โดยขอให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำเอกสารรายงานคุณภาพของการกำกับดูแลของคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบันเพิ่มเติมแยกออกมาจากรายงานการประเมินผลตนเอง [จำนวนชุดที่ต้องทำรายงานเพิ่มเติมเท่ากับจำนวนชุดของรายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ (Self Assessment Report : SAR) ที่สถาบันอุดมศึกษาส่งให้กับสำนักงาน ก.พ.ร.] โดยเนื้อหาของรายงานแสดงถึงการดำเนินงานตามหัวข้อการประเมินผลที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนและครบถ้วน พร้อมแสดงข้อมูล และแนบเอกสารหลักฐานประกอบในภาคผนวก

- **ความเป็นมาของสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**

มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยฝ่ายวิชาการ ได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ 8/2540 เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2540 และจัดตั้งสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา (Office of Quality Assurance, Khon Kaen University) ขึ้น และต่อมาคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัย

ขอนแก่น ได้เปลี่ยนชื่อสำนักงานเป็นสำนักงานประสานงานการประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายใต้การกำกับดูแลโดยตรงอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ได้มีมติสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นในคราวประชุมครั้งที่ 6/2546 เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2546 และประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 2/2546 วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2546 เรื่อง จัดตั้งสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Office of Quality Management, Khon Kaen University) เพื่อให้การดำเนินการในภารกิจทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล การผลิตบัณฑิตที่คุณภาพสอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศ ภายใต้กระบวนการที่มีประสิทธิภาพ และการประกันคุณภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ของนโยบายของมหาวิทยาลัยและรัฐบาล ด้านการอุดมศึกษา เหตุผลการออกประกาศฉบับนี้ คือเพื่อจัดตั้งสำนักงานประกันคุณภาพและประเมินผลเป็นหน่วยงานกลางในการจัดการระบบคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อการประกันคุณภาพ และการประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจและบทบาทมหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีระบบและกระบวนการพัฒนา ตลอดจนให้มีกลไกและวิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพและประเมินผลงานในทุก ๆ ระบบที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้สามารถรายงานผลการดำเนินงานได้ครบทุกระบบภายในระยะเวลาที่กำหนดอย่างถูกต้องและครบถ้วน

สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบในการดำเนินการระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระบบประเมิน และประสานงานเพื่อรองรับระบบประเมินและประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงานดังนี้

วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีระบบประเมินและประกันคุณภาพ ด้วยกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ และโดยวัฒนธรรมการพัฒนาคุณภาพ เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ในองค์กร การบริหารจัดการที่ดี และนำไปสู่วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

พันธกิจ

เป็นสำนักงานกลางในการจัดการระบบคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อการประกันคุณภาพ และการประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจและบทบาทมหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีระบบ กลไก วิธีการดำเนินงาน การวิเคราะห์ และการประเมินผลงานในทุก ๆ ระบบที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ และสามารถนำเสนอผลวิเคราะห์และรายงานผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลลัพธ์การบริหารงานของมหาวิทยาลัย

1. เพื่อให้ได้ระบบการประเมินและการประกันคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มีความเหมาะสมและสามารถสร้างการเรียนรู้ในองค์กร
2. เพื่อให้มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ และคู่มือการประกันคุณภาพ รวมถึงตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และระบบสารสนเทศเพื่อการวิเคราะห์และประมวลผล
3. เพื่อให้เกิดความเข้าใจระบบการประเมินและประกันคุณภาพการประสานงานและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบการประกันคุณภาพภายใน แผนกลยุทธ์ คู่มือการประกันคุณภาพ และตัวชี้วัดคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมถึงการประสานงานเพื่อจัดการศึกษาและฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับระบบการประเมินและการประกันคุณภาพ

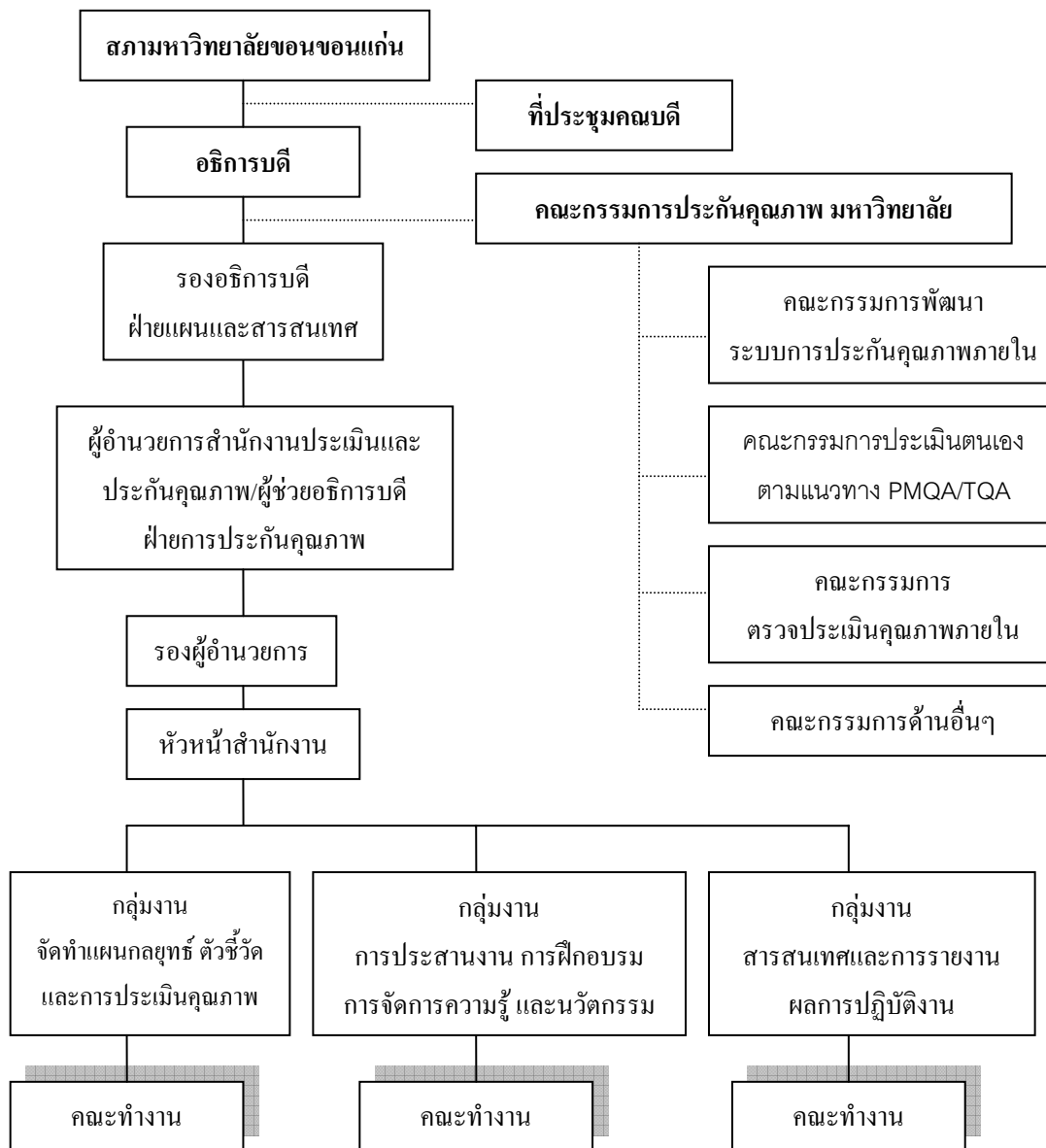
4. เพื่อการรายงาน ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่นผ่านสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ขอบเขตและบทบาทหน้าที่

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ สามารถนำมากำหนดเป็นขอบเขตบทบาทหน้าที่ของสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ระบบการประเมินและการประกันคุณภาพที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดกับการประเมินและการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. จัดทำแผนกลยุทธ์ด้านการประกันคุณภาพ และคู่มือการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. ประสานงานและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์ คู่มือการประกันคุณภาพ และดัชนีชี้วัดการประกันคุณภาพภายใน รวมถึงการประสานงานเพื่อจัดการศึกษาและฝึกอบรมในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการประเมินและการประกันคุณภาพ
4. ดำเนินการตรวจประเมินตามคู่มือและดัชนีชี้วัดการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. ประสานงานเพื่อการรับการตรวจประเมินและประกันคุณภาพภายนอกจากหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง
6. รายงานผลการตรวจประเมินและประกันคุณภาพต่อหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง
7. วิเคราะห์ผลการประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการเปรียบเทียบกับเป้าหมาย แนวโน้มที่ผ่านมา องค์กรอื่นที่สามารถเปรียบเทียบได้ และการปฏิบัติที่ดีที่สุด ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และการนำไปสู่วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
8. นำเสนอผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะต่างๆ สื่อสารต่อผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อการสร้างระบบการเรียนรู้ของทั้งองค์กร และบุคลากรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
9. ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประเมินและประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

โครงสร้างระบบบริหารคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รูปที่ 7 โครงสร้างการบริหารระบบคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

● ลักษณะงาน

เพื่อให้ครอบคลุมระบบการประกันคุณภาพ ระบบประเมิน และระบบอื่น ๆ ที่อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบ ภารกิจของสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ ได้แบ่งลักษณะงานออกเป็น 3 กลุ่มงาน ดังนี้

(1) กลุ่มงานจัดทำแผนกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และการประเมินคุณภาพ มีหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ระบบการประเมินและการประกันคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย รวมถึงความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดกับการประเมินและการประกันคุณภาพ การจัดทำแผนกลยุทธ์การประกันคุณภาพ ที่มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ และดัชนีชี้วัดที่สอดคล้องกับมหาวิทยาลัย การจัดทำคู่มือการประเมินและประกันคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการตรวจประเมินคุณภาพภายในตามแผนกลยุทธ์และคู่มือการประเมินและประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย ติดตาม

ผลลัพธ์ของการประเมินและประกันคุณภาพตามระบบต่างๆ ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน เหมาะสม และทันเวลาที่กำหนด นำผลมาประมวลวิเคราะห์ นำเสนอต่อผู้บริหารและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง

(2) **กลุ่มงานการประสานงาน การฝึกอบรม การจัดการความรู้ และนวัตกรรม** มีหน้าที่ดำเนินการด้านการประสานงานและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์ การถ่ายทอดแผนกลยุทธ์ และดัชนีชี้วัดคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น กับผู้บริหาร คณะ ศูนย์ สถาบัน สำนัก หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของมหาวิทยาลัย รวมถึงการจัดการศึกษาและฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับระบบการประเมินและการประกันคุณภาพ การจัดการความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพ การวิจัยด้านการประกันคุณภาพ และการสร้างนวัตกรรม รวมถึงการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการประเมินและประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

(3) **กลุ่มงานสารสนเทศและการรายงานผลการปฏิบัติงาน** มีหน้าที่และรับผิดชอบในการพัฒนาและปรับปรุงระบบข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพ การเชื่อมโยงข้อมูลเป็นเครือข่ายในการนำไปใช้ในการติดตามประเมินผลและการประกันคุณภาพโดยรูปแบบสารสนเทศที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการรายงานแต่ละระบบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินและประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย โดยการเปรียบเทียบกับเป้าหมาย แนวโน้มที่ผ่านมา การเปรียบเทียบและเทียบเคียงผลการดำเนินการกับองค์กรอื่นที่สามารถเปรียบเทียบได้และการปฏิบัติที่ดีที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชน

การบริหารองค์กรแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานขององค์กร ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการบริหารและการดำเนินกิจการขององค์กร ในทางตรงหรือทางอ้อม ในอันที่จะสนองตอบต่อความต้องการของตนเอง โดยในทางตรง ได้แก่ การที่องค์กรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ตัดสินใจเลือกนโยบายสาธารณะเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเข้าร่วมดำเนินการในกิจการของรัฐโดยตรง เช่น การจัดรับฟังความเห็น การร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ การพัฒนารายสาขา การให้ประชาชนร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง การลงประชามติ เป็นต้น ส่วนในทางอ้อม ได้แก่ การเสนอความเห็นผ่านเครือข่ายหรือตัวแทนกลุ่มต่างๆ รวมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น จดหมายข่าว เว็บไซต์ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น

สถาบันอุดมศึกษา จะมีระบบการบริหารราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นนั้น จะพิจารณาจากการที่สถาบันอุดมศึกษามีระบบการทำงานที่เป็นไปตามหลักการ การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ที่มีการประยุกต์ใช้ในระดับสากล 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดเผยข้อมูลและโปร่งใสในภารกิจที่หน่วยงานดำเนินการ โดยมีช่องทางในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ นิสิตนักศึกษา คณาจารย์ และประชาชน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมายเฉพาะและประชาชนโดยรวม

2. มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้รับบริการและประชาชนเกี่ยวกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจำเป็นต้องมีแผนการดำเนินงานและการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม โดยอาจจะใช้วิธีการต่างๆ เช่น การจัดช่องทางที่ให้ประชาชนและผู้รับบริการได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทั้งอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เช่น การจัดตู้รับข้อคิดเห็น การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

3. เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีระบบการจัดการข้อมูลที่ได้รับจากผู้รับบริการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ไปประกอบการปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชน การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการของ

สถาบัน และการตัดสินใจที่เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ โดยควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการรวบรวมและรายงานสรุปผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้รับบริการ ประชาชน และผู้เกี่ยวข้อง มีการจัดทำแผนหรือแนวทางการปรับปรุงระบบบริหารราชการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ประชาชนหรือ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

4. เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคม (ภาคเอกชน ประชาชน และเครือข่ายต่าง ๆ) ได้มีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการของสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อร่วมการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา การตัดสินใจที่เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน หรือตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายต่าง ๆ

5. เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ภาคประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ โดยได้มีการจัดกระบวนการหรือกลไกที่เป็นรูปธรรมให้ภาคประชาชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วมในการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานและผลสำเร็จในการทำงานของสถาบันอุดมศึกษา

การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ (Professional Ethics) ของสถาบันอุดมศึกษา

พิจารณาจากการที่สถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดและให้แนวทางวิธีการให้อาจารย์ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ โดยมีการกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ มีการกำกับดูแลการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ มีระบบในการดำเนินการกับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ โดยมีเอกสารประกอบหรือมีพยานหลักฐานชัดเจนพร้อมให้วินิจฉัยได้

การจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์

การจัดการความรู้ในองค์กร หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษามีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด

กระบวนการในการบริหารจัดการความรู้ในองค์กรประกอบด้วย การระบुकความรู้ การคัดเลือก การรวบรวม การจัดระบบจัดเก็บความรู้ การเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างเป็นความรู้ และการแลกเปลี่ยนความรู้ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในองค์กร การกำหนดแนววิธปฏิบัติงาน ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการความรู้ในองค์กรให้ดียิ่งขึ้น

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 กำหนดไว้ว่าส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถสร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน

การถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายของระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล

ความสำเร็จของการถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล หมายถึง ความสำเร็จที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีระบบประเมินผลการดำเนินงานภายในสถาบันอุดมศึกษา (Internal Performance Agreement: IPA) โดยจะต้องจัดให้มีระบบในการถ่ายทอดเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ ของสถาบันอุดมศึกษาไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษามีเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการดำเนินงานตามความรับผิดชอบของตำแหน่งงานในแต่ละระดับโดยการจัดให้มีระบบการถ่ายทอดเป้าหมายจากภาพรวมของสถาบันอุดมศึกษาไปสู่ผู้บริหารระดับรองตามหน้าที่และความรับผิดชอบ

การดำเนินงานตามขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award –PMQA) และเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award - TQA)

การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐเป็นการนำกรอบการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 รวมทั้งหลักเกณฑ์และแนวคิดของรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ Malcolm Boldridge Quality Award (MBNQA) และ Thailand Quality Award (TQA) มาศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบเพื่อพัฒนาเป็นเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และนำเกณฑ์ดังกล่าวไปส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาใช้ในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกลยุทธ์หลักในการสร้างความเป็นเลิศในระบบราชการ ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการพัฒนากระบวนการของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน

การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ คือการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยสถาบันอุดมศึกษาต้องทำการประเมินตนเองเพื่อหาจุดแข็งและโอกาสในการปรับปรุงองค์กรตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2548 ได้เห็นชอบข้อเสนอของสำนักงาน ก.พ.ร. ในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อรองรับการพัฒนาระบบราชการในขั้นต่อไป ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 (การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี) ตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ได้กำหนดกลยุทธ์หลักในการเสริมสร้างความเป็นเลิศในการปฏิบัติราชการ โดยพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการทำงานของภาครัฐ ให้อยู่ในระดับและเกณฑ์ที่สามารถยอมรับได้

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้มีการจัดทำเกณฑ์คุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ พ.ศ. 2549 ขึ้น (Education Criteria for Performance Excellence 2006) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการและประเมินตนเองตามแนวทางของขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award - PMQA) และเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award -TQA)

จุดประสงค์ของเกณฑ์คุณภาพด้านการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ

เกณฑ์คุณภาพด้านการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ เป็นบรรทัดฐานสำคัญของการประเมินตนเองของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเป็นข้อมูลป้อนกลับให้แก่มหาวิทยาลัย คณะ กลุ่มสาขาวิชา ภาควิชา และหน่วยงาน ภายในมหาวิทยาลัย ยิ่งกว่านั้นยังมีบทบาทสำคัญ 3 ประการในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันดังต่อไปนี้

1. ช่วยในการปรับปรุงวิธีการดำเนินการ ความสามารถ และผลลัพธ์ของมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน

2. กระตุ้นให้มีการสื่อสารและแบ่งปันสารสนเทศ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ

3. เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการการดำเนินการของมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน รวมทั้งเป็นแนวทางในการวางแผนและเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้

เกณฑ์คุณภาพด้านการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้มหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน ใช้แนวทางที่บูรณาการในการจัดการผลการดำเนินการ ซึ่งจะให้ผล ดังนี้

1. การส่งมอบคุณค่าที่ดีเสมอให้แก่ผู้เรียน/นักศึกษา/ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้คุณภาพ การศึกษาสูงขึ้น

2. การปรับปรุงประสิทธิผลและความสามารถของมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และ หน่วยงานโดยรวม

3. การเรียนรู้ขององค์กรและของแต่ละบุคคล

ค่านิยมหลักและแนวคิด (Core Values and Concepts)

เกณฑ์คุณภาพด้านการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ จัดทำขึ้นโดยอาศัยค่านิยมหลักและแนวคิด ต่างๆ 11 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ (Visionary leadership)

2. การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ (Learning-centered education)

3. การเรียนรู้ขององค์กรและของแต่ละบุคคล (Organizational and personal learning)

4. การให้ความสำคัญกับคณาจารย์/บุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และพันธมิตร (Valuing faculty, staff, and partners)

5. ความคล่องตัว (Agility)

6. การมุ่งเน้นอนาคต (Focus on the future)

7. การจัดการเพื่อนวัตกรรม (Managing for innovation)

8. การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง (Management by fact)

9. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility)

10. การมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์และการสร้างคุณค่า (Focus on results and creating value)

11. มุมมองเชิงระบบ (Systems perspective)

ค่านิยมหลักและแนวคิดต่างๆ ดังกล่าวมาจากความเชื่อและพฤติกรรมขององค์กรที่มีผลการดำเนินการที่ ดีหลายแห่งด้วยกัน ค่านิยมหลักและแนวคิดจึงเป็นพื้นฐานในการนำความต้องการที่สำคัญของกลยุทธ์มาบูรณา การภายในกรอบการจัดการที่เน้นผลลัพธ์ เพื่อสร้างพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติการและการให้ข้อมูลป้อนกลับ องค์กรที่เป็นเลิศจะมีความเชื่อใน “หลักการในการทำงาน” ชำรงต้น ซึ่งสะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมในการทำงาน ของคณาจารย์/บุคลากรได้ “หลักการในการทำงาน” นี้ถูกนำมาใช้เป็นหลักในการสร้างข้อกำหนดต่างๆ ที่สอดคล้อง ประสานซึ่งกันและกันอย่างบูรณาการข้อกำหนดดังกล่าวรวมกันเป็นองค์ประกอบของเกณฑ์การบริหารจัดการที่มุ่ง

“ผลสัมฤทธิ์” ซึ่งได้มาจากการทำงานที่ต้องมีข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (ซึ่งก็คือวงจร Plan-Do-Check-Act นั่นเอง)

ค่านิยมหลักและแนวคิดที่ได้กล่าวไปแล้วนั้นสามารถจัดแบ่งออกเป็น 7 หมวดด้วยกัน คือ

หมวด 1 การนำองค์กร

หมวด 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์

หมวด 3 การมุ่งเน้นผู้เรียน/นักศึกษา/ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตลาด

หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

หมวด 5 การมุ่งเน้นคณาจารย์/บุคลากร

หมวด 6 การจัดการกระบวนการ

หมวด 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ

เกณฑ์ทั้ง 7 หมวด มีความเชื่อมโยงในเชิงระบบ โดยสามารถอธิบายเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นกระบวนการ และส่วนที่เป็นผลลัพธ์

รูปที่ 8 ระบบการจัดการคุณภาพ ตามแนวทางของเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ พ.ศ. 2549 การกำหนดเป็นระดับขั้นของความสำเเร็จ (Milestone) โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ พิจารณาจากความก้าวหน้าของขั้นตอนการดำเนินงานตามเป้าหมายแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 จัดประชุมชี้แจงให้ความรู้เรื่องการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัย

ระดับที่ 2 มีข้อ 1 และมีการจัดตั้งคณะทำงานดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย และจัดทำแผนดำเนินการพร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละหมวด (Category Champion) ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พร้อมขออนุมัติแผนดำเนินการต่อผู้บังคับบัญชา

ระดับที่ 3 มีข้อ 2 คณะเข้าร่วมอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการประเมินองค์กรด้วยตนเอง

ระดับที่ 4 มีข้อ 3 และกลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน มีแผนการทำงานในการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

ระดับที่ 5 มีข้อ 4 และคณะที่สมัครเข้าร่วมโครงการนำร่องของมหาวิทยาลัย ในปี 2549 โดยร่วมดำเนินการ โดยให้หน่วยงานภายนอกเข้าตรวจประเมินมหาวิทยาลัย

แผนกลยุทธ์ด้านการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการการบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านการบริหาร ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และด้านการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งมหาวิทยาลัยได้กำหนดวิสัยทัศน์ด้านการบริหาร คือ “มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นสถาบันที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ คุณภาพ โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี (good governance) มีความคล่องตัว สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว” ประกอบด้วยแผนกลยุทธ์ด้านการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการองค์กรตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการการบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีรายละเอียดของเป้าประสงค์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และโครงการกิจกรรม ดังต่อไปนี้

แผนกลยุทธ์ด้านการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

การบริหารจัดการองค์กรตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย			ลักษณะภาระงาน		โครงการ/กิจกรรม
	2549	2550	2551	หลัก (O)	รอง (S)	
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์: การบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี</p> <p>วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์: พัฒนาโครงสร้างการบริหารและระบบบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดี</p>						
การพัฒนาสถาบันผู้ส่อดำรงการแห่งการเรียนรู้โดยอาศัยผลการประเมินจากภายในและภายนอก	4	5	5			โครงการสัมมนา “การวิเคราะห์ปัญหาในการจัดกิจกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน” (ผู้ประสานงานของคณะ/หน่วยงาน)
ระดับความสำเร็จของการถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล	4	5	5			โครงการสัมมนา “การวิเคราะห์ปัญหาในการจัดกิจกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน” (คณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน)
ระดับความสำเร็จในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาระดับอุดมศึกษา	4	5	5		X	โครงการการพัฒนาสถาบันผู้ส่อดำรงการการเรียนรู้โดยการปรับปรุงองค์กรโดยใช้ผลการประเมินจากภายในและภายนอก
ระดับความสำเร็จของแผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุน ประเด็นยุทธศาสตร์	4	5	5			โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice Sharing)
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์: การบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี</p> <p>วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์: พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ</p>						
ระดับคุณภาพของการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา	4	5	5		X	โครงการพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการรายงานผลการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ
						โครงการพัฒนา Website สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ
<p>ประเด็นยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์: การบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี</p> <p>วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์: พัฒนาระบบการประกันคุณภาพและการรักษามาตรฐาน การประเมินและรายงานผล</p>						
ระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	5	5	5	X		การประชุม คณะกรรมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
						การจัดทำแผนกลยุทธ์ และคู่มือการประกันคุณภาพภายใน พ.ศ. 2549 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
						โครงการอบรมผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายใน
						โครงการตรวจประเมินคุณภาพภายในสาขาวิชา และคณะ
						โครงการตรวจประเมินคุณภาพภายในหน่วยงานสนับสนุน (ศูนย์สถาบัน สำนัก)
						การวิเคราะห์ผลการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษาและการจัดทำรายงานการประเมินตนเองและรายงานประจำปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น
						การรายงานผลการปฏิบัติราชการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (6-9-12 เดือน)
						โครงการเตรียมการ “รองรับการประเมินคุณภาพภายนอก(สมศ.)”

แผนกลยุทธ์ และคู่มือ การประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2549

					<p>โครงการวิจัยสถาบัน “ความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิต ประจำปี การศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยขอนแก่น”</p> <p>โครงการวิจัยสถาบัน “ร้อยละของระดับความพึงพอใจของ ผู้รับบริการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น”</p> <p>โครงการ “การพัฒนาระบบการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) และข้อมูลสารสนเทศเชิงเปรียบเทียบ”</p>
ระดับความสำเร็จของการดำเนินงาน ตามขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการ บริหารจัดการภาครัฐ (TQA/PMQA)	5	5	5	X	<p>การประชุมชี้แจงให้ความรู้เรื่อง “การพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐ” แก่บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>การจัดทำลักษณะสำคัญขององค์กรตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพ ภาครัฐ (TQA/PMQA)</p> <p>โครงการอบรม “การประเมินองค์กรตามแนวทางการพัฒนา คุณภาพภาครัฐ (TQA/PMQA)”</p> <p>โครงการสัมมนาและประเมินตนเองตามหมวด “การนำองค์กร (Leadership)”</p> <p>โครงการสัมมนาและประเมินตนเองตามหมวด “การวางแผนเชิงกล ยุทธ์ (Strategic Planning)”</p> <p>โครงการสัมมนาและประเมินตนเองตามหมวด “การให้ความสำคัญ กับผู้เรียน/นักศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด (Student, Stakeholder, and Market Focus)”</p> <p>โครงการสัมมนาและประเมินตนเองตามหมวด “การวัด การ วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management)”</p> <p>โครงการสัมมนาและประเมินตนเองตามหมวด “การให้ความสำคัญ กับคณาจารย์และบุคลากร (Faculty and Staff Focus)”</p> <p>โครงการสัมมนาและประเมินตนเองตามหมวด “การจัดการ กระบวนการ (Process management)”</p> <p>โครงการสัมมนาและประเมินตนเองตามหมวด “ผลลัพธ์การ ดำเนินงานขององค์กร (Results)”</p> <p>การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ตามแนวทางการพัฒนา คุณภาพภาครัฐ (TQA/PMQA)</p>
ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ย ถ่วงน้ำหนักในการลดรอบระยะเวลา ของขั้นตอนการปฏิบัติราชการของ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา	4	5	5	X	<p>การดำเนินงาน ประสานงาน รวบรวมและรายงานผลการดำเนินการ ลดขั้นตอนและระยะเวลา การปฏิบัติราชการ ปี 2547-2550</p>

หมายเหตุ

O = ภาระงานหลัก (Owner)

S = ภาระงานรอง ภาระงานที่ให้การสนับสนุน (Supporter)

ระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เอกสารที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้แก่

1. แผนกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Strategic Plan)
2. แผนกลยุทธ์การประกันคุณภาพ และคู่มือการประกันคุณภาพ (Quality Management Strategy and Guidelines)
3. แผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการประกันคุณภาพ (Operational Plan)
4. รายละเอียดตัวชี้วัดการประเมินคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Key Performance Indicator for Internal Quality Assurance)
5. รายละเอียดตัวชี้วัดการประเมินคุณภาพภายใน สำหรับศูนย์ สถาบัน สำนัก และหน่วยงาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. เกณฑ์คุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence) พ.ศ. 2549
7. รายงานการประเมินตนเอง และรายงานประจำปี (Annual Self-Assessment and Annual Report) การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยขอนแก่น ต้องเข้าสู่และรับการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมิน โดยหลายระบบ จากหลายส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น

5.1 ระบบการประกันคุณภาพภายใน เป็นการประเมินผลและติดตาม คุณภาพ ของการดำเนินงานตาม วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนกลยุทธ์ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของ มหาวิทยาลัย และตัวชี้วัดคุณภาพทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ในทั้งระดับของมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน

5.2 ระบบประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยแบ่งออกเป็น 4 มิติ 7 มาตรฐาน และ 39+9 ตัวบ่งชี้

5.3 ระบบการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณโดยสำนักงบประมาณ ตามระเบียบสำนักงบประมาณว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2545 ติดตามประเมินผลเชิงเปรียบเทียบแผนและผลการดำเนินการ ทั้งด้านการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินและเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย

5.4 ระบบการควบคุมภายในของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 มีองค์ประกอบการควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบ

5.5 ระบบดำเนินการตามแผนงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในหน่วยงาน กำหนดโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.)

5.6 ระบบการรายงานผลการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของส่วนราชการ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) เป็นข้อมูลตามรายโครงการมิติต่าง ๆ 5 มิติตามหลักธรรมาภิบาล (good governance)

5.7 ระบบการติดตามประเมินผลสถาบันอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ เพื่อการรายงานผลผลิตและผลลัพธ์การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์/ภารกิจ 5 ด้าน

5.8 ระบบการประเมินตามแผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และตามแผนกลยุทธ์การบริหาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น

5.9 ระบบการประเมินผลงานบุคลากรเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

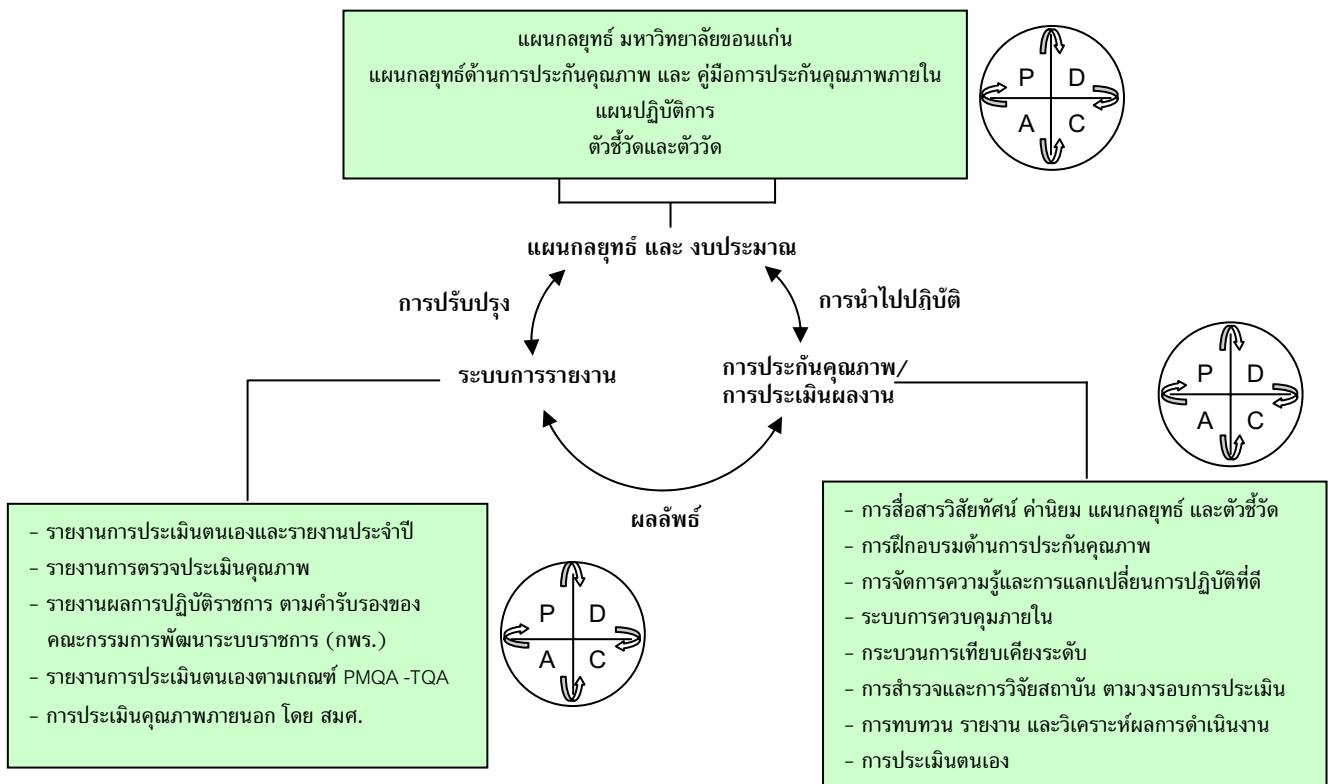
5.10 ระบบประเมินการปฏิบัติราชการ ตามแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติราชการและการประเมินผล ประจำปีงบประมาณ 2547 ของ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.)

5.11 การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดและในกำกับสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา โดยระบบฐานข้อมูล Online (Ranking 2005) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เริ่มเมื่อ ปี พ.ศ. 2548

5.12 การพัฒนาคุณภาพตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award - PMQA) และเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award - TQA) โดยมหาวิทยาลัย ได้เริ่มมีการนำมาประยุกต์ใช้ ในปี พ.ศ. 2549

กรอบความรับผิดชอบ : วงรอบคุณภาพ (Accountability framework: quality cycle)

ในการวางแผนกลยุทธ์ด้านการประกันคุณภาพ เพื่อนำไปปฏิบัติ ให้เกิดการพัฒนาดังต่อเนื่อง และ เกิดการบูรณาการ และเกิดประสิทธิผลของการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงได้มีการกำหนดเป็น “วงรอบของการบูรณาการระบบการประกันคุณภาพ (Integrated Cycle of Quality Assurance System)” ซึ่ง ประกอบด้วย วงรอบประจำปีของการวางแผนและงบประมาณ (Annual Cycle of Planning) การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) และการรายงานผลและการปรับปรุง (Reporting and Improvement) ตามรูปที่ 9

รูปที่ 9 วงรอบของการบูรณาการของระบบการประกันคุณภาพ (Integrated Cycle of Quality Assurance System)

สิ่งสำคัญของวงรอบของการบูรณาการระบบการประกันคุณภาพ คือการประเมินอย่างเป็นระบบ โดยองค์ประกอบที่สำคัญ จะได้รับการสำรวจเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับถึงคุณภาพของโครงการต่าง ๆ การบริการ และผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญ

การดำเนินงานประเมินบนพื้นฐานของความต่อเนื่องและเป็นระบบนี้ จะทำให้คณะ ภาควิชา ศูนย์ สถาบัน สำนัก หน่วยงาน และมหาวิทยาลัย ได้รับข้อมูลที่มีความสำคัญด้านแนวโน้ม ซึ่งแสดงถึงความสำเร็จในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องที่ได้ถูกติดตาม ความมุ่งมั่นในการรายงานของทั้งผู้บริหาร ทั้งในระดับของสภามหาวิทยาลัย คณะ ภาควิชา ศูนย์ สถาบัน สำนัก หน่วยงาน มหาวิทยาลัย และคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ต่อระบบการประกันคุณภาพ และการตรวจประเมินคุณภาพ เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่า คณะ ภาควิชา ศูนย์ สถาบัน สำนัก และหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความรับผิดชอบต่อการวางแผนและการจัดทำงบประมาณ การประกันคุณภาพ และการรายงานผล ทั้งนี้เพื่อให้เกิดระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพ การตรวจติดตามคุณภาพ และการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกปี รวมถึงการมีมาตรฐานตามตัวชี้วัดของสถาบัน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา และเอกลักษณ์ของสถาบันครอบคลุมปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพอย่างครบถ้วนทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการศึกษา และผลผลิต มีระบบการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของสถาบัน โดยได้รับการสนับสนุนจากต้นสังกัด และการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพจากทุกภาค ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย การมีส่วนร่วมของชุมชน มีการนำผลจากการประเมินคุณภาพภายในมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการตามพันธกิจให้เกิดผลดี ให้สอดคล้องกับการเตรียมแผนงานประจำปี เพื่อใช้ในการตัดสินใจทั้งในด้านการจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน และงบประมาณในอนาคต รวมถึงสามารถรองรับการประเมินภายนอก และเทียบระดับ (Benchmarking) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการปฏิบัติที่ดี และการเสนอแนวทางการปรับปรุง ที่ตอบสนองต่อผลที่ได้รับจากการตรวจประเมิน

มาตรฐาน และตัวชี้วัดการตรวจประเมินคุณภาพภายใน
ปีการศึกษา 2548 และปีงบประมาณ 2549 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	ที่มา
มิติที่ 1 ด้านประสิทธิผลตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา		
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพบัณฑิต		
บัณฑิตเป็นผู้เรืองปัญญา มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ มีทักษะและภูมิปัญญาในงานอาชีพในฐานะนักวิชาการชั้นสูง มีทักษะวิจัย ในฐานะนักวิชาการชั้นสูง มีจิตสำนึกและภูมิธรรม ในฐานะพลเมืองดีของสังคมไทยและสังคมโลก		
1	ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้อ่านและประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี	สมศ. 1.1/กพร. 4.1.1
2	ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้อ่านทำตรงสาขาที่สำเร็จการศึกษา	สมศ. 1.2
3	ร้อยละของบัณฑิตที่ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นเป็นไปตามเกณฑ์	สมศ. 1.3

ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	ที่มา
4	ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บัณฑิต	สมศ. 1.4
5	จำนวนนักศึกษา หรือศิษย์เก่าที่จบการศึกษาไม่เกิน 3 ปี ที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม หรือรางวัลทางวิชาการ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบัณฑิตในระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา	สมศ. 1.5
6	จำนวนวิทยานิพนธ์และงานวิชาการของนักศึกษาที่ได้รับรางวัลในระดับชาติหรือระดับนานาชาติภายในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา	สมศ. 1.6
7	ร้อยละของบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโททั้งหมด	สมศ. 1.7/กพร. 4.1.4
8	ร้อยละของบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกทั้งหมด	สมศ. 1.8/กพร. 4.1.4
มาตรฐานที่ 2 การวิจัยและงานสร้างสรรค์ ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ เป็นงานนวัตกรรมที่นำไปสู่การสร้างและพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เชี่ยวชาญสูง การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นการขยายพรมแดนของความรู้ และทรัพย์สินทางปัญญาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริง เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนไทย รวมทั้งการพัฒนาสู่สังคมความรู้ และสังคมภูมิปัญญา อันก่อให้เกิดวัฒนธรรมการใช้ความรู้ในการกำหนดทิศทางและการพัฒนา ตลอดจนการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ		
9	ร้อยละของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์ เผยแพร่ และ/หรือนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติต่อจำนวนอาจารย์ประจำ	สมศ. 2.1/กพร. 4.2.1
10	เงินสนับสนุนงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ของสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ	สมศ. 2.2/กพร. 4.2.2
11	เงินสนับสนุนงานวิจัย และงานสร้างสรรค์จากภายนอกสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ	สมศ. 2.3/กพร. 4.2.2
12	ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนทำวิจัยหรืองานสร้างสรรค์จากภายในสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ	สมศ. 2.4/กพร. 4.2.3
13	ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนทำวิจัยหรืองานสร้างสรรค์จากภายนอกสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ	สมศ. 2.5/กพร. 4.2.3
14	ร้อยละของบทความวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ใน Refereed Journal หรือในฐานข้อมูลระดับชาติ หรือระดับนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ	สมศ. 2.6
15	จำนวนผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา หรือ อนุสิทธิบัตรต่อจำนวนอาจารย์ประจำ ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา	สมศ. 2.7/กพร. 4.2.5
มาตรฐานที่ 3 การบริการวิชาการ การให้บริการและวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ เป็นที่พึงและเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการและวิชาชีพ เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมสอดคล้อง เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ ตลอดจนส่งเสริมบทบาททางวิชาการและวิชาชีพของสถาบันการศึกษาในการพัฒนาสังคมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ		
16	ร้อยละของกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการและวิชาชีพที่ตอบสนองความ	สมศ. 3.1./กพร. 4.3.1

ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	ที่มา
	ต้องการ และพัฒนา/และเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ และนานาชาติต่อจำนวนอาจารย์ประจำ	
17	ร้อยละของอาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษา เป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน เป็นกรรมการวิชาการและกรรมการวิชาชีพ ในระดับชาติและนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ	สมศ. 3.2/กพร. 4.3.2
18	มีการนำความรู้และประสบการณ์จากการบริการวิชาการ และวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอน และการวิจัย	สมศ. 3.3
19	ค่าใช้จ่าย และมูลค่าของสถาบันในการบริการวิชาการ และวิชาชีพเพื่อสังคมต่ออาจารย์ประจำ	สมศ. 3.4
20	ระดับความสำเร็จและประสิทธิผลของการให้บริการวิชาการและวิชาชีพตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย คณะ ภาควิชา หน่วยงาน	สมศ. 3.7/กพร. 4.3.3
มาตรฐานที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม		
การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ เอกลักษณ์และศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นมรดกไทย และการบูรณาการในการผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการวิชาการ และวิชาชีพ รวมทั้ง การสร้างสรรค์ และส่งเสริมภูมิปัญญาไทยให้เป็นรากฐานของการพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาสู่สากล		
21	ร้อยละของกิจกรรมในการอนุรักษ์ พัฒนา และเสริมสร้างเอกลักษณ์ ศิลปะและวัฒนธรรมต่อจำนวนนักศึกษา	สมศ. 4.1 /กพร. 4.4.1
22	ร้อยละของค่าใช้จ่าย และมูลค่าที่ใช้ในการอนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปะและวัฒนธรรมต่อบำเพ็ญการ	สมศ. 4.2
23	ระดับความสำเร็จและประสิทธิผลของการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	สมศ. 4.4/กพร. 4.4.2
มิติที่ 2 ด้านการบริหารและการจัดการ		
มาตรฐาน 5 การพัฒนาสถาบันและบุคลากร		
การบริหารและการจัดการศึกษาที่ประชาคมในและนอกสถาบัน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ตามหลักการบริหารจัดการที่ดี เน้นการกระจายอำนาจ กำกับด้วยนโยบาย การวางแผน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากร ที่เป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การวิจัยและการบริหาร โดยมุ่งสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ รวมทั้งเสถียรภาพทางการเงิน การใช้เงินอย่างคุ้มค่า มีอิสระ คล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้		
24	สภามหาวิทยาลัย/กรรมการประจำคณะและผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ขับเคลื่อนพันธกิจ และสามารถสะท้อนถึง นโยบาย วัตถุประสงค์ และนำไปสู่เป้าหมาย ของการบริหารจัดการที่ดี มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เน้นการกระจายอำนาจ โปร่งใส และตรวจสอบได้ รวมทั้งมีความสามารถผลักดันสถาบันให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล	สมศ. 5.1/กพร. 4.5.2
25	มีการพัฒนาสถาบันสู่องค์การเรียนรู้ โดยอาศัยผลการประเมินจากภายในและภายนอก	สมศ. 5.2
26	แผนกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ	สมศ. 5.3
27	การใช้ทรัพยากรภายในและภายนอกสถาบันร่วมกัน	สมศ. 5.4

ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	ที่มา
28	ระดับความสำเร็จของการถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายของระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล	กพร. 19
29	ศักยภาพของระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร การเรียนการสอน และการวิจัย	สมศ. 5.5
30	ระดับคุณภาพของการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัย คณะ ภาควิชา หน่วยงาน	กพร. 14
31	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบฐานข้อมูลอุดมศึกษาด้านนักศึกษา บุคลากร และหลักสูตร	กพร. 15
32	ระดับความสำเร็จของแผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์	กพร. 13
33	สินทรัพย์ถาวรต่อจำนวนนักศึกษา (เต็มเวลาเทียบเท่า)	สมศ. 5.6
34	ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษา (เต็มเวลาเทียบเท่า)	สมศ. 5.7
35	ร้อยละของเงินเหลือจ่ายสุทธิต้องบดำเนินการ	สมศ. 5.8
36	ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของอัตราการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน	กพร. 8
37	ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการลตรอบระยะเวลาของขั้นตอนการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา	กพร. 10
38	ระดับความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต	กพร. 12
39	ร้อยละของอาจารย์ประจำที่นำเสนอผลงานทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำ	สมศ. 5.9/กพร. 4.2.4
40	งบประมาณสำหรับการพัฒนาคณาจารย์ทั้งในและต่างประเทศต่ออาจารย์ประจำ	สมศ. 5.10
41	ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนไปศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศต่ออาจารย์ประจำ	กพร. 4.1.3
42	ร้อยละของบุคลากรสายสนับสนุนที่ได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะในวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ	สมศ. 5.11
43	ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ	กพร. 5
44	ระดับความสำเร็จในการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบราชการ	กพร. 6
45	ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรการประหยัดพลังงานของคณะ หน่วยงาน	กพร. 9
มิติที่ 3 ด้านการเรียนรู้		
มาตรฐานที่ 6 การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน		
<p>กระบวนการพัฒนาและบริหารหลักสูตรให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคม มีการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความต้องการ/ความสนใจของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคการสอน และอุปกรณ์การสอนที่หลากหลาย มีการประเมินผล การเรียนการสอนตามสภาพจริง และมีการใช้ประโยชน์ผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน</p> <p>การระดมทรัพยากร ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</p>		

ตัวชี้วัดที่	ชื่อตัวชี้วัด	ที่มา
และกิจกรรมการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด		
46	ร้อยละของหลักสูตรที่ได้มาตรฐานต่อหลักสูตรทั้งหมด	สมศ. 6.1
47	จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำ	สมศ. 6.2/กพร. 4.5.3
48	ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำ	สมศ. 6.3/กพร. 4.1.2
49	ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งวิชาการ	สมศ. 6.4
50	ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ (Professional Ethics) ของสถาบันอุดมศึกษา	สมศ. 6.5/กพร. 7
51	กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์จริง	สมศ. 6.6
52	ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอนของอาจารย์และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	สมศ. 6.7
53	ร้อยละของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการพัฒนานักศึกษาต่อจำนวนนักศึกษา	สมศ. 6.8
54	ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุด คอมพิวเตอร์ และศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษา	สมศ. 6.9
มิติที่ 4 ด้านการประกันคุณภาพ		
มาตรฐานที่ 7 ระบบการประกันคุณภาพ		
ระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายรวมถึง การพัฒนาคุณภาพ การตรวจติดตามคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสามารถรองรับการประกันคุณภาพภายนอกได้		
55	ระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	สมศ. 7.1/กพร. 4.5.1
56	ประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายใน	สมศ. 7.2/กพร. 4.5.1
57	ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ	กพร. 17

บทที่ 6

การตรวจประเมินคุณภาพภายในและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจประเมิน

การตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีคุณภาพ เป็นที่เชื่อถือยอมรับในสังคม และพร้อมที่จะรับการตรวจสอบคุณภาพและประเมินจากภายนอกได้ เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) จึงได้ดำเนินการเรื่องนี้อย่างเป็นขั้นตอน โดยในระยะแรกได้เน้นเฉพาะการตรวจสอบคุณภาพ ต่อเมื่อสถาบันการศึกษาต่างๆ ค้นคว้ากับระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้นก็จะพัฒนาสู่การประเมินคุณภาพในระยะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา

1. ศึกษาวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์ และตัวชี้วัดคุณภาพที่คณะวิชา/สถาบันกำหนด กับปรัชญา/ปณิธาน/วิสัยทัศน์/พันธกิจ หรือ วัตถุประสงค์ที่วางไว้
2. ศึกษา วิเคราะห์ว่า สถาบัน มีระบบและกลไกกำกับควบคุมคุณภาพ ในแต่ละองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์คุณภาพ และได้นำไปปฏิบัติตลอดจนมีผลการปฏิบัติตามระบบและกลไกดังกล่าว
3. เสนอแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของคณะวิชา/สถาบันให้ดียิ่งขึ้น

หลักการในการตรวจประเมินคุณภาพภายใน

การตรวจประเมินระบบการประกันคุณภาพภายใน อาศัยหลักการในการตรวจประเมินที่สำคัญเพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการ ดังนี้

1. ใช้หลักการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) ในการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจประเมิน โดยมีองค์ประกอบผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาจากภายนอกที่ได้รับการยอมรับและได้รับการเสนอชื่อจากคณะวิชา/หน่วยงานที่รับการตรวจประเมินและผู้ตรวจประเมินระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งผ่านการอบรม และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจประเมินจากมหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัย จะดำเนินการตรวจประเมินคณะวิชา/หน่วยงานในรอบ 1 ปี (1 - year cycle) ในระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม ของทุกปี โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 เป็นต้นไป
3. การตรวจประเมินระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จะยึดตามแผนกลยุทธ์ และคู่มือการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2549 และ/หรือคู่มือระบบการประกันคุณภาพของคณะวิชา/หน่วยงาน (ถ้ามี)
4. การตรวจประเมินระบบการประกันคุณภาพภายใน จะยึดรายงานประจำปี/รายงานการประเมินตนเองตามที่คณะวิชา/หน่วยงานจัดทำขึ้นเป็นเอกสารหลักประกอบกับวิธีการอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากร นักศึกษา การสังเกตการสอน การเยี่ยมชมกิจกรรมและสถานที่ และการศึกษาจากเอกสารประกอบอื่น ๆ

การตรวจสอบและการประเมินคุณภาพ ในระดับคณะ กลุ่มสาขาวิชา และหน่วยงาน

1. กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน ดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพที่สอดคล้องกับของมหาวิทยาลัย โดยมีการรายงานข้อมูลตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ด้านการจัดการศึกษา
-

ตามรอบปีการศึกษา ตั้งแต่ 1 มิถุนายน – 31 พฤษภาคม ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับด้านการวิจัยตามปีปฏิทิน ตั้งแต่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับด้านการเงินงบประมาณ ตามปีงบประมาณ ตั้งแต่ 1 ตุลาคม – 30 กันยายน ของทุกปี

2. กลุ่มวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน ดำเนินการตรวจสอบและประเมินคุณภาพของระบบในระดับ ภาควิชา/สาขาวิชา/สำนักงาน และจัดทำรายงานประจำปี/รายงานการประเมินตนเอง ส่งมหาวิทยาลัยภายใน เดือน มิถุนายนของทุกปี

3. กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน นำข้อเสนอแนะและโอกาสในการพัฒนา จากสรุปผลการ ตรวจสอบประเมินคุณภาพไปทำการวิเคราะห์และหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา

คุณสมบัติ หน้าที่ และจรรยาบรรณของผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา

● **คุณสมบัติของผู้ประเมินคุณภาพภายใน**

คุณสมบัติเฉพาะ

1. มีประสบการณ์การสอน/การทำงานภายในสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี หรือเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือ เป็นบุคคลภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่ประเมินหรือ

2. ผ่านการฝึกอบรมภายในหลักสูตรที่ทบวงมหาวิทยาลัยรับรอง หรือเคยทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินคุณภาพการศึกษา

3. มีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

4. มีความเชื่อมั่นในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

5. มีความเข้าใจกระบวนการทำงานของสถานศึกษาตามองค์ประกอบคุณภาพ

คุณสมบัติทั่วไป

1. มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม

2. มีทักษะในการติดต่อสื่อสารอย่างมีกัลยาณมิตร

3. มีทัศนคติที่กว้างไกล

5. มีความหนักแน่นสุ่มรอบคอบ

6. มีทักษะในการคิด วิเคราะห์

7. มีความเป็นกลาง

8. มีความสนใจที่จะทำประโยชน์ให้สถาบันอุดมศึกษาอย่างแท้จริง

● **องค์ประกอบและหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย**

1. องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 3 - 5 คน ดังนี้

ประธาน	1	คน
ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชา/ผู้เชี่ยวชาญ		
ด้านการประเมินระบบการประกันคุณภาพ	1 - 3	คน
เลขานุการ	1	คน

2. หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ

หน้าที่ของประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพ

1. ศึกษารายงานการประเมินตนเอง และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำกำหนดการตรวจเยี่ยมหน่วยงานร่วมกับคณะผู้ประเมินคุณภาพ โดยการศึกษาหารือกับผู้บริหารหน่วยงาน
3. กำกับดูแลการตรวจเยี่ยมหน่วยงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด
4. ประสานงานการประเมินให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน ไม่ซ้ำซ้อน โดยเฉพาะกรณีที่มีการแยกย้ายกันประเมินเฉพาะเรื่อง
5. ร่วมกับคณะผู้ประเมินคุณภาพ สรุปผลการประเมินเป็นระยะ
6. เป็นประธานพิจารณาผลการประเมินรวบยอด
7. แจ้งผลการประเมินอย่างไม่เป็นทางการด้วยวาจาต่อหน่วยงาน
8. ให้คำแนะนำและชี้ประเด็นสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาแก่หน่วยงาน
9. กำกับการจัดทำ และส่งรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้อง
10. ร่วมรับผิดชอบผลการประเมินและรายงานผลการประเมิน

หน้าที่ของคณะผู้ประเมินคุณภาพ

1. ศึกษารายงานการประเมินตนเอง และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ร่วมกับประธานคณะผู้ตรวจประเมินคุณภาพ จัดทำกำหนดการตรวจเยี่ยมหน่วยงาน
3. ตรวจเยี่ยมหน่วยงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด
4. ร่วมสรุปผลการประเมินเป็นระยะๆ
5. ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพ
6. ร่วมพิจารณาผลการประเมินรวบยอด
7. ร่วมรับผิดชอบผลการประเมินและรายงานผลการประเมิน

หน้าที่ของเลขานุการ

1. ติดต่อและประสานการประเมินคุณภาพของหน่วยงาน
2. รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะผู้ประเมินคุณภาพ
3. ติดตามการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา

หมายเหตุ ในกรณีที่สถานศึกษาและผู้ประเมินอนุญาตให้มีผู้สังเกตการณ์ร่วมอยู่ในคณะผู้ประเมินให้ประธานเป็นผู้กำหนดบทบาทของผู้สังเกตการณ์ และให้ประธานแจ้งบทบาทของผู้สังเกตการณ์แก่สถานศึกษาทราบ โดยขอให้ผู้สังเกตการณ์ยึดถือจรรยาบรรณเช่นเดียวกับผู้ประเมินคุณภาพ

จรรยาบรรณผู้ประเมินคุณภาพการศึกษา

1. มีความซื่อสัตย์ ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากการตรวจเยี่ยม และการประเมิน
2. ไม่นำความลับของข้อมูลไปเปิดเผย
3. มีความอดกลั้น และยึดหยุ่น
4. มีความยุติธรรม รายงานสิ่งที่ค้นพบตามหลักฐานที่ปรากฏ
5. อุทิศเวลาอย่างเต็มที่ ตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของงานที่ได้รับมอบหมาย

แนวทางในการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา

ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์ และตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา ในการดำเนินงานประกันคุณภาพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเพื่อให้สถาบันมีคุณภาพดังนี้

- **องค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์คุณภาพการศึกษา**

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ได้กำหนดองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา 9 ด้านขึ้น ให้ครอบคลุมภารกิจหลักของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนงาน

องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย

องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการแก่สังคม

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 7 การบริหารจัดการ

องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ

องค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

- **ตัวชี้วัดคุณภาพ**

การกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จะเป็นผู้ระบุว่าตัวชี้วัดอะไรเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จด้านใด เพื่อใช้เป็นกรอบในการตรวจประเมินคุณภาพ ตัวชี้วัดเหล่านี้อาจจะแตกต่างกันได้ในระหว่างสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา คณะวิชา/หน่วยงาน ตามจุดเน้นของแต่ละแห่ง

แนวทางการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษามององค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์ และตัวชี้วัดคุณภาพ

ผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา จะพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1) มีความสอดคล้องระหว่าง ปรัชญา/ปณิธาน/วัตถุประสงค์ของหน่วยงานกับองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์ และตัวชี้วัดคุณภาพ

2) มีระบบและกลไกการกำกับ ควบคุมคุณภาพภายในแต่ละองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์

3) มีการปฏิบัติตามระบบ และกลไกการควบคุมคุณภาพที่กำหนด

4) มีผลการปฏิบัติตามระบบและกลไกดังกล่าว

5) ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

การเตรียมการเพื่อรับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา

1) สถาบันอุดมศึกษากำหนดระบบ และกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา

-นโยบายการประกันคุณภาพ

-คณะกรรมการประกันคุณภาพ

-หน่วยงาน/บุคคลผู้รับผิดชอบระบบคุณภาพ

-โครงสร้างการบริหารงาน

2) กำหนดองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์ และตัวชี้วัดคุณภาพ

- 3) จัดทำคู่มือประกันคุณภาพ
- 4) นำระบบและกลไกไปดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
- 5) ศึกษาตนเอง และจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง
- 6) ตรวจสอบคุณภาพภายในคณะวิชา/สถาบัน

บทที่ 7

บทบาทของคณะผู้ประเมินและหน่วยงานที่รับการประเมินคุณภาพ

จุดมุ่งหมายของการประเมินคุณภาพภายในในระดับอุดมศึกษา คือ เพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของหน่วยงานตามระบบและกลไกที่หน่วยงานนั้น ๆ ได้กำหนดขึ้นภายใต้มาตรฐาน/เกณฑ์คุณภาพ ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานนั้น ได้ทราบสถานภาพที่แท้จริงของตน อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์และมาตรฐานที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพที่มีประสิทธิภาพนั้น ทั้งคณะผู้ประเมินและหน่วยงานที่รับการประเมินจำเป็นต้องกำหนดบทบาทของตนอย่างเหมาะสม

บทบาทของคณะผู้ประเมินภายใน

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนตรวจเยี่ยม

การวางแผนการตรวจเยี่ยม

1) ผู้ประเมินคุณภาพภายในแต่ละคนศึกษาเอกสาร SAR และเอกสารที่เกี่ยวข้องของหน่วยงาน ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เอกสารทิศทางการอุดมศึกษาไทย เป็นต้น

2) ประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ ขอบเขต วิธีการในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ให้คณะผู้ประเมินทราบ พร้อมทั้งร่วมกันวิเคราะห์ SAR ของหน่วยงานเพื่อสรุปประเด็นข้อสงสัย และหาข้อมูลเพิ่มเติมในเบื้องต้น

3) แบ่งหน้าที่ให้ผู้ประเมินคุณภาพภายในแต่ละคน ได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด

4) คณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน วางแผนตรวจเยี่ยมร่วมกัน ตลอดจนปรึกษาหารือ อภิปราย แสดงความคิดเห็น เพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูลหลักฐาน และกำหนดเกณฑ์ในการประเมินไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจใช้แบบฟอร์มตามภาคผนวก เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งประเด็นคำถาม ตลอดจนกำหนดแหล่งข้อมูลที่ต้องการ

5) จัดทำตารางการตรวจเยี่ยมเป็นลายลักษณ์อักษร แจ้งให้หน่วยงานที่ถูกประเมินทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน เพื่อให้หน่วยงานสามารถนัดหมายบุคคลที่คณะผู้ประเมินคุณภาพภายในต้องการสัมภาษณ์ หรือจัดเตรียมเอกสารที่ผู้ประเมินคุณภาพภายในต้องการเพิ่มเติม หรือแจ้งหน่วยงานย่อยที่ผู้ประเมินประสงค์จะเข้าประเมิน ตลอดจนสามารถเตรียมการด้านอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) นัดหมายคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน เพื่อลงพื้นที่ในหน่วยงานที่รับการประเมิน

7) ประสานงานกับหน่วยงาน/สถาบันที่ขอรับการประเมิน เพื่อขออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เพื่อประหยัดเวลาในการประเมิน

แนวทางการจัดทำตารางตรวจเยี่ยม (กำหนดการเสนอแนะ 3 วัน)

วันที่ 1

- คณะผู้ประเมินคุณภาพประชุมร่วมกับคณะผู้บริหารหน่วยงานและบุคลากร
- สัมภาษณ์ผู้บริหาร
- ศึกษาข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติมจากเอกสารโดยตรวจสอบรายละเอียดตามองค์ประกอบคุณภาพ

การศึกษา

- ลงพื้นที่หาข้อมูลรายละเอียดในประเด็นเฉพาะ
- ประชุมสรุปผลอย่างไม่เป็นทางการของวันที่ 1

วันที่ 2

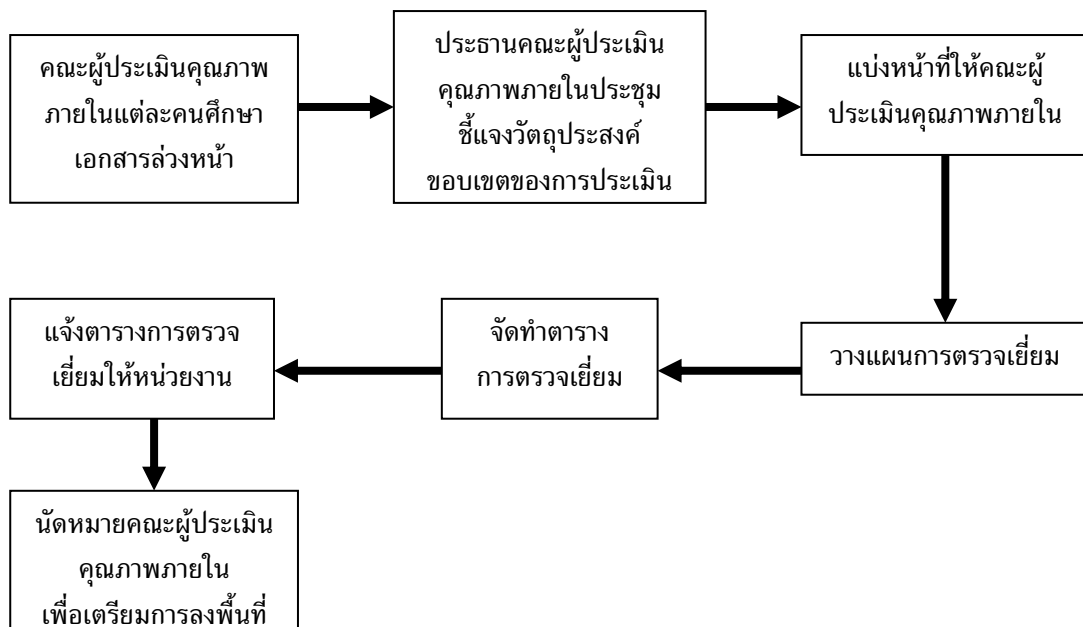
- ตรวจสอบตามแผนการประเมินที่ระบุไว้
- หาข้อมูลหลักฐานในพื้นที่ปฏิบัติการ และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่
- ตรวจสอบเอกสารในพื้นที่
- สัมภาษณ์ อาจารย์/เจ้าหน้าที่/นักศึกษา/ผู้เกี่ยวข้อง
- ตรวจสอบห้องปฏิบัติการ/โรงฝึกงาน ฯลฯ
- ตรวจสอบหน่วยงานสนับสนุนต่างๆ
- ประชุมคณะผู้ประเมิน และสรุปผลอย่างไม่เป็นทางการของวันที่ 2

วันที่ 3

- ลงพื้นที่หาข้อมูลเพิ่มเติม
- พยายามหาข้อสรุปแต่ละองค์ประกอบ/มาตรฐาน ให้ชัดเจน
- พบผู้บริหารเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม
- ประชุมปรึกษาหารือคณะผู้ประเมินเพื่อสรุปผล
- ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่ได้รับการประเมินเพื่อรายงานผลการประเมินขั้นต้นด้วยวาจา

หมายเหตุ: ในการปฏิบัติงานจริง คณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน จะสามารถปรับเปลี่ยนตารางตรวจเยี่ยมได้ตามความเหมาะสม

สรุปขั้นตอนการเตรียมการก่อนการตรวจเยี่ยม

รูปที่ 10 สรุปขั้นตอนการเตรียมการก่อนการตรวจเยี่ยม

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการระหว่างการตรวจเยี่ยม

1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับหน่วยงานเพื่อทราบวัตถุประสงค์ของการประเมินและสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ประเมินคุณภาพภายใน ผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงาน

รายละเอียดของการประชุมชี้แจงประกอบด้วย

1.1 ประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในแนะนำคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน และแจ้งวัตถุประสงค์ในการประเมินคุณภาพภายใน

1.2 หน่วยงานแนะนำทีมบริหาร และสรุปรายงานสภาพปัจจุบัน ตลอดจนแนวทางการพัฒนาของหน่วยงาน

1.3 ประธานคณะผู้ประเมินแจ้งตารางการประเมิน และชี้แจงวิธีการประเมินให้หน่วยงานเข้าใจให้ชัดเจน เช่น ประเมินจากเอกสาร บันทึก การสัมภาษณ์จากผู้ปฏิบัติงาน การสังเกตการทำงาน

1.4 คณะผู้ประเมิน ขอความอนุเคราะห์สิ่งอำนวยความสะดวกจากหน่วยงาน เช่น ห้องประชุม/ผู้นำทาง/ผู้ประสานงานในพื้นที่ รวมถึงห้องทำงาน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ Internet, Intranet และ LCD projector

2) พบผู้บริหารเพื่อสัมภาษณ์ขั้นต้นเกี่ยวกับปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงานของผู้บริหาร และอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินการบริหารจัดการของผู้บริหาร

3) ตรวจสอบเอกสารเพิ่มเติมจากการศึกษาขั้นต้นที่ได้ศึกษา วิเคราะห์เอกสาร องค์กรประกอบคุณภาพ การศึกษา SAR และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และในส่วนใดที่คณะผู้ประเมินคุณภาพภายในพบว่ามีส่วนประเด็นที่มีข้อสงสัยหรือต้องการหาข้อมูลเพิ่มเติม สามารถตรวจสอบจากเอกสาร ข้อมูลทางสถิติ หรืออื่นๆ ที่หน่วยงานจัดเตรียมไว้

4) คณะผู้ประเมินตรวจเยี่ยมหน่วยงานย่อยต่างๆ ในพื้นที่ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษา เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบเอกสาร โครงการสอนฯ สื่อการสอนในพื้นที่ปฏิบัติรวมทั้งตรวจสอบห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม

5) คณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน สรุปผลการประเมินในแต่ละวัน เพื่อทราบความคืบหน้าของการประเมิน ร่วมปรึกษาหารือ ในประเด็นที่ไม่แน่ใจ เพื่อให้สรุปผลการรายงานมีความชัดเจนยิ่งขึ้น การเขียนรายงานควรให้ ผู้ประเมินคุณภาพภายในแต่ละคนยกร่างรายงานตามที่ได้รับมอบหมาย และนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์ร่วมกัน โดยมีการทบทวนอภิปราย จนได้ข้อสรุปร่วมกัน

6) พบผู้บริหารเพื่อขอความคิดเห็นหรือยืนยันผลลัพธ์ของข้อมูลบางประเด็นเพื่อให้คณะผู้ประเมินคุณภาพภายในมีความมั่นใจในข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำมาสรุปผลการจัดเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะทำให้ผลการประเมินมีความถูกต้อง ชัดเจนตรงตามเป้าหมาย ทั้งนี้ในการประเมิน อาจใช้แบบฟอร์ม ในภาคผนวกเป็นแนวทาง

7) รายงานผลการประเมินขั้นต้นอย่างไม่เป็นทางการ โดยเชิญผู้บริหารหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมฟังผลการประเมินของคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน ในการรายงานผล ควรประกอบด้วยเนื้อหา และขั้นตอนดังนี้

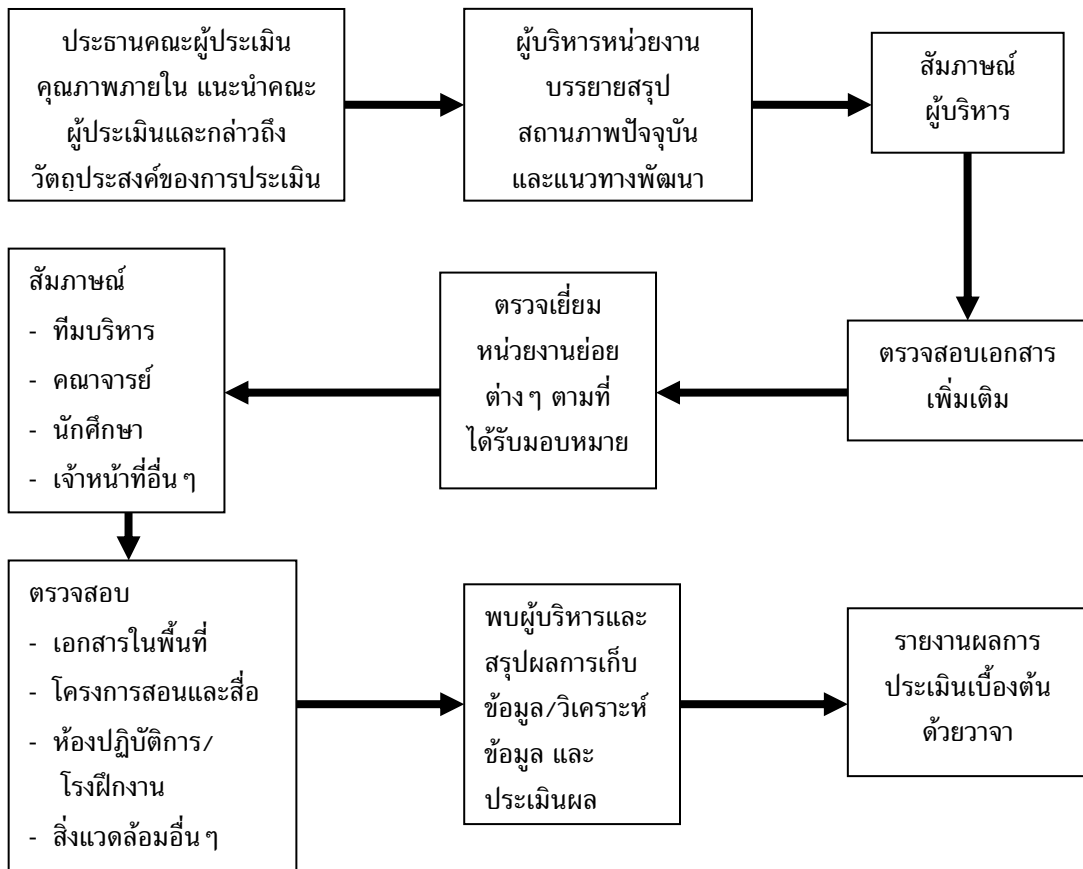
7.1) ขอบขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ และให้ความอนุเคราะห์ระหว่างการประเมิน

7.2) ย้ำถึงวัตถุประสงค์ในการประเมินคุณภาพการศึกษา

7.3) นำเสนอผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบ และให้คณะผู้ประเมินภายในให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่มีการซักถาม

7.4) ประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในสรุปผลในภาพรวม

สรุปขั้นตอนการเตรียมการระหว่างการตรวจเยี่ยม

รูปที่ 11 สรุปขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการตรวจเยี่ยม

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการภายหลังการตรวจเยี่ยม

1) วิเคราะห์ และสรุปผลการประเมินเพื่อเขียนรายงาน

- 1.1) วิเคราะห์ว่าหน่วยงานมีระบบและกลไกการดำเนินงานตามองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์คุณภาพการศึกษา
- 1.2) วิเคราะห์ว่าแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานสอดคล้องกับ ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ แผนงานของหน่วยงานตามที่กำหนดไว้
- 1.3) วิเคราะห์ว่าผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด เป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐาน
- 1.4) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจนเสนอแนวทางในการเสริมจุดแข็งและพัฒนาจุดที่ควรปรับปรุง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องต่อไป

2) การเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

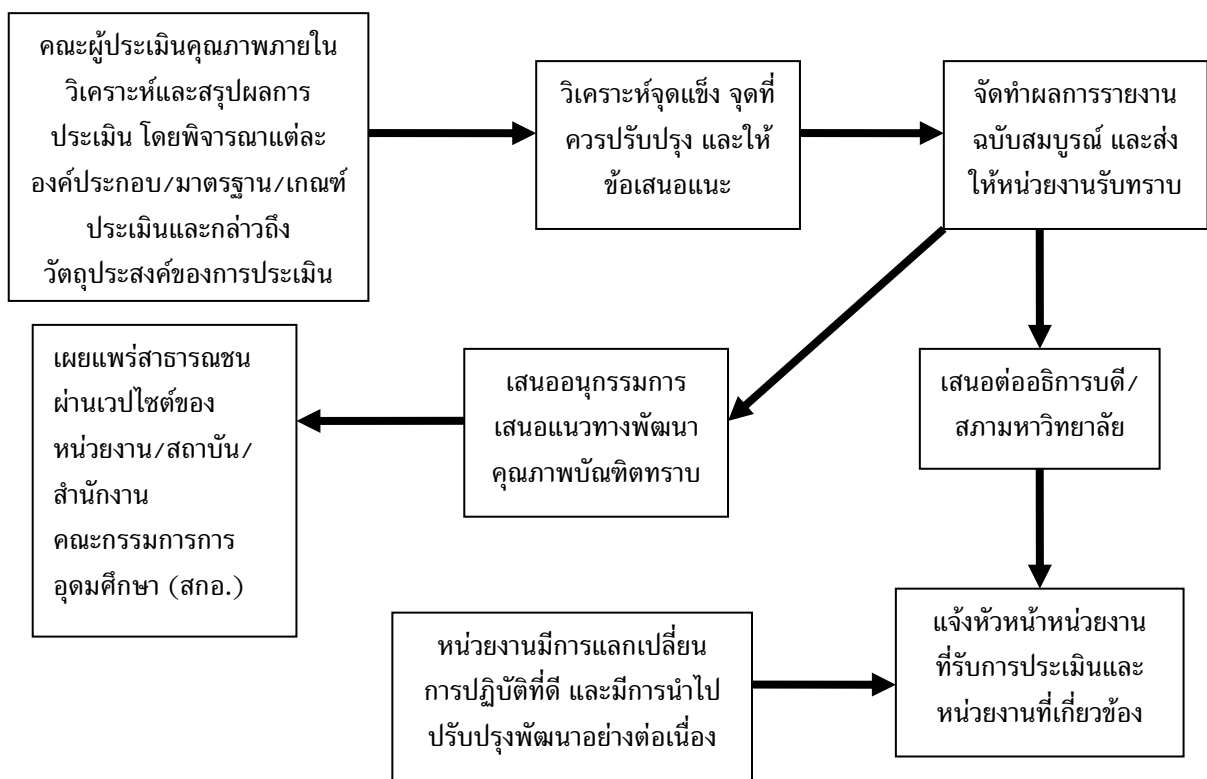
- 2.1) การเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน
- 2.2) การเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในจะต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล และหาหลักฐานประกอบ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนา

2.3) การเขียนรายงานจะต้องเป็นการเขียนตามสภาพข้อเท็จจริง ประมาณ 5-15 หน้า โดยสรุปประเด็นสั้น ๆ ให้ได้ใจความชัดเจน

2.4) รายละเอียดของแบบฟอร์มรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ประกอบด้วย รายงานคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน วัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงาน จุดเด่น จุดที่ควรปรับปรุง (แยกตามองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหน่วยงาน ทั้งนี้แบบฟอร์มรายงานผลการประกันคุณภาพภายในปรากฏในภาคผนวก

2.5) ส่งรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงานให้ผู้เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

สรุปขั้นตอนการดำเนินการหลังการตรวจเยี่ยมหน่วยงาน

รูปที่ 12 สรุปขั้นตอนดำเนินการหลังการตรวจเยี่ยมหน่วยงาน

บทบาทของหน่วยงานที่รับการประเมินคุณภาพภายใน

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการตรวจเยี่ยม

การประสานงานกับคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน

1) จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ทั้งนี้รูปแบบการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง อาจใช้แนวทางตามภาคผนวกที่ 6

2) จัดส่งรายงานการประเมินตนเองและเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ (ถ้ามี) ให้คณะผู้ประเมินอย่างน้อย 2 สัปดาห์ก่อนวันรับการตรวจเยี่ยม

3) แจ้งรายชื่อผู้ที่ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะวิชา/หน่วยงานกับคณะผู้ประเมินให้คณะผู้ประเมินทราบ ทั้งนี้ผู้ประสานงานต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจคณะวิชา/หน่วยงานดี ทั้งด้านการดำเนินงานและการประกันคุณภาพการศึกษา

4) ประสานงานกับตัวแทนของคณะผู้ประเมิน เพื่อร่วมเตรียมแผนการประเมินคุณภาพภายใน อาทิ การจัดตารางเวลาเข้าตรวจเยี่ยมการนัดหมายต่าง ๆ เป็นต้น

5) ควรจัดทำฐานข้อมูลและเครือข่ายฯ เพื่อให้ผู้ประเมินสามารถตรวจสอบและศึกษาได้สะดวก

การเตรียมเอกสารอ้างอิงประกอบการประเมิน

1) ข้อมูลที่นำเสนอในเอกสารอ้างอิงแต่ละฉบับ ควรเป็นข้อมูลในช่วงเวลาเดียวกับที่นำเสนอในรายงานการประเมินตนเอง

2) ชื่อและหมายเลขเอกสาร ตลอดจนสาระในเอกสารต้องตรงกับชื่อหมายเลข และสาระที่ระบุในรายงานการประเมินตนเอง

3) หากเอกสารที่อ้างอิงเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารชุดใหญ่ให้ใช้วิธีใดวิธีหนึ่งในการระบุว่าเอกสารหรือข้อความที่กล่าวถึงอยู่ที่ใด เช่น ทำแถบกระดาษสีแยกหน้ากระดาษ หรือระบายสีเน้นข้อความ เป็นต้น

4) เอกสาร ที่เป็นแผ่นปลิว หรือแผ่นพับ อาจจัดเย็บเป็นเล่มบาง ๆ ไว้ หรือใส่แฟ้มไว้ เป็นการสูญหายหรือหลงอยู่กับเอกสารชุดอื่น

5) ต้องจัดเตรียมคอมพิวเตอร์ และการต่อเชื่อมที่สมบูรณ์ หากเอกสารอ้างอิงอยู่ในเว็บไซต์หรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใด ๆ

6) การนำเสนอเอกสารในช่วงเวลาตรวจเยี่ยมอาจทำได้ในสองแนวทาง คือจัดเอกสารให้อยู่ในที่อยู่ผิดปกติ ในกรณีนี้ต้องระบุให้ชัดเจนว่า จะเรียกดูเอกสารได้จากผู้ใด หน่วยงานไหน ชื่อหมายเลขเอกสารอะไร หรืออาจจัดในแนวทางที่สอง คือนำเอกสารมารวมไว้ที่เดียวกันในห้องทำงานของคณะผู้ประเมิน การนำเอกสารในแนวทางนี้เป็นที่นิยมกว่าแนวทางแรก เพราะสามารถเรียกหาเอกสารได้เร็วและดูความเชื่อมโยงในเอกสารฉบับต่าง ๆ ได้ในคราวเดียวการจัดเอกสารในแนวทางที่สอง ควรจัดให้ระบบที่สะดวกต่อการเรียกใช้ อาทิ มีการรวบรวมเอกสารแยกตามองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์ คุณภาพและเรียงตามลำดับหมายเลขไว้ในกล่อง โดยมีบัญชีรายชื่อเอกสารกำกับชัดเจน

การเตรียมบุคลากร

1) การเตรียมบุคลากรทั้งหมด ในคณะวิชา/หน่วยงาน การเตรียมบุคลากรทั้งคณะวิชา/หน่วยงานควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผ่านการประชุม สัมมนา ฯลฯ ทั้งนี้ ควรครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1) ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพในประเด็นที่สำคัญ ๆ อาทิ การประเมินคุณภาพคืออะไร มีความสำคัญต่อการพัฒนาคณะวิชา/หน่วยงานอย่างไร ขั้นตอนการประเมินคุณภาพเป็นเช่นไร

1.2) ชักซ้อมความเข้าใจต่อการดำเนินการกิจของคณะวิชา/หน่วยงานว่าสอดคล้องกับปรัชญา วัฒนธรรม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และให้ผลอย่างไร

1.3) เปิดโอกาสให้มีการอภิปราย ชักถาม แสดงความคิดเห็น เพื่อสร้างความกระจ่างในการดำเนินงานของคณะในทุกระดับเพื่อความร่วมมือที่ดี

1.4) ย้ำเน้นให้บุคลากรทุกคนตระหนักว่า การประกันคุณภาพ คือภารกิจประจำของทุกคนที่ต้องร่วมมือกันทำอย่างต่อเนื่อง

2) การเตรียมบุคลากร เพื่อทำหน้าที่ผู้ประสานงานในระหว่างการตรวจเยี่ยมจำเป็นต้องมีบุคลากร 1-3 คน คอยประสานงานระหว่างคณะผู้ประเมินกับบุคคล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้ประสานงานควรเตรียมตัวดังนี้

2.1) ทำความเข้าใจทุกกิจกรรมของแผนการประเมินอย่างถ่องแท้

2.2) ทำความเข้าใจกับภารกิจของคณะวิชา/หน่วยงานให้ดี เพราะเมื่อผู้ประเมินขอข้อมูลเพิ่มเติมอื่นใด ต้องทราบคำตอบต่อใคร หน่วยงานใด

2.3) มีรายชื่อ สถานที่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้ที่คณะผู้ประเมินจะเชิญมาให้ข้อมูล

2.4) ประสานงานล่วงหน้ากับผู้ที่จะให้ข้อมูลว่าจะเชิญมาเวลาใด ห้องใด หรือพบกับใคร

2.5) เมื่อมีปัญหาในการอำนวยความสะดวกแก่คณะผู้ประเมิน สามารถประสานงานแก้ไขได้ทันที

การเตรียมสถานที่สำหรับคณะผู้ประเมิน

1) จัดเตรียมห้องทำงานและโต๊ะที่กว้างพอสำหรับวางเอกสารจำนวนมาก โดยเป็นห้องที่ปราศจากกรรบกวนขณะทำงาน

2) จัดเตรียมคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เสริมอื่น ๆ ที่คณะผู้ประเมินต้องการใช้ พร้อมอุปกรณ์เครื่องเขียนในห้องทำงาน

3) จัดเตรียมโทรศัพท์พร้อมหมายเลขที่จำเป็นไว้ในห้องทำงาน หรือบริเวณใกล้เคียง

4) ห้องทำงานควรอยู่ใกล้ชิดกับที่จัดเตรียมอาหารว่าง/อาหารกลางวัน ตลอดจนบริการสาธัญูปโภคอื่น ๆ

5) ควรประสานงานกับคณะผู้ประเมิน เพื่อทราบความต้องการพิเศษใด ๆ เพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการระหว่างการตรวจเยี่ยม

1) เปิดโอกาสให้บุคลากรได้ร่วมรับฟังคณะผู้ประเมินชี้แจงวัตถุประสงค์ และวิธีการประเมินในวันแรกของการตรวจเยี่ยม

2) บุคลากรพึงปฏิบัติตามปกติระหว่างการตรวจเยี่ยม แต่เตรียมพร้อมสำหรับการนำเยี่ยมชม หรือตอบคำถามของคณะผู้ประเมิน

3) จัดให้มีผู้ประสานงานทำหน้าที่ระหว่างการตรวจเยี่ยม ทั้งนี้เพื่อประสานงานกับบุคลากร/หน่วยงานที่คณะผู้ประเมินต้องการข้อมูลและเพื่อนำการเยี่ยมชมหน่วยงานภายใน ตลอดจนอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

4) กรณีที่คณะผู้ประเมินทำงานต่อหลังเวลาราชการ ควรมีผู้ประสานงานส่วนหนึ่งอยู่อำนวยความสะดวก

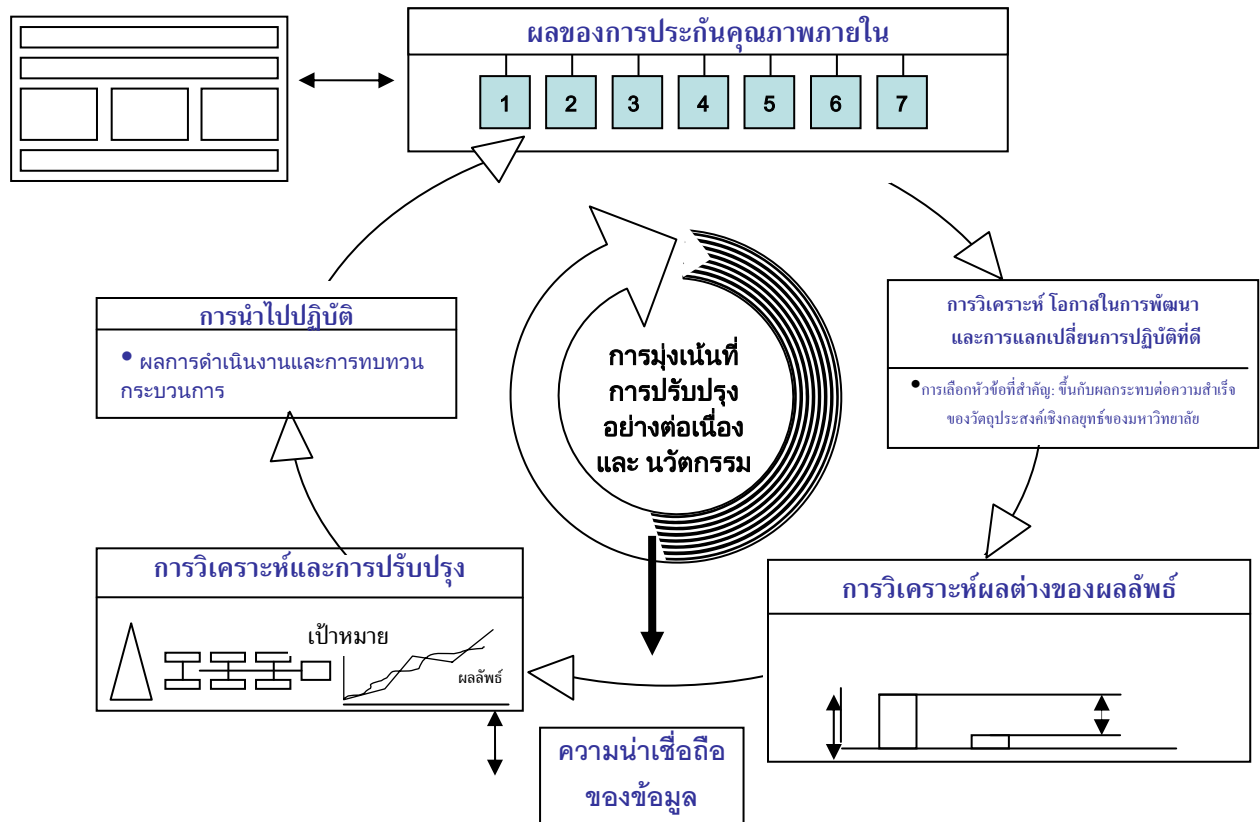
5) บุคลากรทั้งหมด ควรมีโอกาสรับฟังการให้ข้อมูลป้อนกลับจากคณะผู้ประเมิน เมื่อสิ้นสุดการตรวจเยี่ยม ตลอดจนเปิดโอกาสให้ซักถามหรือขอความเห็นเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการหลังการตรวจเยี่ยม

1) ผู้บริหารคณะวิชา/หน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้อง นำผลการประเมินเข้าสู่การประชุม สัมมนาในระดับต่าง ๆ เพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป โดยอาจจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการในการแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็ง ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ กำหนดเวลาเริ่มต้น-สิ้นสุดกิจกรรมงบประมาณสำหรับแต่ละกิจกรรม ตลอดจนผู้รับผิดชอบกิจกรรมเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถติดตามตรวจสอบผลการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

2) พิจารณาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ โดยแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานชื่นชมผลสำเร็จที่เกิดขึ้น และตระหนักว่าทั้งหมดมาจากความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย

3) หน่วยงานอาจพิจารณาให้ข้อมูลป้อนกลับแก่คณะผู้ประเมิน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้ประเมิน
ภายในต่อไป

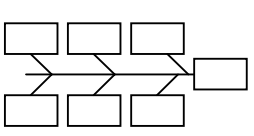

รูปที่ 13 ระบบการปรับปรุงคุณภาพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติที่ดี

ผลจากการประกันคุณภาพภายใน

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด
ผู้รับผิดชอบ

ระดับ : 03 04 05

<p style="text-align: center;">ผลการดำเนินงาน</p> 	<p style="text-align: center;">ปัจจัยที่มีผลกระทบ</p>
<p style="text-align: center;">จุดแข็ง/ จุดเด่น</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p style="text-align: center;">โอกาสในการพัฒนา</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

แนวทางการปรับปรุง

สิ่งที่ต้อง	โดยใคร	เมื่อไหร่	สถานะ

การเทียบระดับ
การเปรียบเทียบ

การบ่งชี้ถึงช่องว่างของผลการ
ดำเนินงาน

การใช้กระบวนการเทียบเคียงระดับ
เพื่อการปรับปรุงและปิดช่องว่าง
ของผลการดำเนินงาน

รูปที่ 14 แบบฟอร์มการวิเคราะห์ผลการประกันคุณภาพภายใน และจัดทำแผนการปรับปรุงกระบวนการ

แบบฟอร์มการจัดทำฐานข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดีของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (KKU Good Practice Database)

- หัวข้อ (Subject)
- ชื่อกลุ่มสาขาวิชา/คณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน (Owner)
- เป้าหมาย (Goal)
- บริบท (Context)
- การนำไปปฏิบัติ (Deploy)
- หลักฐานของความสำเร็จ (Evidence of Success)
- ทรัพยากรที่ต้องการ (Resource Required)
- หมายเหตุ (Note)
- ที่อยู่การติดต่อผู้รับผิดชอบ/ผู้ประสานงาน (Contact)

รูปที่ 15 แบบฟอร์มการจัดทำฐานข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น (KKU Good Practice Database)

บทที่ 8

เทคนิคการประเมินคุณภาพ

การอ่านรายงานการประเมินตนเอง (SAR)

การอ่านรายงานการประเมินตนเอง ต้องอ่านอย่างละเอียด วิเคราะห์ และบันทึกในรายละเอียด ที่จะเอื้อต่อการประเมินภาคสนาม แต่ต้องไม่มาก และละเอียดจนเกินความจำเป็น และบันทึกด้วยภาษาที่ทั้งผู้บันทึก และผู้อ่านเข้าใจได้ไม่ยาก ในการวิเคราะห์รายงานต้องวิเคราะห์ทั้งความสอดคล้อง และเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความครบถ้วนของหัวข้อในรายงานการประเมินตนเอง ตั้งแต่ปก คำนำ สารบัญ ข้อมูลเบื้องต้นของสถาบัน สรุปผลการประเมินตนเอง รายละเอียดการประเมินตาม องค์กรประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์ เอกสารสนับสนุน

2. ตรวจสอบความสอดคล้อง และวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง

1) มีความสอดคล้อง ระหว่างองค์ประกอบ (มาตรฐาน/เกณฑ์) หลักและองค์ประกอบ (มาตรฐาน/เกณฑ์) ย่อยหรือไม่

2) ใช้ระบบคุณภาพตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดหรือไม่

3) มีความสอดคล้องกันของตัวบ่งชี้คุณภาพในแต่ละองค์ประกอบ(มาตรฐาน/เกณฑ์) หลักและองค์ประกอบ (มาตรฐาน/เกณฑ์) ย่อยหรือไม่

4) มีความสอดคล้องกันของตัวบ่งชี้คุณภาพกับผลการดำเนินงานหรือไม่

5) มีความสอดคล้องของผลการดำเนินงานและเอกสารสนับสนุน หรือ หลักฐานอื่น ๆ หรือไม่

6) มีเอกสารสนับสนุน/หลักฐานที่เพียงพอและเชื่อถือได้หรือไม่ จะขอดูจากอะไร หรือถามอะไรเพิ่มเติม

7) มีคำที่เป็นนามธรรม เช่น เพียงพอ เหมาะสม ประสิทธิภาพ เป็นระยะ ฯลฯ หรือไม่ ถ้ามีต้องถามบุคลากรของคณะวิชา/หน่วยงานว่า หมายถึงอะไร และบันทึกไว้ในช่องหมายเหตุหลังองค์ประกอบ (มาตรฐาน/เกณฑ์) หลักและองค์ประกอบ (มาตรฐาน/เกณฑ์) ย่อยนั้น ๆ

8) ใช้หลักการคุณภาพ ในการแก้ไขจุดอ่อน และส่งเสริมจุดแข็งหรือไม่

9) แผนและการดำเนินงานของทุกองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์ ตอบสนองหรือสนับสนุนต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของคณะวิชา/หน่วยงานนั้น ๆ หรือไม่

ตัวอย่างแบบตรวจสอบความครบถ้วนของหัวข้อในรายงานการประเมินตนเอง ตลอดจน แบบสรุปผลการตรวจสอบความสอดคล้องและวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง ได้แสดงไว้ในภาคผนวก

วิธีการสืบค้นข้อมูลเพื่อการประเมินคุณภาพ

1) สืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูล เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ต้องการ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของการจัดทำฐานข้อมูล ซึ่งเป็นเครื่องแสดงความสามารถและประสิทธิภาพของสถาบัน

2) สืบค้นจากเอกสาร คณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน สามารถประเมินขั้นต้น โดยพิจารณาจากเอกสารของหน่วยงานที่ผู้ประเมินคุณภาพภายในได้รับ ทั้งนี้ผู้ประเมินจะต้องนำมาศึกษาว่ามีประเด็นใดที่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน ซึ่งจะต้องค้นหาเพิ่มเติมจากเอกสารอ้างอิง บันทึก หรือร่องรอยที่หน่วยงานรวบรวมไว้ต่อไป

3) สืบค้นจากการสัมภาษณ์ จากการประเมินเอกสารแล้วคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในสามารถสืบค้นโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริง จากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ หรือผู้ที่รับผิดชอบในกิจกรรมนั้น หากผู้ประเมินคุณภาพภายในมีการเตรียมการที่ดีก่อนการสัมภาษณ์จะทำให้ได้รับข้อมูลที่เป็นจริง และมั่นใจในหลักฐานเอกสารที่ปรากฏ

4) สืบค้นจากการสังเกต การสังเกตทำให้ได้ข้อมูลประกอบการประเมินที่ชัดเจน เพิ่มเติม โดยปกติการสังเกตจะทำให้ผู้ประเมินได้รับข้อมูลที่เป็นจริง การสังเกตมักจะใช้ควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์และการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร

5) สืบค้นจากผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ เช่น ผู้ปกครอง สถานประกอบการ และชุมชน เป็นต้น

6) สืบค้นจากงานวิจัยสถาบัน

ในการรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ควรตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการหาข้อมูลที่จะสะท้อนคุณภาพของแต่ละองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์ ดังตัวอย่างเอกสารผนวก

หมายเหตุ: ทักษะ/ศิลปะในการอ่านเอกสาร การสัมภาษณ์ การฟัง การสังเกต และการจดบันทึก อาจศึกษาเพิ่มเติมจาก “คู่มือการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย”

เทคนิคในการประเมินคุณภาพ

1) เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง ในการประเมินหน่วยงาน ประเด็นที่ทำให้คณะผู้ประเมินคุณภาพภายในได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง บางครั้งขึ้นอยู่กับวิธีการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม การสุ่มตัวอย่าง ขึ้นกับทักษะ ประสบการณ์ และระยะเวลาในการตรวจประเมินหน่วยงานนั้น ๆ

2) เทคนิคการสัมภาษณ์ ผู้ประเมินคุณภาพภายใน จะต้องเตรียมการเพื่อให้สัมภาษณ์มีประสิทธิภาพ ดังนี้

2.1) ควรชี้แจงว่า จุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์เป็นไปเพื่อผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน จะได้ร่วมมือกันค้นหาจุดแข็ง หรือจุดที่ควรปรับปรุงของระบบงาน ตลอดจนจะได้มีแนวทางในการพัฒนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์กับผู้ปฏิบัติงานโดยตรง

2.2) เตรียมการตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า โดยส่วนใหญ่จะตั้งคำถาม 3 รูปแบบ คือ

- *คำถามปลายเปิด* คำถามปลายเปิด เป็นคำถามที่ผู้ตอบสามารถตอบได้กว้างมาก เราจะใช้คำถามชนิดนี้ต่อเมื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้รับการประเมิน เพื่อรับทราบคำอธิบาย หรือเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้รับการประเมินสามารถอธิบายเหตุผลประกอบได้

- *คำถามปลายปิด/ถามตรงประเด็น* คำถามปลายปิด ต้องการคำตอบเพียง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” เท่านั้น แต่ขณะเดียวกันคำถามที่ตรงประเด็น อาจจะทำให้ได้คำอธิบายที่สั้น ๆ คำถามในกลุ่มนี้ ต้องการถามในสิ่งที่ต้องการข้อมูลเฉพาะ

- *คำถามแบบพิสุจน์/ถามเพื่อความกระจ่าง* เป็นคำถามแบบปลายเปิดชนิดหนึ่ง แต่เป็นคำถามที่มีขอบเขตที่แคบกว่าที่ต้องการคำอธิบายให้เกิดความกระจ่าง

2.3) ต้องทำตัวเป็นกัลยาณมิตร ให้อารมณ์ดี และสร้างบรรยากาศที่ดี ในการสัมภาษณ์

2.4) ต้องเป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสุภาพอ่อนโยน

2.5) ให้ความลับกับผู้รับการสัมภาษณ์ ในการคิดคำตอบ เมื่อผู้รับการสัมภาษณ์ ประหม่า กังวล ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

2.6) ต้องมีความรู้สึกไวต่อการแสดงออกของผู้รับการสัมภาษณ์ และระมัดระวังการใช้ภาษาของผู้สัมภาษณ์

3) ประเภทของการประเมินคุณภาพ

3.1) การประเมินตามแนวนอน เป็นการประเมินในหน่วยงานระดับเดียวกัน หรือตัวชี้วัดเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประเมินคุณภาพภายในมั่นใจว่า ได้มีการประกันคุณภาพภายในทุกหน่วยงานด้วยมาตรฐานเดียวกัน ตัวอย่างเช่น การประเมินหลักสูตร ถ้าคณะมีนโยบายในการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุก 5 ปี คณะผู้ประเมินจะประเมินทุกภาควิชาในเรื่องเดียวกันนี้

3.2) การประเมินตามแนวตั้ง มุ่งเน้นการประเมินเชิงลึก เพื่อสืบค้นข้อมูลจากผู้ปฏิบัติ โดยเจาะจงข้อมูลจากภาพกว้างไปสู่ภาพลึกของหน่วยงาน เช่น เนื้อหาหลักสูตร => ประมวลรายวิชา => จัดทำแผนการสอน=> จัดทำตารางสอน => เอกสารประกอบการสอน => สื่อการสอน หรือจากหน่วยงานปฏิบัติโยงสู่ภาพกว้าง เช่น เครื่องมือห้องปฏิบัติการ => จัดทำแผนบำรุงรักษา => การใช้ห้องปฏิบัติ => อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติ => เอกสารประกอบการสอน ทำให้ผู้ประเมินคุณภาพภายใน ได้ค้นหาข้อมูล เป็นกระบวนการที่ชัดเจน และมั่นใจในผลลัพธ์ของงาน

3.3) การประเมินไปข้างหน้า เนื่องจากการจัดการศึกษามีบางกิจกรรมจะดำเนินการเพียงปีละ 1 ครั้ง เช่น การรับสมัคร การสอบคัดเลือก การติดตามผู้สำเร็จการศึกษา ฯลฯ เมื่อคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในไปประเมินในพื้นที่ อาจไม่ใช่ช่วงเวลาที่ต้องดำเนินการนั้น อย่างไรก็ตามคณะผู้ประเมินภายในจะสามารถประเมินได้ โดยดูจากเจตนาของการดำเนินการ ตัวอย่าง เช่น คณะผู้ประเมินภายในต้องการทราบอัตราร้อยละของการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา แต่ระยะเวลายังไม่ถึงช่วงของการสำรวจข้อมูลเพราะหน่วยงาน แจ้งว่าจะสำรวจข้อมูลเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้ว 1 ปี ในช่วงของการประเมินนั้นได้ผ่านไป 9 เดือนเท่านั้น คณะผู้ประเมินภายในอาจขอข้อมูลย้อนรอย เช่น ขอคู่มือเตรียมการในการสำรวจข้อมูล โดยขอคู่มือคำสั่งแต่งตั้งกรรมการ แบบสำรวจ โครงการงบประมาณ ถ้ามีสิ่งเหล่านี้จะทำให้คณะผู้ประเมินคุณภาพภายในมั่นใจว่าหน่วยงานมุ่งมั่นที่จะทำกิจกรรมดังกล่าว

3.4) การประเมินย้อนกลับ เป็นการหาข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้คณะผู้ประเมินคุณภาพภายในมั่นใจว่าผลลัพธ์นั้นได้ปฏิบัติจริง และเป็นผลสัมฤทธิ์ ที่มีกระบวนการปฏิบัติงานชัดเจน ตัวอย่างเช่น คณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน พบว่าหน่วยงานแจ้งว่าการฝึกงานในสถานประกอบการตรงกับสาขาวิชาชีพร้อยละ 90 เปอร์เซ็นต์ในเรื่องนี้ เพื่อให้มั่นใจในผลลัพธ์ที่หน่วยงานแจ้งไว้ คณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน จะตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับของการฝึกงานนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับด้วยข้อมูลแหล่งฝึกงาน นักศึกษาฝึกงาน โครงการนักศึกษาว่าตรงกับสาขาวิชาชีพหรือไม่ ทำให้มั่นใจว่าผลลัพธ์ เกิดขึ้นจากกลไกของกระบวนการประกันคุณภาพจริง

4) เทคนิคการเก็บข้อมูลระหว่างการตรวจเยี่ยม

ในระหว่างการตรวจเยี่ยมพื้นที่ คณะผู้ประเมินคุณภาพภายในควรบันทึกข้อมูลที่ค้นพบจากการประเมิน เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงในการสรุปผลการประเมิน การบันทึกข้อมูลควรจะจดบันทึกโดยทันที เพื่อให้ข้อมูลมีความแม่นยำ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดที่ควรบันทึก ควรประกอบด้วย วันเวลา สถานที่ ชื่อผู้รับการสัมภาษณ์ รายละเอียดของกิจกรรมในพื้นที่ ชื่อเอกสาร กระบวนการของการทำงาน และผลลัพธ์จากงาน ฯลฯ

การตัดสินผลการประเมินคุณภาพ

1) การตัดสินผลจากข้อเท็จจริง การตัดสินผลลักษณะนี้ จะเป็นการตัดสินผลจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ซึ่งคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในสามารถยืนยันจากหลักฐานข้อมูลที่มีอยู่ได้

2) การตัดสินผลการวิเคราะห์ ในกรณีที่คณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน ไม่สามารถหาหลักฐานอ้างอิงในเชิงเอกสารมายืนยันได้ คณะผู้ประเมินภายในจะต้องตัดสินผลการประเมินคุณภาพภายในจากบริบทของหลักฐานอ้างอิงอื่น เช่น ผลจากการสัมภาษณ์ สังเกต และข้อมูลประกอบอื่น ๆ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพ

นอกจากนั้นคณะ และหน่วยงาน ยังสามารถใช้การประเมินโดยอาศัยระดับของการพัฒนาคุณภาพ ตามแนวทางของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐและเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ได้แก่

1. ตั้งรับปัญหา

การปฏิบัติการมีลักษณะเป็นกิจกรรมมากกว่าเป็นกระบวนการ และตอบสนองความต้องการหรือปัญหาเฉพาะหน้าส่วนใหญ่ ขาดการกำหนดเป้าประสงค์ที่ดี

2. แนวทางเริ่มเป็นระบบ

องค์กรอยู่ในขั้นเริ่มต้นของการปฏิบัติการโดยกระบวนการที่สามารถทำซ้ำได้ มีการประเมินผลการปรับปรุง และเริ่มมีการประสานงานบ้างระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร มีการกำหนดแผนกลยุทธ์และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และเป้าหมายเชิงปริมาณ

3. แนวทางสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

การปฏิบัติการมีลักษณะเป็นกระบวนการที่สามารถทำซ้ำได้ และมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการปรับปรุง โดยมีการแบ่งปันความรู้และการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร กระบวนการตอบสนองแผนเป้าประสงค์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัดกลยุทธ์ และเป้าหมายที่สำคัญขององค์กร

4. แนวทางที่มีบูรณาการกัน

การปฏิบัติการมีลักษณะเป็นกระบวนการที่สามารถทำซ้ำได้ และมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง และการปรับปรุง โดยความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่ได้รับผลกระทบการวิเคราะห์นวัตกรรม และการแบ่งปันความรู้ ส่งผลให้การทำงานข้ามหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการและตัวชี้วัดในการติดตามความก้าวหน้าของเป้าประสงค์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และเป้าหมายของการปฏิบัติการที่สำคัญ

วิธีการเขียนรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อาจเขียนรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามแบบดังนี้

1. ส่วนนำ ประกอบด้วย

- คำนำ
- สารบัญ
- รายละเอียดของคณะวิชา/สถาบัน ได้แก่ ชื่อ ที่ตั้ง ผู้รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพ ปรัชญา

ปณิธาน วัตถุประสงค์ และนโยบายการประกันคุณภาพ

2. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย

- รูปแบบของระบบและกลไกการประกันคุณภาพ
- ผลการตรวจสอบคุณภาพภายในตามองค์ประกอบ คุณภาพ ตัวชี้วัดคุณภาพ
- องค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์ และ/หรือ ตัวบ่งชี้คุณภาพที่ไม่ได้ดำเนินการ หรือไม่ปฏิบัติตามที่ระบุไว้ เห็นควรให้แก้ไข

3. ส่วนวิเคราะห์

- ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ ความเห็นโดยสรุปของคณะกรรมการเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน/คณะวิชา

- จุดแข็ง/จุดเด่น
- โอกาสในการพัฒนา

* การเขียนรายงานดังกล่าวข้างต้น ใช้ความยาว ประมาณ 5 - 10 หน้ากระดาษ A4

บทที่ 9

รายงานการประเมินตนเองและรายงานประจำปี

ความหมายของรายงานประจำปี

รายงานประจำปี หมายถึง รายงานสัมฤทธิ์ผลการดำเนินงานในรายปีของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นรายงานการประเมินตนเองที่สถาบันอุดมศึกษาที่เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งรายงานประจำปีนอกจากจะทำในระดับสถาบันแล้ว อาจทำในระดับ กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงานเพื่อให้สอดคล้องกัน

วัตถุประสงค์การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง/รายงานประจำปี

การจัดทำรายงานประจำปี มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ

1. เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพจากภายนอก”
2. เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดทำรายงานประจำปี เพื่อแสดงถึงสัมฤทธิ์ผลในการดำเนินงานและเป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานในปีต่อไป
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลของหน่วยงานสำหรับการตรวจสอบคุณภาพจากภายใน และหน่วยงานภายนอก

องค์ประกอบของรายงานการประเมินตนเอง/รายงานประจำปี

การเขียนรายงานการประเมินตนเอง/รายงานประจำปี ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

- ส่วนที่ 1 ส่วนนำ หรือ สภาพปัจจุบันของกลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน
- ส่วนที่ 2 ส่วนสาระ ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพ ผลการประเมินการดำเนินงานของกลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน
- ส่วนที่ 3 สรุปผล การวิเคราะห์จุดแข็ง - โอกาสในการพัฒนา ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนา
- ส่วนที่ 4 ส่วนข้อมูลประกอบ หรือภาคผนวก

ส่วนที่ 1 ส่วนนำหรือสภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน

ส่วนนำส่วนสภาพปัจจุบันของกลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงานของรายงานการประเมินตนเอง/รายงานประจำปี ประกอบด้วยรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญของกลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน โดยมีสาระ เช่น ประวัติความเป็นมา โครงสร้างการบริหารงาน และข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะการเขียนแบบบรรยาย (Descriptive) และแสดงให้เห็นพันธกิจ แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานประจำปี เพื่อให้เห็นสภาพปัจจุบัน กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน

ส่วนที่ 2 ส่วนสาระ ผลการดำเนินงานตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดคุณภาพ ผลการประเมินการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน

ส่วนสาระ ผลการประเมินการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน เป็นส่วนที่เขียนถึงการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ข้อมูลในการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีรูปแบบการนำเสนอ ตัวอย่าง เช่น ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ และตัวชี้วัดหรือตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก โดยให้ข้อมูลรายละเอียดตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดของกลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน

ลักษณะการเขียนรายงาน เป็นแบบบรรยาย (Description) สังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมิน (Assessment) ของประสิทธิผลตามที่ชี้ให้เห็นถึงการประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษา ประกอบด้วยสิ่งที่ต้องรายงานต่อไปนี้

- 1) กิจกรรมที่กลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน ดำเนินการและวิธีการประเมินผล
- 2) ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์
- 3) สรุปผลการประเมินตนเอง

ส่วนที่ 3 ส่วนสรุป สรุปผลการวิเคราะห์จุดแข็ง และโอกาสในการพัฒนา

ส่วนนี้เป็นการเขียนสรุปผลการวิเคราะห์จุดแข็ง และโอกาสในการพัฒนา

ส่วนที่ 4 ส่วนข้อมูลประกอบ หรือภาคผนวก

ส่วนนี้ประกอบด้วยเอกสารเพิ่มเติมที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง และเห็นหลักฐานในการตรวจประเมิน โดยรายงานจัดไว้ในส่วนสุดท้ายของรายงาน โดยอาจนำเสนอตามมาตรฐาน และดัชนีชี้วัดคุณภาพของกลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน ได้แก่

- 1) ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เช่น จำนวนอาจารย์ จำนวนนักศึกษา จำนวนปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การบริการวิชาการ งานวิจัย/งานสร้างสรรค์ งบประมาณ เป็นต้น
- 2) รายชื่อผู้บริหาร กรรมการบริหารของสถาบัน และกรรมการประกันคุณภาพของกลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน
- 3) รายการเอกสารประกอบ/ไฟล์ข้อมูล/ฐานข้อมูล/โฮมเพจ ฯลฯ ที่ใช้เป็นหลักฐาน เป็นต้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2546.

คณะกรรมการกำกับนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยขอนแก่น. รายงานการกำกับนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ธันวาคม 2544 - กันยายน 2545. คณะกรรมการกำกับนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยขอนแก่น; กันยายน 2545.

นางลักษณ์ วิรัชชัย, พิศสมัย อรทัย, ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ. บทสรุปรายงานวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษา เสนอ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. มีนาคม 2549

บวรศิลป์ เขาวนัชนี, ฉัตรชัย เขียรหิรัญ, สิทธิชัย บุตรมั่น, พิเชฐ จิระประเสริฐวงศ์, มณฑาทิพย์ ไชยศักดิ์, อัญชลี ไชยสัจ, นมัสตุรา แว, บังอร ดวงรัตน์. ระบบการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเมลเบิร์น (Melbourne University's Quality Assurance System) พ.ศ. 2549

พร้อมพร วัฒนนิกร, พรทิพย์ กาญจนนิยต, นพรัตน์ ประสาทเขตการณ์. เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานและประเมินผลการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา; 2546.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. แนวทางการจัดทำคำรับรองและการประเมินผลการปฏิบัติราชการ คณะและหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; พ.ศ. 2549.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. คู่มือนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศที่ควรทราบ ระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2549 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น; พฤษภาคม 2549

สถาบันยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำนักงานอำนวยการเพื่อนำมหาวิทยาลัยขอนแก่นไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. ยุทธศาสตร์การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยและหลักการบริหารจัดการเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 3 กุมภาพันธ์ 2549.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา: ผลการประเมินรอบแรก. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา. โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน); 15-17 พฤษภาคม 2549.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, กิตติยา เอ็ฟฟานอส, อัญญาภรณ์ เลาหะแสง, วรณภาพร บุญเรือง. การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาตามจุดเน้นพันธกิจของสถาบัน. เอกสารประกอบการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายนอก รอบการประเมินปีงบประมาณ 2549 (ระดับอุดมศึกษา). โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร. 12 เมษายน 2549.

สุมน สกลไชย. แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ การบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2546 – 2550. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 24 กันยายน 2546.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2548. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ; 2548.

สำนักงานคณะกรรมการรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ เพื่อองค์กรที่เป็นเลิศ (Thailand Quality Award). กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ; 2549.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน); 2546.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน); มกราคม 2547.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากรายงานการประชุมฝ่าย 5 กองกรรมาธิการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน); มิถุนายน 2547.

สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ. แนวทางการตรวจประเมินระบบการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; กรกฎาคม 2547.

สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ. รายงานการตรวจประเมินตนเอง (Self Assessment Report) ประจำปีการศึกษา 2545 และ 2546. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; พ.ศ. 2548.

สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ. เกณฑ์คุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ พ.ศ. 2549. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; พฤษภาคม 2549.

สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ. ผลการตรวจประเมินคุณภาพภายใน และรายงานการตรวจประเมินตนเอง (Self Assessment Report) ประจำปีการศึกษา 2547. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; พ.ศ. 2549.

สำนักงานประสานงานการประกันคุณภาพการศึกษา. คู่มือระบบการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; พฤษภาคม 2545.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). คำอธิบายตัวชี้วัดเป้าหมาย และเกณฑ์การให้คะแนน ตามกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ของสถาบันอุดมศึกษา ปีงบประมาณ 2549. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ; 2 มีนาคม 2549.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). การให้คะแนนและเกณฑ์การประเมินภายนอกเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพ สมศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน); เมษายน 2549.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินภายนอก เพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน); 6 เมษายน 2549.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน); พฤษภาคม 2549

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา; พฤษภาคม 2549.

สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. คู่มือหลักสูตรฝึกอบรม ผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย (ระดับคณะวิชา/หน่วยเทียบเท่า). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย; พ.ศ. 2547.

ภาคผนวก

ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 483 /2545)
เรื่อง ระบบการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ด้วยสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้พิจารณาเห็นชอบในระบบการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ 2/2545 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2545

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ทั้งระดับคณะวิชา/หน่วยงานดำเนินการให้สอดคล้องกัน จึงประกาศให้ใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามปีการศึกษา (1 มิถุนายน - 31 พฤษภาคม) โดยอ้างอิงตามคู่มือระบบการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พฤษภาคม 2545 ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2545 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2545

(รองศาสตราจารย์ ปริญญา จินดาประเสริฐ)

อธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น

(ฉบับที่ 2/2546)

เรื่อง จัดตั้งสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

.....

เพื่อให้การดำเนินการในภารกิจทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล การผลิตบัณฑิตที่คุณภาพสอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศ ภายใต้กระบวนการที่มีประสิทธิภาพและการประกันคุณภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ของนโยบายของมหาวิทยาลัยและรัฐบาลด้านการอุดมศึกษา

ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 มาตรา 23 (1) และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2541 และมติสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นในคราวประชุมครั้งที่ 6/2546 เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2546 จึงออกประกาศ ดังนี้

ประกาศนี้ เรียกว่า ประกาศสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 2/2546 เรื่อง จัดตั้งสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้ใช้ประกาศนี้ นับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป ให้จัดตั้ง “สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น” เป็นหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ให้สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินงานตามหลักการและเป้าประสงค์ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2546

พลตำรวจเอก

(เภา สารสิน)

นายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น

หมายเหตุ เหตุผลการออกประกาศฉบับนี้ คือ

เพื่อจัดตั้งสำนักงานประกันคุณภาพและประเมินผล เป็นหน่วยงานกลางในการจัดการระบบคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อการประกันคุณภาพและการประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจและบทบาท มหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีระบบและกระบวนการพัฒนา ตลอดจนให้มีกลไกและวิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพและประเมินผลงานในทุก ๆ ระบบที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้สามารถรายงานผลการดำเนินงานได้ครบทุกระบบภายในระยะเวลาที่กำหนดอย่างถูกต้องและครบถ้วน

คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ที่ 1583/2549

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการประเมินและการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 มาตรา 23 (1) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2541 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น ดังนี้

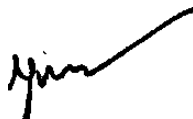
1. พล.ต.อ. เกา สารสิน		เป็นที่ปรึกษา
2. รองศาสตราจารย์ ศักรินทร์ ภูมิรัตน์		เป็นที่ปรึกษา
3. รองศาสตราจารย์สุมนต์ สกลไชย	อธิการบดี	เป็นประธาน
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารมย์ ตัดตะวะศาสตร์	รองอธิการบดีฝ่ายแผนและสารสนเทศ	เป็นรองประธานกรรมการ
5. รองศาสตราจารย์ ดำรงค์ หอมดี	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร	เป็นกรรมการ
6. รองศาสตราจารย์ กุลธิดา ท้วมสุข	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์	เป็นกรรมการ
7. รองศาสตราจารย์ รัชสรศักดิ์ เนียมมสนิท	รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานุเคราะห์	เป็นกรรมการ
8. รองศาสตราจารย์ สุลัดดา ลอยฟ้า	คณบดีคณะศึกษาศาสตร์	เป็นกรรมการ
9. รองศาสตราจารย์ กิตติชัย ไตรรัตน์ศิริชัย	คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์	เป็นกรรมการ
10. ศาสตราจารย์ วิรุพห์ เหล่าภัทรเกษม	คณบดีคณะแพทยศาสตร์	เป็นกรรมการ
11. นายอภิสิทธิ์ รุจิเกียรติกำจร	ประธานกรรมการส่งเสริมกิจการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	เป็นกรรมการ

12. รองศาสตราจารย์วันเพ็ญ วิโรจน์ภูมิ	กรรมการสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเภทผู้แทนคณาจารย์	เป็นกรรมการ
13. นายบุญญฤทธิ์ สมบัติหลาย	กรรมการสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเภทผู้แทนข้าราชการ	เป็นกรรมการ
14. รองศาสตราจารย์สมภพ พระธานี	ผู้อำนวยการศูนย์หัวใจสิริกิติ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	เป็นกรรมการ
15. รองศาสตราจารย์ สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์	ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่าย สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	เป็นกรรมการ
16. ศาสตราจารย์พิเศษ ลุมพิกานนท์	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีนครินทร์	เป็นกรรมการ
17. รองศาสตราจารย์ บวรศิลป์ เชาวน์ชื่น	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายการประกันคุณภาพ และเลขานุการ	เป็นกรรมการ
18. นายอภิศักดิ์ พัฒนจักร	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายเทคโนโลยี สารสนเทศ	เป็นกรรมการ และ ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่กำหนดนโยบาย และกำกับติดตามผลการดำเนินการพัฒนาระบบการประเมินผลและการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยให้เกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องเป็นระบบเดียวกันในภารกิจทุก ๆ ด้าน ภายใต้การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ของนโยบายมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และให้ยกเลิกคำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ 1069/2547 ลงวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2547 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สั่ง ณ วันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2549

(รองศาสตราจารย์สุนนต์ สกลไชย)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำสั่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ที่ ๔๖๕ /๒๕๔๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๘ และปีงบประมาณ ๒๕๔๙

ด้วยมหาวิทยาลัยมีนโยบายปรับปรุงระบบการประเมินและประกันคุณภาพ กอปรกับเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนงานรองที่ ๙ ด้านการประกันคุณภาพและการประเมินผลงาน ในแผนกลยุทธ์การบริหาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.๒๕๔๖-๒๕๕๐ โดยมีนโยบายให้มหาวิทยาลัยมีตัวชี้วัดที่มีมาตรฐานครอบคลุมทุกระบบ

ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๘ และปีงบประมาณ ๒๕๔๙ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์สุนต์ สกลไชย อธิการบดี	เป็นที่ปรึกษา
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารมย์ ตัดตะวะศาสตร์ รองอธิการบดีฝ่ายแผนและสารสนเทศ	เป็นที่ปรึกษา
๓. รองศาสตราจารย์รังสรรค์ เนียมสนิท รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาบุคลากร	เป็นที่ปรึกษา
๔. รองศาสตราจารย์บวรศิลป์ เซวานชื่น ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายการประกันคุณภาพ	เป็นประธานกรรมการ
๕. นายอภิศักดิ์ พัฒนจักร ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ	เป็นรองประธานกรรมการ

๖. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ดา ไชกิจบุญโญ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	เป็นกรรมการ
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิสิฐฐ์ เจริญสุดใจ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัย	เป็นกรรมการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุชา นิลประพันธ์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา	เป็นกรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์วิชุดา ไชยศิวิมวงคล	เป็นกรรมการ
๑๐. รองศาสตราจารย์ภรณ์ ศิริโชติ	เป็นกรรมการ
๑๑. รองศาสตราจารย์ลำปาง แม่นมาตย์	เป็นกรรมการ
๑๒. รองศาสตราจารย์มันทนา สามารถ	เป็นกรรมการ
๑๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดุขฎี आयวัฒน์	เป็นกรรมการ
๑๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ สุขประเสริฐ	เป็นกรรมการ
๑๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กันยรัตน์ โทละสุด	เป็นกรรมการ
๑๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำพร ไตรภัทร	เป็นกรรมการ
๑๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริรัตน์ วงศ์ประกรณ์กุล	เป็นกรรมการ
๑๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีสวัสดิ์ ทรัพย์สมบูรณ์	เป็นกรรมการ
๑๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรงค์ หงษ์งาม	เป็นกรรมการ
๒๐. นางสาวปณิตพร เรืองเชิงชุม	เป็นกรรมการ
๒๑. นางสาวลัย ช่างทอง หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี	เป็นกรรมการ
๒๒. นางสุพัตรา ครองยุทธ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองแผนงาน	เป็นกรรมการ
๒๓. นางสาวอุ๋นเรือน มงคลชัย รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่	เป็นกรรมการ
๒๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยวิทย์ ธนไพศาล	เป็นกรรมการและเลขานุการ
๒๕. นางสุภาวดี พลไพรรสรพ์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

๒๖. นางเพ็ญเพ็ญ ภาคอุทัย	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. นายจิรพันธ์ เครือสาร	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘. นางภาวนา สีผาย	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
๒๙. นางสาวสดี ไพพ์ทองงาม	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
๓๐. นายมานพ สุวรรณภู	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๘ และปีงบประมาณ ๒๕๔๙ มีหน้าที่ ดังนี้

๑. วิเคราะห์และประมวลผลการตรวจประเมินคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๗ และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ผ่านมา

๒. นำเสนอนโยบายคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ต่อคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ และผู้บริหาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๓. จัดทำตัวบ่งชี้มาตรฐานเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๘ และปีงบประมาณ ๒๕๔๙ ที่ครอบคลุมกับมาตรฐานการตรวจประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) / มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา/หลักเกณฑ์ และวิธีการ ประเมินผลการปฏิบัติราชการ และ/หรือการประเมินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของมหาวิทยาลัย

๔. สื่อสารตัวบ่งชี้ และระบบการประกันคุณภาพต่อคณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนติดตามผลการดำเนินการจากการนำตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้

๕. จัดทำแผนการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพต่อคณะกรรมการอำนวยการสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ และผู้บริหาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๖. เตรียมระบบการประกันคุณภาพ คุณภาพภายในที่พร้อมรับการตรวจประเมินคุณภาพจากภายนอก เพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๙

(รองศาสตราจารย์รุ่งสรรค์ เนียมสนิท)

รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาบุคคล

รักษาราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แบบการกรอกข้อมูลพื้นฐานสำหรับการประเมินภายนอก

รายการข้อมูล	ข้อมูลย้อนหลัง ปีการศึกษา			เป้าหมาย ปีการศึกษา	หมายเหตุ
	2545	2547	2548	2548	
1. จำนวนคณะวิชา					
2. จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอน					
2.1 จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนประกาศนียบัตร					
2.2 จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี					
2.3 จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนประกาศนียบัตร บัณฑิต					
2.4 จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนระดับปริญญาโท					
2.5 จำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนระดับปริญญาเอก					
2.6 จำนวนหลักสูตรที่ได้มาตรฐาน					
3. จำนวนอาจารย์ประจำ					
3.1 อาจารย์ข้าราชการ					
3.2 อาจารย์พนักงาน					
4. วุฒิการศึกษาของอาจารย์ประจำ					
4.1 ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า					
4.2 ปริญญาโทหรือเทียบเท่า					
4.3 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า					
4.4 ต่ำกว่าปริญญาตรี					
5. ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ประจำ					
5.1 ศาสตราจารย์					
5.2 รองศาสตราจารย์					
5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์					
5.4 อาจารย์					
6. จำนวนนักศึกษาทั้งหมด					
6.1 ระดับปริญญาตรี					
6.1.1 ภาคปกติ					
6.1.2 ภาคพิเศษ					
6.2 ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต					

รายการข้อมูล	ข้อมูลย้อนหลัง ปีการศึกษา			เป้าหมาย ปีการศึกษา	หมายเหตุ
	2545	2547	2548	2548	
6.2.1 ภาคปกติ					
6.2.2 ภาคพิเศษ					
6.3 ระดับปริญญาโท					
6.3.1 ภาคปกติ					
6.3.2 ภาคพิเศษ					
6.4 ระดับปริญญาเอก					
6.4.1 ภาคปกติ					
6.4.2 ภาคพิเศษ					
7. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งหมด					
7.1 ระดับปริญญาตรี					
7.1.1 ภาคปกติ					
7.1.2 ภาคพิเศษ					
7.2 ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต					
7.2.1 ภาคปกติ					
7.2.2 ภาคพิเศษ					
7.3 ระดับปริญญาโท					
7.3.1 ภาคปกติ					
7.3.2 ภาคพิเศษ					
7.4 ระดับปริญญาเอก					
7.4.1 ภาคปกติ					
7.4.2 ภาคพิเศษ					
8. จำนวนบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำและการประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี					
9. จำนวนบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้ทำงานตรงสาขาที่สำเร็จการศึกษา					
10. เงินเดือนเริ่มต้นของบัณฑิต					
11. จำนวนนักศึกษา หรือศิษย์เก่าที่จบการศึกษาไม่เกิน 3 ปี ที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม หรือรางวัลทางวิชาการหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบัณฑิตในระดับชาติ/นานาชาติในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา					

รายการข้อมูล	ข้อมูลย้อนหลัง ปีการศึกษา			เป้าหมาย ปีการศึกษา	หมายเหตุ
	2545	2547	2548	2548	
11.1 ระดับชาติ					
11.2 ระดับนานาชาติ					
12. จำนวนวิทยานิพนธ์และงานวิชาการของนักศึกษาที่ได้รับรางวัลในระดับชาติหรือระดับนานาชาติภายในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา					
12.1 ระดับชาติ					
12.2 ระดับนานาชาติ					
13. จำนวนบทความวิทยานิพนธ์ทั้งหมด					
13.1 ระดับปริญญาโท					
13.2 ระดับปริญญาเอก					
14. จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่					
14.1 ระดับปริญญาโท					
14.2 ระดับปริญญาเอก					
15. จำนวนงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่และ/หรือนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ					
16. จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ของสถาบัน					
17. เงินสนับสนุนงานวิจัย และงานสร้างสรรค์จากภายนอกสถาบัน					
18. จำนวนอาจารย์ประจำที่รับทุนทำวิจัยหรืองานสร้างสรรค์					
19. จำนวนอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนทำวิจัยหรืองานสร้างสรรค์จากภายในสถาบัน					
20. จำนวนอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนทำวิจัยหรืองานสร้างสรรค์จากภายนอกสถาบัน					
21. จำนวนบทความวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ใน Refereed Journal หรือในฐานข้อมูลระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ (เช่น ISI, ERIC)					
21.1 ระดับชาติ					
21.2 ระดับนานาชาติ					

รายการข้อมูล	ข้อมูลย้อนหลัง ปีการศึกษา			เป้าหมาย ปีการศึกษา	หมายเหตุ
	2545	2547	2548	2548	
22. จำนวนผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรือนวัตกรรมในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา					
23. จำนวนกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการและวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการของสังคม ชุมชน ประเทศชาติและนานาชาติ					
24. จำนวนกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการและวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการ และพัฒนา/เสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ และนานาชาติ					
25. จำนวนอาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษา เป็นกรรมการ วิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน เป็นกรรมการวิชาการ และกรรมการวิชาชีพในระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ					
25.1 ในประเทศ					
25.2 ต่างประเทศ					
26. ค่าใช้จ่าย และมูลค่าของสถาบันในการบริการ วิชาการ และวิชาชีพเพื่อสังคม					
27. จำนวนแหล่งให้บริการวิชาการและวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติ หรือนานาชาติ					
27.1 ในประเทศ					
27.2 ต่างประเทศ					
28. รายรับของสถาบันในการให้บริการวิชาการ และวิชาชีพในนามสถาบัน					
29. จำนวนกิจกรรมในการอนุรักษ์ พัฒนา และ สร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปะและวัฒนธรรม					
30. ค่าใช้จ่าย และมูลค่าที่ใช้ในการอนุรักษ์ พัฒนาและ สร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม					
31. สินทรัพย์ถาวร					
32. ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา เทียบเท่า					
33. เงินเหลือจ่ายสุทธิ					
34. เงินรายรับทั้งหมด					

รายการข้อมูล	ข้อมูลย้อนหลัง ปีการศึกษา			เป้าหมาย ปีการศึกษา	หมายเหตุ
	2545	2547	2548	2548	
35. จำนวนอาจารย์ประจำที่เข้าร่วมประชุมวิชาการ หรือนำเสนอผลงานวิชาการ ทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศ					
36. งบประมาณสำหรับการพัฒนาคณาจารย์ทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ					
36.1 ในประเทศ					
36.2 ต่างประเทศ					
37. จำนวนบุคลากรประจำสายสนับสนุนที่ได้รับการ พัฒนาความรู้ และทักษะในวิชาชีพทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ					
37.1 ในประเทศ					
37.2 ต่างประเทศ					
38. จำนวนของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ พัฒนานักศึกษา					
39. ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุด คอมพิวเตอร์ และศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษา					

แบบสรุปรายงานการประเมินกลุ่มสาขาวิชา คณะ ภาควิชา และหน่วยงาน

มาตรฐาน + ตัวชี้วัด	ผลการประเมินตนเอง	ผลการประเมินของกรรมการ	เหตุผลในการตัดสิน
มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต			
ตัวชี้วัดที่ 1			
ตัวชี้วัดที่ 2			
ตัวชี้วัดที่			
คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินมาตรฐานที่ 1			
มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์			
ตัวชี้วัดที่ 9			
ตัวชี้วัดที่ 10			
ตัวชี้วัดที่			
คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินมาตรฐานที่ 2			
มาตรฐานที่ 3 การบริการวิชาการ			
ตัวชี้วัดที่ 16			
ตัวชี้วัดที่ 17			
ตัวชี้วัดที่			
คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินมาตรฐานที่ 3			
มาตรฐานที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม			
ตัวชี้วัดที่ 21			
ตัวชี้วัดที่ 22			
ตัวชี้วัดที่			
คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินมาตรฐานที่ 4			
มาตรฐานที่ 5 การพัฒนาสถาบันและบุคลากร			
ตัวชี้วัดที่ 24			
ตัวชี้วัดที่ 25			
ตัวชี้วัดที่			
คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินมาตรฐานที่ 5			
มาตรฐานที่ 6 การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน			
ตัวชี้วัดที่ 46			
ตัวชี้วัดที่ 47			
ตัวชี้วัดที่			
คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินมาตรฐานที่ 6			
องค์ประกอบที่ 7 ระบบการประกันคุณภาพ			
ตัวชี้วัดที่ 55			
ตัวชี้วัดที่ 56			
ตัวชี้วัดที่			
คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินมาตรฐานที่ 7			

แบบตรวจสอบหัวข้อในรายงานการประเมินตนเอง

หัวข้อ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
1. หน้าปก			
1.1 ชื่อสาขาวิชา คณะ ภาควิชา หน่วยงาน			
1.2 ช่วงวันเวลาที่รายงาน			
1.3 วัน เดือน ปี ที่รายงาน			
2. คำนำ			
2.1 วัตถุประสงค์			
2.2 องค์ประกอบที่รายงาน			
2.3 ช่วงเวลาที่รายงาน			
2.4 ลงชื่อของผู้บริหารสูงสุด			
3. สารบัญ			
3.1 หัวข้อหลักและหัวข้อรอง			
3.2 ความสอดคล้องของหัวข้อกับเนื้อหาภายใน			
4. ข้อมูลเบื้องต้นของคณะวิชา/หน่วยงาน			
4.1 ความเป็นมา			
4.2 วัตถุประสงค์และ/หรือภารกิจหลัก			
4.3 วิสัยทัศน์/พันธกิจ (ถ้ามี)			
4.4 โครงสร้างส่วนราชการและการบริหาร			
4.5 อื่น ๆ (ระบุ)			
5. สรุปผลการประเมินตนเอง			
5.1 มาตรฐาน ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน			
5.2 ประเมินผลรายตัวชี้วัด			
5.3 คะแนนรวมรายมาตรฐาน			
5.4 คะแนนรวมทุกมาตรฐาน			
6. รายละเอียดการประเมินตนเองตามมาตรฐาน			
6.1 ผลการประเมินตนเองตามรายตัวชี้วัดคุณภาพของแต่ละมาตรฐาน			
6.2 โอกาสในการพัฒนา หรือ จุดที่ควรปรับปรุง และแนวทางแก้ไขพร้อมระบุช่วงเวลาที่จะแก้ไขให้แล้วเสร็จ			
6.3 จุดแข็ง และแนวทางส่งเสริมพร้อมระบุ			
7. เอกสารสนับสนุน			
7.1 การกำหนดหมายเลขเอกสาร			
7.2 ความสอดคล้องของการอ้างอิง			
7.3 ความสอดคล้องของชื่อเอกสารและเนื้อหาภายใน			

แบบรายงานผลการตรวจประเมินคุณภาพภายใน
โดยคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน

*****

รายนามคณะกรรมการตรวจประเมิน

1.	ประธานคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน
2.	ผู้ประเมินคุณภาพภายใน
3.	ผู้ประเมินคุณภาพภายใน
4.	ผู้ประเมินคุณภาพภายในและเลขานุการ
5.	ผู้ช่วยเลขานุการ (ถ้ามี)

ชื่อสาขาวิชา คณะ ภาควิชา หน่วยงาน .....วัน /เดือน/ ปีที่ตรวจประเมิน.....

ข้อมูลของคณะ/ หน่วยงาน (โดยสังเขป)

.....
.....
.....

วัตถุประสงค์ในการประเมิน

1. ตรวจสอบและประเมินการทำงานของหน่วยงานตามระบบและกลไกที่หน่วยงานนั้น ๆ กำหนดขึ้น ทั้งนี้ โดยการวิเคราะห์/เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดในทุกองค์ประกอบ/มาตรฐาน/เกณฑ์คุณภาพว่า เป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐานที่กำหนดไว้
2. ให้คณะ/หน่วยงาน ทราบสถานภาพของตนเอง อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เกณฑ์และมาตรฐานที่ตั้งไว้
3. ให้คณะ/หน่วยงานทราบจุดแข็ง โอกาสในการพัฒนา ตลอดจนได้รับข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมจุดแข็ง และปรับปรุงโอกาสในการพัฒนาของคณะ/หน่วยงาน เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษารายงานการประเมินตนเองของคณะ/หน่วยงาน และเอกสารประกอบ
2. ศึกษาเอกสาร
3. การสัมภาษณ์
  - 3.1 ผู้บริหาร
  - 3.2 คณาจารย์
  - 3.3 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะวิชา/หน่วยงาน
  - 3.4 นักศึกษา
  - 3.5 เจ้าหน้าที่

4. เยี่ยมชมสถานที่

- 4.1 ห้องเรียน
- 4.2 ห้องสมุด
- 4.3 หน่วยงานด้าน IT
- 4.4 โสตทัศนูปกรณ์
- 4.5 อุปกรณ์การศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพภายใน (แยกตามมาตรฐาน/เกณฑ์คุณภาพการศึกษา)

ผลการตรวจประเมินคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
สาขาวิชา คณะ ภาควิชา หน่วยงาน .....
ระหว่างวันที่ .....

มาตรฐาน ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน	ระดับผลการประเมิน (ระดับ 1 - 5)		หมายเหตุ/ เอกสารอ้างอิง
	ประเมิน ตนเอง	คณะกรรมการ การประเมิน	
มิติที่ 1 ด้านประสิทธิผลตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา			
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพบัณฑิต บัณฑิตเป็นผู้เรื่องปัญญา มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ มีทักษะและภูมิปัญญาในงานอาชีพในฐานะนักวิชาการชั้นสูง มีทักษะวิจัย ในฐานะนักวิชาการชั้นสูง มีจิตสำนึกและภูมิธรรมในฐานะพลเมืองดีของสังคมไทยและสังคมโลก			
ตัวชี้วัดที่ 1 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำหรือประกอบวิชาชีพอิสระภายในระยะเวลา 1 ปี			
ตัวชี้วัดที่ 2 ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำตรงสาขาที่สำเร็จการศึกษา			
ตัวชี้วัดที่ 3 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นเป็นไปตามเกณฑ์			
ตัวชี้วัดที่ 4 ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บัณฑิต			
ตัวชี้วัดที่ 5 จำนวนนักศึกษา หรือศิษย์เก่าที่จบการศึกษาไม่เกิน 3 ปี ที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม หรือรางวัลทางวิชาการหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบัณฑิตในระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา			
ตัวชี้วัดที่ 6 จำนวนวิทยานิพนธ์และงานวิชาการของนักศึกษาที่ได้รับรางวัลในระดับชาติหรือระดับนานาชาติภายในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา			

ตัวชี้วัดที่ 7 ร้อยละของบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโท ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่อ จำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโท ทั้งหมด			
ตัวชี้วัดที่ 8 ร้อยละของบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติหรือระดับนานาชาติต่อ จำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก ทั้งหมด			
มาตรฐานที่ 2 การวิจัยและงานสร้างสรรค์ ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ เป็นงานนวัตกรรมที่นำไปสู่การสร้างและพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เชี่ยวชาญสูง การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นการขยายพรมแดนของความรู้ และทรัพย์สินทางปัญญาที่สามารถนำไป ประยุกต์ใช้งานได้จริง เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนไทย รวมทั้งการพัฒนาสู่สังคมความรู้ และสังคมภูมิปัญญา อันก่อให้เกิดวัฒนธรรมการใช้ความรู้ในการกำหนดทิศทาง และการพัฒนา ตลอดจนการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ			
ตัวชี้วัดที่ 9 ร้อยละของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์ เผยแพร่ และ/หรือนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในระดับชาติและ ระดับนานาชาติต่อจำนวนอาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 10 เงินสนับสนุนงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ของ สถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 11 เงินสนับสนุนงานวิจัย และงานสร้างสรรค์จาก ภายนอกสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 12 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนทำวิจัยหรือ งานสร้างสรรค์จากภายในสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 13 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนทำวิจัยหรือ งานสร้างสรรค์จากภายนอกสถาบันต่อจำนวนอาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 14 ร้อยละของบทความวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง (Citation) ใน Refereed Journal หรือในฐานข้อมูลระดับชาติ หรือระดับนานาชาติต่ออาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 15 จำนวนผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการ จดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา หรือ อนุสิทธิบัตรต่อจำนวน อาจารย์ประจำ ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา			
มาตรฐานที่ 3 การบริการวิชาการ การให้บริการและวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ เป็นที่พึ่งและเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการและวิชาชีพ เสนอแนะ แนวทางที่เหมาะสมสอดคล้อง เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ ตลอดจนส่งเสริมบทบาททางวิชาการและวิชาชีพของสถาบันการศึกษาในการพัฒนาสังคมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึง ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ			
ตัวชี้วัดที่ 16 ร้อยละของกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการ และวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการ และพัฒนา/และ เสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ และ นานาชาติต่อจำนวนอาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 17 ร้อยละของอาจารย์ที่เป็นที่ปรึกษา เป็นกรรม การวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน เป็นกรรมการวิชาการและ			

วิชาการและกรรมการวิชาชีพ ในระดับชาติและนานาชาติต่อ อาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 18 มีการนำความรู้และประสบการณ์จากการ บริการวิชาการ และวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาการเรียน การ สอน และการวิจัย			
ตัวชี้วัดที่ 19 ค่าใช้จ่าย และมูลค่าของสถาบันในการบริการ วิชาการ และวิชาชีพเพื่อสังคมต่ออาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 20 ระดับความสำเร็จและประสิทธิผลของการ ให้บริการวิชาการและวิชาชีพตามพันธกิจของสถาบัน			
มาตรฐานที่ 4 การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ แก่ลักษณะและศิลปและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นมรดกไทย และการบูรณาการในการผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการวิชาการ และวิชาชีพ รวมทั้งการ สร้างสรรค์ และส่งเสริมภูมิปัญญาไทยให้เป็นรากฐานของการพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาสู่สากล			
ตัวชี้วัดที่ 21 ร้อยละของกิจกรรมในการอนุรักษ์ พัฒนา และ เสริมสร้างเอกลักษณ์ ศิลปะและวัฒนธรรมต่อจำนวน นักศึกษา			
ตัวชี้วัดที่ 22 ร้อยละของค่าใช้จ่าย และมูลค่าที่ใช้ในการ อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ ศิลปะและ วัฒนธรรมต่องบดำเนินการ			
ตัวชี้วัดที่ 23 ระดับความสำเร็จและประสิทธิผลของการทำนุ บำรุงศิลปและวัฒนธรรม			
มิติที่ 2 ด้านการบริหารและการจัดการ			
มาตรฐาน 5 การพัฒนาสถาบันและบุคลากร การบริหารและการจัดการศึกษาที่ประชาคมในและนอกสถาบัน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ตามหลักการบริหาร จัดการที่ดี เน้นการกระจายอำนาจ กำกับด้วยนโยบาย การวางแผน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพัฒนาบุคลากร ที่เป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การวิจัยและการบริหาร โดยมุ่งสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ รวมทั้งเสถียรภาพทางการเงิน การใช้เงินอย่างคุ้มค่า มีอิสระ คล่องตัว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้			
ตัวชี้วัดที่ 24 สภาพสถาบัน/กรรมการประจำคณะและ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ขับเคลื่อนพันธกิจ และสามารถสะท้อน ถึง นโยบาย วัตถุประสงค์ และนำไปสู่เป้าหมายของการ บริหารจัดการที่ดี มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เน้นการ กระจายอำนาจ โปร่งใส และตรวจสอบได้ รวมทั้งมี ความสามารถผลักดันสถาบันให้สามารถแข่งขันได้ในระดับ สากล			
ตัวชี้วัดที่ 25 มีการพัฒนาสถาบันสู่องค์การเรียนรู้โดยอาศัย ผลการประเมินจากภายในและภายนอก			
ตัวชี้วัดที่ 26 แผนกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ			

ตัวชี้วัดที่ 27 การใช้ทรัพยากรภายในและภายนอกสถาบัน ร่วมกัน			
ตัวชี้วัดที่ 28 ระดับความสำเร็จของการถ่ายทอดตัวชี้วัดและ เป้าหมายของระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล			
ตัวชี้วัดที่ 29 ศักยภาพของระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร การเรียนการสอน และการวิจัย			
ตัวชี้วัดที่ 30 ระดับคุณภาพของการบริหารจัดการระบบ ฐานข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัย คณะ/หน่วยงาน			
ตัวชี้วัดที่ 31 ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลอุดมศึกษาด้านนักศึกษา บุคลากร และหลักสูตร			
ตัวชี้วัดที่ 32 ระดับความสำเร็จของแผนการจัดการความรู้ เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ คณะ หน่วยงาน			
ตัวชี้วัดที่ 33 สินทรัพย์ถาวรต่อจำนวนนักศึกษา			
ตัวชี้วัดที่ 34 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษา			
ตัวชี้วัดที่ 35 ร้อยละของเงินเหลือจ่ายสุทธิต่องบดำเนินการ			
ตัวชี้วัดที่ 36 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ของอัตราการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน			
ตัวชี้วัดที่ 37 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ในการลดรอบระยะเวลาของขั้นตอนการปฏิบัติราชการของ สถาบันอุดมศึกษา			
ตัวชี้วัดที่ 38 ระดับความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อหน่วย ผลผลิต			
ตัวชี้วัดที่ 39 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่นำเสนอผลงานทาง วิชาการต่ออาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 40 งบประมาณสำหรับการพัฒนาคณาจารย์ทั้งใน และต่างประเทศต่ออาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 41 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ได้รับทุนไปศึกษา ต่อทั้งในและต่างประเทศต่ออาจารย์ประจำ			
ตัวชี้วัดที่ 42 ร้อยละของบุคลากรสายสนับสนุนที่ได้รับการ พัฒนา ความรู้ และทักษะในวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ			
ตัวชี้วัดที่ 43 ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ			
ตัวชี้วัดที่ 44 ระดับความสำเร็จในการเปิดโอกาสให้ประชาชน/ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบ ราชการ			
ตัวชี้วัดที่ 45 ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรการ ประหยัดพลังงานของมหาวิทยาลัย คณะ หน่วยงาน			
มิติที่ 3 ด้านการเรียนรู้			
มาตรฐานที่ 6 การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน			
กระบวนการพัฒนาและบริหารหลักสูตรให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคม มีการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความ ต้องการ/ความสนใจของผู้เรียน โดยใช้เทคนิคการสอน และอุปกรณ์การสอนที่หลากหลาย มีการประเมินผลการ			

<p>เรียนการสอนตามสภาพจริง และมีการใช้ประโยชน์ผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน</p> <p>การระดมทรัพยากร ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด</p>			
ตัวชี้วัดที่ 46	ร้อยละของหลักสูตรที่ได้มาตรฐานต่อหลักสูตรทั้งหมด		
ตัวชี้วัดที่ 47	จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำ		
ตัวชี้วัดที่ 48	ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำ		
ตัวชี้วัดที่ 49	ร้อยละของอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งวิชาการ		
ตัวชี้วัดที่ 50	การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ (Professional Ethics) ของสถาบันอุดมศึกษา		
ตัวชี้วัดที่ 51	กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์จริง		
ตัวชี้วัดที่ 52	ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพ การสอนของอาจารย์และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้		
ตัวชี้วัดที่ 53	ร้อยละของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการพัฒนานักศึกษา		
ตัวชี้วัดที่ 54	ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุด คอมพิวเตอร์ และศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษา		
<p>มิติที่ 4 ด้านการประกันคุณภาพ</p>			
<p>มาตรฐานที่ 7 ระบบการประกันคุณภาพ</p> <p>ระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การพัฒนาคุณภาพ การตรวจติดตามคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสามารถรองรับการประกันคุณภาพภายนอกได้</p>			
ตัวชี้วัดที่ 55	ระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในที่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง		
ตัวชี้วัดที่ 56	ประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายใน		
ตัวชี้วัดที่ 57	ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ		

- *หมายเหตุ
1. ตัวชี้วัดใด ไม่มีการประเมิน ให้ระบุไว้ว่า “*ไม่สอดคล้องกับภารกิจ*”
  2. กรุณาส่งข้อมูลมาพร้อมกับรายงานการประเมินตนเองของสาขาวิชา คณะ ภาควิชา หน่วยงาน

สรุปผลการประเมินคุณภาพภายใน (ภาพรวม)

.....
.....
.....

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

คณะกรรมการประเมินฯ ได้ดำเนินการตรวจประเมินแล้วมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

1. ....
2. ....
3. ....

โอกาสในการพัฒนา (Opportunity for Improvement)

1. ....
2. ....
3. ....

ลงนาม..... ประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน

( )

..... ผู้ประเมินคุณภาพภายใน

( )

..... ผู้ประเมินคุณภาพภายใน

( )

..... ผู้ประเมินคุณภาพภายในและเลขานุการ

( )

..... ผู้ประเมินคุณภาพภายในและผู้ช่วยเลขานุการ

( )

**แบบรายงานการประเมินตนเอง
ของสาขาวิชา/คณะ/ภาควิชา/ศูนย์/สถาบัน/สำนัก และหน่วยงาน**

แบบรายงานนี้ ถือเป็นแนวทางให้สาขาวิชา/คณะ/ภาควิชา/ศูนย์/สถาบัน/สำนัก และหน่วยงาน กรอกรายละเอียด ซึ่งสาขาวิชา/คณะ/ภาควิชา/ศูนย์/สถาบัน/สำนัก และหน่วยงาน อาจปรับปรุงแบบ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพความพร้อม ปรัชญา และธรรมชาติขององค์กรได้

รายงานการประเมินตนเอง ประกอบด้วยส่วนต่าง ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ส่วนนำ
- ส่วนที่ 2 ส่วนสาระ
- ส่วนที่ 3 ส่วนสรุป
- ส่วนที่ 4 ส่วนข้อมูลประกอบ

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ

1. ชื่อสาขาวิชา/คณะ/ภาควิชา/ศูนย์/สถาบัน/สำนัก/หน่วยงาน.....
2. ชื่อมหาวิทยาลัย.....
3. ชื่อคณบดี/ผู้อำนวยการ/ผู้บริหารสูงสุด.....
4. ปีการศึกษาที่ให้ข้อมูล.....
5. ประวัติความเป็นมาขององค์กร.....
.....
6. ลักษณะองค์กร (organizational Description)ควรประกอบด้วย
  - 6.1 สภาพแวดล้อมขององค์กร (Organizational Environment)
    - หลักสูตร การจัดการศึกษาและบริการหลัก ของคณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน กลไกที่ ใช้ในการส่งมอบหลักสูตร การจัดการศึกษาและบริการให้แก่ผู้เรียน/นักศึกษา/ผู้รับบริการ
    - วัฒนธรรมองค์กร จุดประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยม ของคณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน ที่ได้กำหนดไว้
    - ลักษณะโดยรวมของคณาจารย์และบุคลากร การแบ่งกลุ่มเป็นประเภท ระดับการศึกษาของคณาจารย์และบุคลากร และข้อกำหนดพิเศษด้านสุขภาพ และความปลอดภัย
    - เทคโนโลยี อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญของคณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน
    - สภาพแวดล้อมด้าน กฎระเบียบ ข้อบังคับที่สำคัญ ของคณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน
  - 6.2 ความสัมพันธ์ระดับองค์กร (Organizational Relationship)
    - โครงสร้างองค์กร และระบบธรรมาภิบาล ของ คณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน ความสัมพันธ์ในแง่การรายงานระหว่างคณะกรรมการ ผู้นำระดับสูง และองค์กรกำกับ

- กลุ่มผู้เรียน/นักศึกษา/ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และส่วนตลาดที่สำคัญของ คณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน ความต้องการและความคาดหวังที่สำคัญ ที่เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการศึกษา การบริการ และการปฏิบัติการ ความแตกต่างในความต้องการและความคาดหวังของแต่ละกลุ่ม

7. ความท้าทายต่อองค์กร

7.1 สภาพแวดล้อมด้านการแข่งขัน (Competitive Environment)

- ลำดับในการแข่งขันของ คณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน ขนาดและการเติบโต เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบัน/หน่วยงานอื่นที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันหรือตลาดการศึกษาเดียวกัน

- ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ คณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน ประสบความสำเร็จ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกิดขึ้น ซึ่งมีผลต่อสภาวะการแข่งขันของ คณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน

(3) แหล่งข้อมูลเชิงเปรียบเทียบและเชิงการแข่งขันที่สำคัญในสถาบันการศึกษา ข้อจำกัดในการหาข้อมูลนั้น

7.2 ความท้าทายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Challenges)

- ความท้าทายเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญด้านหลักสูตร การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ด้านปฏิบัติการ และด้านทรัพยากรบุคคลขององค์กร และ ความท้าทายเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของคณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน

7.3 ระบบการปรับปรุงผลการดำเนินการ (Performance Improvement System)

การรักษาระดับการพัฒนาและปรับปรุงผลการดำเนินการและการเรียนรู้โดยรวมของคณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน การประเมินและปรับปรุงกระบวนการที่สำคัญอย่างเป็นระบบของคณะ/ภาควิชา/หน่วยงาน

ส่วนที่ 2 ส่วนสาระ

ผลการดำเนินงานตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด การประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานคุณภาพบัณฑิต

มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานงานวิจัยและงานสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ

มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

มาตรฐานที่ 5 มาตรฐานด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร

มาตรฐานที่ 6 มาตรฐานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 7 มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพ

ส่วนที่ 3 สรุป

1. สรุปผลการประเมินตนเองในแต่ละมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ โอกาสในการพัฒนาหรือจุดที่ควรปรับปรุง (Opportunity for Improvement) และจุดแข็ง (Strength) ของสาขาวิชา/คณะ/ภาควิชา/ศูนย์/สถาบัน/สำนัก และหน่วยงาน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลประกอบ

ส่วนนี้เป็นเอกสาร/ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งมีความสมบูรณ์ในตัวเอง และเป็นหลักฐานประกอบการประเมินคุณภาพ

ปฏิทินแผนการดำเนินงาน/โครงการ สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ ประจำปีงบประมาณ 2549 (ตุลาคม 2548 – กันยายน 2549)
 ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 – 2551

ที่	การดำเนินงาน/โครงการ	พ.ศ. 2548			พ.ศ. 2549										
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	
1	โครงการการตรวจประเมินคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2547	←→													
2	สรุปผลและจัดทำรายงานการตรวจประเมินคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2547			←→											
3	โครงการวิจัยสถาบัน เรื่องความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิต ประจำปี การศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยขอนแก่น					←→									
4	การวิเคราะห์ “ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ” มหาวิทยาลัยขอนแก่น					←→									
5	โครงการประชุม/สัมมนาการวิเคราะห์ปัญหาในการจัดกิจกรรม การตรวจประเมินคุณภาพภายใน โดยผู้ประสานงานการตรวจ ประเมินคุณภาพภายใน				13										
6	สภามหาวิทยาลัยมีมติเห็นชอบการกำหนดค่ามาตรฐานในการ ประเมินคุณภาพภายนอก				18										
7	มหาวิทยาลัยขอนแก่นเจรจาความเหมาะสมของตัวชี้วัด ค่า เป้าหมาย และเกณฑ์การให้คะแนน ในคำรับรองของ กพร. กับ สมศ.				31										
8	โครงการประชุม/สัมมนาการวิเคราะห์ปัญหาในการจัดกิจกรรม การตรวจประเมินคุณภาพภายใน โดยคณะกรรมการตรวจ ประเมินคุณภาพภายใน					8									
9	การจัดทำดัชนีชี้วัด การประกันคุณภาพภายใน และเอกสาร คู่มือการประเมินและการประกันคุณภาพ ปีการศึกษา 2548						←→								

ที่	การดำเนินงาน/โครงการ	พ.ศ. 2548			พ.ศ. 2549									
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.
	มหาวิทยาลัยขอนแก่น													
10	โครงการประชุม/สัมมนาวิชาการเรื่อง Best Practice						8							
11	สร้างความเข้าใจ ประสานงานทำความเข้าใจดัชนีชี้วัดและระบบการประเมินและการประกันคุณภาพ ปีการศึกษา 2548 มหาวิทยาลัยขอนแก่น													
12	จัดการศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการประเมินและการประกันคุณภาพ													
13	ส่งรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของ กพร. รอบ 6 เดือน							28						
14	โครงการฝึกอบรมผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายใน ตามหลักสูตรฝึกอบรมของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา													
15	กรอก e-SAR Card ของ กพร. รอบ 9 เดือน											17		
16	ดำเนินงาน ประสานงานและติดตามระดับความสำเร็จตามขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ตามระบบของ Malcolm Baldrige Quality Award (MBNQA) และ Thailand Quality Award (TQA)													
17	ดำเนินงาน ประสานงาน และติดตามระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการลดรอบระยะเวลาของขั้นตอนการปฏิบัติราชการของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา													
18	ดำเนินงาน ประสานงานและติดตามระดับความสำเร็จของการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพภายใน													
19	ประสานงานและติดตามระดับความสำเร็จของแผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์													
20	ประสานงานและติดตามระดับความสำเร็จของการถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายของระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล													

ที่	การดำเนินงาน/โครงการ	พ.ศ. 2548			พ.ศ. 2549										
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	
21	คณะ/หน่วยงานประเมินตนเองและรวบรวมผลการดำเนินงานตามดัชนีชี้วัดการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น									←→					
22	คณะ/หน่วยงานส่งรายงานการประเมินตนเองตามดัชนีชี้วัดการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น									30					
23	การตรวจประเมินคุณภาพภายใน ของคณะ/หน่วยงาน ในระดับมหาวิทยาลัยขอนแก่น										←→				
24	วิเคราะห์และประเมินประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน และแผนกลยุทธ์ด้านการประเมินและการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น											←→			
25	จัดทำรายงานการประเมินตนเองมหาวิทยาลัยขอนแก่น											←→			
26	การตรวจประเมินคุณภาพภายนอกโดย สมศ.								←→						
27	การจัดทำวารสารการประกันคุณภาพ 2 ฉบับ ต่อปี			←→							←→				
28	การพัฒนา Website สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ														
29	การสร้างเครือข่ายด้านการประกันคุณภาพ														
30	การพัฒนาระบบ Benchmarking และข้อมูลสารสนเทศเชิงเปรียบเทียบ														
31	ส่งรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report) ของกพร.รอบ 12 เดือน														31

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

รศ. สุมนต์	สกลไชย	อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผศ. อารมย์	ตัดตะวะศาสตร์	รองอธิการบดีฝ่ายแผนและสารสนเทศ
รศ. บวรศิลป์	เขาวนัชนี	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายการประกันคุณภาพ

รวบรวมข้อมูล

นายจิรพันธ์	เครือข่าย
นางภavana	สัณย
นางสาวสดีใส	พิมพ์ทองงาม

ประสานงาน

นางสาวกรรณิการ์	สนธิเปรม
นางสาวยุพิน	งามเนตร์

ออกแบบ

นายคมสัน	พันธุ์ชัยเพชร
----------	---------------

ปีที่พิมพ์

มิถุนายน 2549

จัดทำโดย

สำนักงานประเมินและประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

